

สถาบันไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Thai Khadi Research Institute
Thammasat University

อุปสังค์ในการเสนอข้อข่าวส่งออกของไทยในตลาดโลก:
บทสำรวจสถานะแห่งความรู้

รังสรรค์ สนธิพรพันธุ์

เอกสารวิจัยหมายเลข ๒๔
สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรกฎาคม ๒๕๓๑

ISBN 974 - 572 - 396 - 7

คำนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่า ตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้วข้าวเป็นสินค้าออกที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของไทย จึงมีมาในระยะหลัง ๆ นี้ การส่งออกสิ่งทอจะมีมูลค่าสูงกว่าการส่งออกข้าว แต่ก็ไม่ได้มายความร่วมมือโดยเบรีย์เที่ยบของข้าวในเศรษฐกิจไทยจะลดลงมากตามแต่ย่างใดในอนาคต เพราะฉะนั้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและส่งออกข้าวของไทยจึงยังเป็นเรื่องที่นักวิชาการ ผู้บริหาร- เศรษฐกิจของประเทศไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องหรือสนใจในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยทั่วไป ควรจะต้องศึกษาอยู่ตลอดเวลา

นับเป็นความโชคดีอย่างหนึ่งในแวดวงวิชาการทางเศรษฐศาสตร์ของไทยที่ อาจารย์- รังสรรค์ ณัชพรพันธุ์ แห่งคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ซึ่งได้ข้อว่าเป็นนักวิชาการ ฝีมือดีที่สุดคนหนึ่งของไทยจะให้ความสนใจศึกษาเศรษฐศาสตร์เรื่องข้าวย่างจริงจัง รายงานวิจัย เรื่อง "อุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวส่งออกของไทยในตลาดโลก : บทสรุปสถานะแห่งความรู้" นี้ เป็นการศึกษาอีกเรื่องหนึ่งที่เนื่องจากรายงานเรื่อง "เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์เมียนมา" : พรอมแผน แห่งความรู้ ซึ่งเสนอต่อสถาบันไทยคดีศึกษาเมื่อเดือนมิถุนายน 2528 ซึ่งต่อมาสถาบันไทยคดีศึกษา ได้จัดการพิมพ์เผยแพร่โดยการร่วมมือกับสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในรายงานเรื่องใหม่ อาจารย์รังสรรค์ ได้รวมการศึกษาเกี่ยวกับอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูป ของสมการทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดและครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และวิเคราะห์ เบรีย์เที่ยบคุณว่า การศึกษาขึ้นได้คืบอกระไรเรามั่งเกี่ยวกับอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยดังกล่าว สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องข้าวของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นนักเศรษฐศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นมือใหม่ หรือผู้ที่ชำนาญการอยู่แล้ว รายงานฉบับนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้าง ความเข้าใจและการศึกษาต่อไป

สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการวิจัย ของคณาจารย์ทุกคณะในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความยินดีและภาคภูมิใจที่ได้พิมพ์เผยแพร่รายงาน ของอาจารย์รังสรรค์ ณัชพรพันธุ์ ชิ้นนี้ และหวังว่ารายงานนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในแขนงความ สนใจต่าง ๆ โดยทั่วไป

นายเมธิ ครองแก้ว
ผู้อำนวยการสถาบันไทยคดีศึกษา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้^๑ ศึกษาและสำรวจการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย (Export Demand Function) และสมการการนำเข้าข้าวไทยของประเทศต่าง ๆ (Import Demand Function) ที่มีความสำคัญใน ผลการสำรวจพบว่ามีงานวิชาการเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างน้อย 31 เรื่อง ที่ปรากฏในวารสารต่างๆ ระหว่างปี 2500-2528 และมีสมการที่ประมาณการไว้อย่างน้อย 57 สมการ สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยปรากฏในงานวิชาการอย่างน้อย 30 เรื่อง (43 สมการ) ส่วนสมการการนำเข้าข้าวไทยของประเทศต่าง ๆ ปรากฏในงานวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง (14 สมการ) ทั้งนี้ปรากฏว่ามีงานวิชาการอยู่ 2 เรื่อง ที่นำเสนอผลการประมาณการสมการทางสองลักษณะ จากการประมาณการเหล่านี้ช่วยให้เราทราบค่าสัมประสิทธิ์สำคัญดังต่อไปนี้

- (1) ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย (price elasticity of export demand for Thai rice)
- (2) ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทยของประเทศต่าง ๆ (price elasticity of import demand for Thai rice)
- (3) ความยืดหยุ่นแห่งการทดแทน (elasticity of substitution)
- (4) ความยืดหยุ่นไขว้ของอุปสงค์ในการเสนอขายข้าวไทยในตลาดโลก (cross elasticity of foreign demand for Thai rice exports)
- (5) ความยืดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์ข้าวต่างประเทศในการเสนอขายข้าวไทยในตลาดโลก (income elasticity of foreign demand for Thai rice exports)

งานวิจัยนี้^๒ ศึกษาและสำรวจค่าสัมประสิทธิ์เหล่านี้ไว้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การศึกษาวิจัย และการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ผลการประมาณการค่าสัมประสิทธิ์เหล่านี้ตามที่ปรากฏในงานวิชาการต่าง ๆ ให้คาดคะงันอย่างมาก การนำค่าประมาณการไปใช้ประโยชน์ในค้านต่าง ๆ พึงกระทำด้วยความระมัดระวังอย่างมากในกระบวนการสำคัญจักต้องพินิจพิเคราะห์สมการที่ประมาณการไว้ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ มีพลังการอธิบายมากน้อยเพียงใด และมีสูงเท่าใดในผลการประมาณการมากหรือไม่

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ : วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย	1 ~ 4
1. ความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย	2
3. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
4. งานที่อยู่ในข่ายสำรวจ	3
บทที่ 2 ข้อพิจารณาทางทฤษฎี	5 - 26
1. ความเบื้องต้น	5
2. การประมาณการโดยตรง	6
2.1 สมการอุปสงค์ขาวส่งออก	6
2.2 สมการอุปสงค์ขาวนำเข้า	15
3. การประมาณการโดยอ้อม	18
4. ความลงทะเบียน	26
บทที่ 3 การประมาณการสมการอุปสงค์ขาวส่งออกของไทย (Export Demand Function) และอุปสงค์การนำเข้าของไทย (Import Demand Function)	27 - 40
1. ความเบื้องต้น	27
2. การประมาณการสมการอุปสงค์ขาวส่งออกของไทย	28
3. การประมาณการสมการอุปสงค์การนำเข้าของไทย	33
บทที่ 4 ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอขายส่งออกของไทยในตลาดโลก (Price Elasticity of Demand for Thai Rice Exports)	41 - 59
1. ความเบื้องต้น	41
2. ผลการประมาณการ	41
3. ความแตกต่างของผลการประมาณการ	49
4. บทสรุป	53

บทที่ 5	ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอซื้อข้าวนำเข้าจากไทยของประเทศต่าง ๆ	60 - 63
บทที่ 6	ความยืดหยุ่นแห่งการทดแทน (Elasticity of Substitution)	64 - 91
	1. ความเบ้องคน	64
	2. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกสัมพันธ์กับราคาน้ำส่งออกสัมพันธ์	64
	3. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับราคาน้ำส่งออกสัมพันธ์ของไทย	74
	4. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทยเชิง	75
	5. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทยเชิง	78
	6. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับราคาน้ำส่งออกของประเทศไทยเชิง	79
	7. ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าข้าวส่งออกของไทยกับตัวแปรต่าง ๆ	80
	8. บทสรุป	82
บทที่ 7	ความยืดหยุ่นไขข้าวของอุปสงค์ในการเสนอซื้อข้าวไทยในตลาดโลก (Cross Elasticity of Foreign Demand for Thai Rice Exports)	92 - 96
บทที่ 8	ความยืดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์ชาวต่างประเทศในการเสนอซื้อข้าวไทยในตลาดโลก (Income Elasticity of Foreign Demand for Thai Rice Exports)	97 - 101
บทที่ 9	บทสรุป	102 - 104

ภาคผนวกที่ 1 ผลการประมาณการสมการอุปสงค์ขาวส่งออกของไทย	105
ภาคผนวกที่ 2 ผลการประมาณการสมการอุปสงค์การนำเข้าขาวไทย ของประเทศไทย	119
ภาคผนวกที่ 3 สัญลักษณ์ค่าวัสดุคงเหลือและความหมาย	124
บรรณานุกรม	133

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1-1 จำนวนงานวิชาการที่สำรวจจำแนกตามประเภท	
พ.ศ.2500-2528	4
ตารางที่ 3-1 งานวิชาการที่ประมาณการสมการอุปสงค์ข่าวส่งออกของ ของไทย พ.ศ.2500-2528	34
ตารางที่ 3-2 ตัวแปรตามของสมการอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทย ในตลาดโลกตามที่ปรากฏในงานวิชาการทาง ๆ	36
ตารางที่ 3-3 ตัวแปรนโยบายที่ปรากฏในสมการอุปสงค์ข่าวส่งออกของไทย	37
ตารางที่ 3-4 ตัวแปรราคาที่ปรากฏในสมการอุปสงค์ข่าวส่งออกของไทย	38
ตารางที่ 3-5 ประเภทของข่าวที่เลือกใช้ตัวแปรราคาในสมการอุปสงค์ข่าว ส่งออกของไทย	40
ตารางที่ 4-1 ผลการประมาณการความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ ในการเสนอข้อข่าวไทยในตลาดโลก	54
ตารางที่ 4-2 ความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทย ในตลาดโลก จำแนกตามประเภทของข่าว ค่าประมาณการ ปี 2498-2509	57
ตารางที่ 4-3 ความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทย ในตลาดโลก จำแนกตามคุณภาพของข่าว ค่าประมาณการ ปี 2498-2515	58
ตารางที่ 4-4 การแจกแจงผลการประมาณการความยึดหยุ่นต่อราคากลาง ของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทยในตลาดโลก	59

หน้า

ตารางที่ 5-1	ผลการประมาณการความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ ในการนำเข้าข้าวไทยของประเทศไทย	63
ตารางที่ 6-1	ผลการประมาณการความยึดหยุ่นแห่งการหดแทน ข้าวไทยในตลาดโลก	83
ตารางที่ 6-2	ผลการประมาณการความยึดหยุ่นของปริมาณข้าวส่งออก ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคัสัมพันธ์ของข้าวส่งออกของไทย	84
ตารางที่ 6-3	ผลการประมาณการความยึดหยุ่นแห่งการหดแทนข้าวไทย ในตลาดโลกโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณ ข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของประเทศคู่แข่ง	86
ตารางที่ 6-4	ผลการประมาณการความยึดหยุ่นแห่งการหดแทนข้าวไทย ในตลาดโลก โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณ ข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณการผลิตข้าวของประเทศคู่แข่ง	88
ตารางที่ 6-5	ผลการประมาณการความยึดหยุ่นไข้ของอุปสงค์ข้าว ส่งออกของไทย	89
ตารางที่ 6-6	ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าข้าวส่งออกกับตัวแปรกลาง ๆ	91
ตารางที่ 7-1	ความยึดหยุ่นไข้ของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยใน ตลาดโลกระหว่างข้าวที่มีคุณภาพต่างกัน กำหนดการ ปี 2498-2515	96
ตารางที่ 8-1	ผลการประมาณการความยึดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์ ข้าวต่างประเทศในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก	100

บทที่หนึ่ง

บทนำ : วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย

1. ความสำคัญของปัญหา

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งของระบบเศรษฐกิจไทย การศึกษาวิจัยว่าด้วยข้าวมีอยู่เป็นอันมาก แต่เป็นเพียงเสียงที่ยังไม่ได้มีการประมวลผลการวิจัยอย่างเป็นระบบและอย่างรอบด้าน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ และในการกำหนดแนวโน้มการวิจัยรังสรรค์ ระยะพันธุ์ (2528) พบว่า มีงานวิชาการจำนวนไม่น้อยที่ได้ประมวลการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย (Thai Rice Export Demand Function) ด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่ยังไม่มีผู้ประมวลผลการศึกษาในเรื่องนี้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ การสำรวจสถานะความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้จะช่วยให้เราเข้มข้นความรู้ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ช่วยให้เราทราบว่า อะไรเป็นปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก หากสมการที่ประมวลการมีลักษณะเป็นสมการอุปสงค์การนำเข้า (Import Demand Function) ของประเทศผู้ซื้อข้าว ก็จะช่วยให้เราทราบเช่นกันว่า อุปสงค์ในการนำเข้าของประเทศผู้ซื้อข้าวถูกกำหนดโดยตัวแปรสำคัญอะไรบ้าง

(2) ช่วยให้เราทราบถึงวิธีการประมวลการวิธีต่าง ๆ และปัญหาในการประมวลการ ตลอดจนพัฒนาทางทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องนี้

(3) ช่วยให้เราทราบค่าสัมประสิทธิ์สำคัญทางตัว เช่น ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก (Price Elasticity of Demand for Thai Rice Exports) ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทย (Price Elasticity of Demand for Thai Rice Import) ความยืดหยุ่นแห่งการทดแทน (Elasticity of Substitution) ฯลฯ สัมประสิทธิ์เหล่านี้มีประโยชน์ในการวิเคราะห์เรื่องต่าง ๆ อาทิ เช่น ภาระของภาษีข้าวส่งออก ฐานการแข่งขันของข้าวไทยในตลาดโลก เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

งานเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะประมวลความรู้เกี่ยวกับอุปสงค์ในการเสนอชื่อข้าวส่งออกของไทยในตลาดโลกจากงานวิชาการทั่วโลกที่มีผู้นำเสนอด้วย งานวิชาการที่อยู่ในขอบข่ายแห่งการสำรวจ ประกอบด้วยบทความทางวิชาการ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่ปรากฏในโลกวิชาการ ระหว่างปี 2500-2528 เนื้อหาของงานวิจัยนี้จำแนกออกเป็น 8 ตอน กล่าวคือ

ตอนที่หนึ่ง นำเสนอพื้นฐานของทฤษฎีสำหรับการศึกษาอุปสงค์ข้าวส่งออกโดยทั่วไป
ตอนที่สอง ประมวลสมการอุปสงค์ในการเสนอชื่อข้าวส่งออกของไทยในตลาดโลกที่ปรากฏในงานวิชาการต่าง ๆ โดยครบถ้วนเท่าที่จะทำได้ พร้อมกันนั้นก็เปรียบเทียบลักษณะของสมการตั้งกล่าวที่มีผู้ประนามาการได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการหารายร้อยของความรู้เกี่ยวกับข้าวไทยในตลาดโลก

ตอนที่สาม ประมวลผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์ (price elasticity of demand) ในกรณีข้าวไทยในตลาดโลกที่ปรากฏในงานวิชาการต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบส่วนหนึ่งว่า ประเทศไทยมีอำนาจผูกขาดในตลาดข้าวระหว่างประเทศหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด หรือว่าตลาดข้าวระหว่างประเทศเป็นตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ (perfect competition)

ตอนที่สี่ ประมวลผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์ในการนำเข้าข้าวไทยของประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อหน่วยเกี่ยวกับฐานะการแข่งขันของข้าวไทยในประเทศต่าง ๆ

ตอนที่ห้า ประมวลผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นแห่งการทดแทน (Elasticity of Substitution) ข้าวไทยในตลาดโลก ทั้งนี้เพื่อพิจารณาคุณว่า ข้าวไทยต้องแข่งขันกับการแข่งขันจากข้าวส่งออกของประเทศใดบ้าง

ตอนที่หก ประมวลผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นไข้รักษาอุปสงค์ (cross elasticity of demand) ในกรณีข้าวส่งออกของไทยชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อพิจารณาคุณว่า ในทศวรรษของผู้บริโภคในต่างประเทศ ข้าวส่งออกของไทยต่างชนิด ต่างเกรด สามารถใช้บริโภคทดแทนกันได้หรือไม่เพียงใด

ตอนที่เจ็ด ประมวลผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์ (income elasticity of demand) ในการเสนอชี้ข้าวส่งออกของไทย ทั้งนี้เพื่อพิจารณาดูว่า หากรายได้ของผู้บริโภคข้าวไทยในต่างประเทศเปลี่ยนไป พฤติกรรมในการบริโภคข้าวไทยจะแปรเปลี่ยนไปหรือไม่อย่างไร

ตอนที่แปด นำเสนอหสรุปเกี่ยวกับการสำรวจสถานะความรู้ว่าตัวอยุปสงค์ในการเสนอชี้ข้าวส่งออกของไทยในตลาดโลก

3. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) ช่วยให้ทราบถึงวิธีการประมาณการและปัญหาในการประมาณการ Export Demand Function และ Import Demand Function ของข้าวส่งออกของไทย ตลอดจนสัมประสิทธิ์ต่าง ๆ ซึ่งเกือบกุลต่อการศึกษาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาระภาษีข้าวส่งออกและฐานะการแข่งขันของข้าวไทยในตลาดโลก ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ในตัวของมันเองย่อมมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาเศรษฐกิจประเทศไทย เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ และเศรษฐศาสตร์การเกษตร

(2) ความรู้และสารสนเทศที่ได้รับอาจเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการส่งข้าวออกไปขายต่างประเทศ และนโยบายการเก็บภาษีข้าวส่งออกในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งยังเกือบกุลให้มีการถูกเฉียงเกี่ยวกับนโยบายเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นซึ่งทำให้จริงมากยิ่งขึ้น

(3) การสำรวจสถานะแห่งความรู้ตามโครงการนี้อาจมีประโยชน์ในการกำหนดแนวโน้มการวิจัย เพราะได้ชี้ประเด็นให้เห็นว่า เรายังมีความรู้อะไรบ้าง และมีความไม่รู้ในเรื่องใดบ้าง

4. งานที่อยู่ในข่ายสำรวจ

งานวิจัยนี้ได้สำรวจงานวิชาการที่เผยแพร่ระหว่างปี 2500-2528 รวม 65 รายการ ในจำนวนนี้เป็นการศึกษาภาคทฤษฎี 18 รายการ และการศึกษาข้อเท็จจริง 47 รายการ ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1-1 อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า การศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องส่วนใหญ่ปราກฎในงานประเภทวิทยานิพนธ์ (20 รายการ) ซึ่งการเผยแพร่องูในวงจำกัด

ตารางที่ 1-1

จำนวนงานวิชาการที่สำรวจ จำแนกตามประเภท

ปี 2500 - 2528

(จำนวนรายการ)

	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	รวม
1. <u>การศึกษาทางทฤษฎี</u>	-	18	18
1.1 หนังสือ	-	3	3
1.2 บทความ	-	15	15
1.3 เอกสาร	-	-	-
1.4 วิทยานิพนธ์	-	-	-
2. <u>การศึกษาข้อเท็จจริง</u>	8	39	47
2.1 หนังสือ	1	5	6
2.2 บทความ	4	9	13
2.3 เอกสาร	2	6	8
2.4 วิทยานิพนธ์	1	19	20
3. รวมทั้งสิ้น	8	57	65

บทที่สอง

ข้อพิจารณาทางทฤษฎี

1. ความเบื้องต้น

ในการประมาณการค่าความยึดหยุ่นของอุปสงค์ข้าวส่งออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาผู้ประมาณการจัดตั้งสร้างสมการอุปสงค์ข้าวส่งออก (export demand function) ขึ้นมาเสียก่อน ในการสร้างสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษาจัดตั้งเพียงปัญหาพื้นฐานสำคัญอย่างน้อย 4 ปัญหา กล่าวคือ

(1) ปัญหาระบุหัวตัวแปรในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออก (specification of export demand function) ผู้ศึกษาจัดตั้งหัวตัวแปรค่าใดเป็นหัวตัวแปรค่าตาม (dependent variable) และหัวตัวแปรค่าใดเป็นหัวตัวแปรค่าอิสระที่ใช้อธิบายอุปสงค์ข้าวส่งออก (explanatory variables) การระบุหัวตัวแปรในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการศึกษาเรื่องนี้

(2) ปัญหาระบุรูปแบบของสมการ (functional form) ผู้ศึกษาจัดตั้งหัวตัวแปรค่าตามใจว่า จะนำเสนอสมการในรูปของสมการเส้นตรง (linear equation) หรือในรูป log-linear หรือรูปแบบอื่นใด

(3) ปัญหาระบุรูปแบบของการวิเคราะห์ข้อมูลตามอนุกรมเวลา (Time Series Analysis) ดังนั้น ผู้ศึกษาจัดตั้งหัวตัวแปรค่าตามใจว่า จะเลือกช่วงเวลาใดเป็นช่วงเวลาแห่งการศึกษา การตัดสินใจ ดังกล่าว นั้นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูลสถิติที่มีอยู่ หากช่วงเวลาที่เลือกศึกษาเป็นช่วงเวลาที่มีปัญหาด้านข้อมูล ย่อมทำให้ผลการประมาณการคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

(4) ปัญหาระบุรูปแบบการใช้เทคนิควิธีในการประมาณการ ผู้ศึกษาจัดตั้งหัวตัวแปรค่าตามใจว่า ที่ใช้ในการประมาณการที่ให้ผลการประมาณการตรงตามสภาพความเป็นจริง ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาพื้นฐานในสาขาวิชาเศรษฐมิตริ

สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกที่ประมวลการชั้น จัดต้องมีการทดสอบข้าวแล้วข้าเล่า
จนเป็นที่แน่ใจได้ว่า สมการดังกล่าวมีความสามารถอธิบายพหุติกรรมการส่งข้าวออกของไทยได้
มีประสิทธิภาพแล้ว ผลการประมวลการค่าความยึดหยุ่นของอุปสงค์จากสมการดังกล่าวมีผลเมื่อเจ้าเชื้อ
ถือได้ ดังนั้น การสร้างสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกจึงเป็นขั้นตอนสำคัญก่อนที่จะมีการประมวล
การค่าความยึดหยุ่นดังกล่าว

ในบรรดาปัจจัยที่มีฐานของการประมวลการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกทั้ง 4 ปัจจัย
ดังที่กล่าวข้างต้นนี้ เราจะกล่าวเฉพาะปัจจัยการระบุหารตัวแปรในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกเป็น¹
สำคัญ ทั้งนี้การประมวลการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกอาจกระทำได้ 2 วิธี คือ การประมวล
การโดยตรง และการประมวลการโดยอ้อม ดังจะกล่าวถึงต่อไปในหัวข้อ 2 และ 3 ในหน้า

2. การประมวลการโดยตรง

การประมวลการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกโดยตรงอาจกระทำได้อย่างน้อย 2 วิธี
กล่าวคือ

วิธีแรก ได้แก่ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทย
กับตัวแปรค่าต่าง ๆ ดังเช่น ราคาข้าว และรายได้ประชาชาติของประเทศไทยซึ่ง เป็นอาทิ

วิธีที่สอง ได้แก่ การศึกษาตัวแปรค่าที่กำหนดปริมาณข้าวนำเข้าที่ประเทศไทยต่าง ๆ
ซึ่งมาจากประเทศไทย

2.1 สมการอุปสงค์ข้าวส่งออก (Export Demand Function)

สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของประเทศไทยได้เป็นสมการที่ให้อรรถา-
ธิบายเกี่ยวกับพหุติกรรมการส่งข้าวออกของประเทศไทยนั้น โดยทั่วไปสมการดังกล่าวมีจำนวน
การชั้นจากข้อมูลอนุกรมเวลาที่เกิดขึ้นจริง (time series data) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ
ข้อมูลที่บันทึกไว้ในประวัติตามเวลา โดยเรียงตามลำดับเวลา

ในการประมวลการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกโดยตรง ตัวแปรค่าตาม (dependent
variable) ที่เลือกใช้อาจเป็นมูลค่าข้าวส่งออกก็ได้ แต่โดยทั่วไปแล้วนักนิยมเลือกใช้ปริมาณ
ข้าวส่งออกเป็นตัวแปรค่าตาม ข้อที่พึงสังวรณ์ก็คือ หากข้าวส่งออกมีหลายประเภท และคุณภาพ

ของข้าวแต่ละประเภทแตกต่างกันมาก ปริมาณข้าวส่งออกมวลรวมอาจมีได้สะท้อนถึง "ปริมาณ" ที่แท้จริง แต่เป็นที่ยอมรับกันว่า หากจะพิจารณาคุณภาพของข้าวในแง่โภชนาการแล้ว ข้าวแต่ละประเภทมีได้มีคุณภาพแตกต่างกันมากนัก ความแตกต่างดังกล่าวเนื่องจากพันธุ์โดยพันธุ์ฐานแล้วเกิดจากความรู้สึกหรือสนใจของผู้บริโภค ดังนั้น การสร้างสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกโดยใช้ปริมาณข้าวส่งออกมวลรวมเป็นตัวแปรค่าตาม จึงไม่น่าจะมีปัญหามากนัก กระนั้นก็ตาม มีเหตุผลที่จะสนับสนุนให้แยกแยะข้าวเจ้าและข้าวเหนียวออกจากกัน ทั้งนี้เนื่องจากข้าวเหนียวไม่สูมีการข้อขายกันระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ปริมาณข้าวส่งออกมวลรวมควรรวมเฉพาะข้าวสาร โดยไม่รวมปลายข้าวและรำข้าว เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการใช้หรือในการบริโภคแตกต่างกัน อนึ่งเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาความแตกต่างด้านคุณภาพของข้าวแต่ละประเภท เราอาจสร้างสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกเป็นรายประเภทได้.

สำหรับตัวแปรค่าอิสระที่ใช้อธิบายอุปสงค์ข้าวส่งออก (explanatory variables) นั้น ตัวแปรค่าที่สำคัญได้แก่ ราคาข้าวส่งออก สมการที่นิยมใช้ในการประมาณการ คือ

$$QX_{it} = \mathcal{L} + (P_{it} - P_{jt}) + U_t \quad (1-1)$$

ในที่นี้ QX_{it} = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศ i ในปีที่ t

P_{it} = ราคาข้าวในประเทศ i ในปีที่ t

P_{jt} = ราคาข้าวในประเทศ j ในปีที่ t

U_t = เหตุที่แสดงความคลาดเคลื่อน (error term) ในปีที่ t

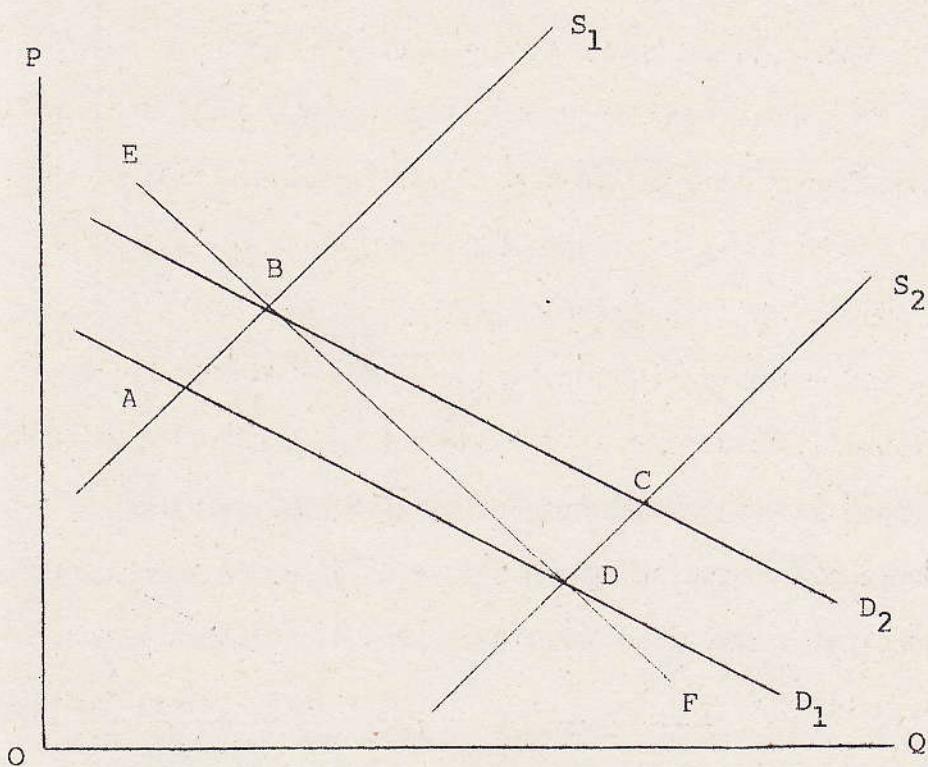
เราจะเห็นได้จากสมการที่ (1-1) ว่า ประเทศ i จะส่งข้าวไปขายแก่ประเทศ j ก็ต่อเมื่อราคาข้าวในประเทศ j สูงกว่าราคาข้าวในประเทศ i กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ $(P_{it} - P_{jt})$ มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หากความแตกต่างระหว่างราคาข้าวในประเทศทั้งสองยังมีมากเพียงใด ปริมาณข้าวส่งออกก็จะยังมีมากเพียงนั้น ในกรณีกลับกัน หาก $(P_{it} - P_{jt})$ มีค่ามากกว่าศูนย์ ประเทศ i จะเป็นฝ่ายซื้อข้าวจากประเทศ j

ปัญหาหนึ่งมีอยู่ว่า การประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออก จากข้อมูลปริมาณ และราคาข้าวส่งออกที่เกิดขึ้นจริงในอดีต โดยอาศัยสมการที่ (1-1) นั้น จะสามารถอธิบาย พฤติกรรมการส่งข้าวออก (หรืออันดับหนึ่งก็คือ การส่งของตอบของปริมาณข้าวส่งออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคา) ได้หรือไม่ Tryfos (1975) ชี้ให้เห็นว่า ตามปกติการประมาณการมักจะใช้ข้อมูลรายปี นั่นก็คือ ปริมาณข้าวส่งออกในรอบระยะเวลาหนึ่งปี และราคาข้าวส่งออกตัวเฉลี่ยต่อปี หากการปรับตัวของพฤติกรรมการส่งข้าวออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาใช้เวลาน้อยกว่าหนึ่งปีย่อมเป็นที่แน่นอนว่า ปริมาณข้าวส่งออกตามบันทึกประวัติศาสตร์ มิได้มีความสัมพันธ์กับราคาสัมพันธ์ ราคาสัมพันธ์ ณ ระดับหนึ่งจะต้องผลักดันให้มีการส่งข้าวออกปริมาณใดก็ได้ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าราคาสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงและปรากฏเป็นสถิติทางประวัติศาสตร์นั้น หายใจราคานี้ไม่ได้ ซึ่งขอกำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการส่งข้าวออกไม่โดยที่สัมประสิทธิ์ β ในสมการที่ (1-1) อาจมีค่าเป็นวงหรือลบก็ได้ ในกรณีกลับกัน หากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการส่งข้าวออกใช้เวลามากกว่าหนึ่งปี ปริมาณข้าวส่งออกที่เกิดขึ้นจริง ย่อมมีความสัมพันธ์ไม่มากก็น้อยกับราคานี้ที่เกิดขึ้นจริง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สมการอุปสงค์การส่งข้าวออกตามสมการที่ (1-1) จะสามารถอธิบายพฤติกรรมการส่งข้าวออกได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งคงกันข้ามกับกรณีแรกที่สมการดังกล่าวมิอาจอธิบายพฤติกรรมการส่งข้าวออกได้เลย ดังนั้น หากความล่าช้าในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการส่งข้าวออก (*adjustment lag*) มีอยู่ หรือข้อมูลที่ใช้ประมาณการ เป็นข้อมูลของช่วงเวลาอันนานกว่าช่วงเวลาที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าวมีแล้ว ค่าความยึดหยุ่นที่ประมาณการขึ้นย่อมมิใช่ค่าที่เที่ยงตรง และอาจก่อให้เกิดหายนะได้ หากนำไปใช้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจ Stern and Zupnick (1962) ได้อธิบายประเด็นดังกล่าวไว้โดยชัดเจน

การประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกจากสมการที่ (1-1) ยังมีปัญหาอื่นที่พึงพิจารณาอีก นอกเหนือจากปัญหาเรื่องข้อมูล นั่นก็คือ หากการประมาณการอาศัยวิธีการ *Ordinary Least Squares* ค่าสัมประสิทธิ์ β จะมีความเที่ยงตรงก็ต่อเมื่อ P_t เป็นอิสระจาก ($P_{it} - P_{jt}$) Orcutt (1950) ให้ไว้เคราะห์ประเด็นดังกล่าวไว้ ดังพิจารณาได้จากรูปที่ 1-1 สมมติว่าเดิมดุลยภาพอยู่ที่จุด A ต่อมาเกิด *random disturbance* อันเป็นผลให้

เส้นอุปสงค์เปลี่ยนตำแหน่งจากเส้น D_1 ไปเป็นเส้น D_2 หากเส้นอุปทานยังคงเป็นเส้น S_1 ตามเดิม คุณภาพจะเปลี่ยนจากจุด A ไปเป็นจุด B โดยที่ราคาสินค้าในคุณภาพใหม่เพิ่งกว่า คุณภาพเดิม แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรสุ่ม (random variable) แปรเปลี่ยนในทิศทางเดียวกับราคา ความข้อนี้ย่อมมีนัยสำคัญว่าตัวแปรสุ่มนี้ได้เป็นอิสระจากตัวแปรราคา ซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎีขั้นเป็นพื้นฐานของการประมาณการแบบ ordinary least squares

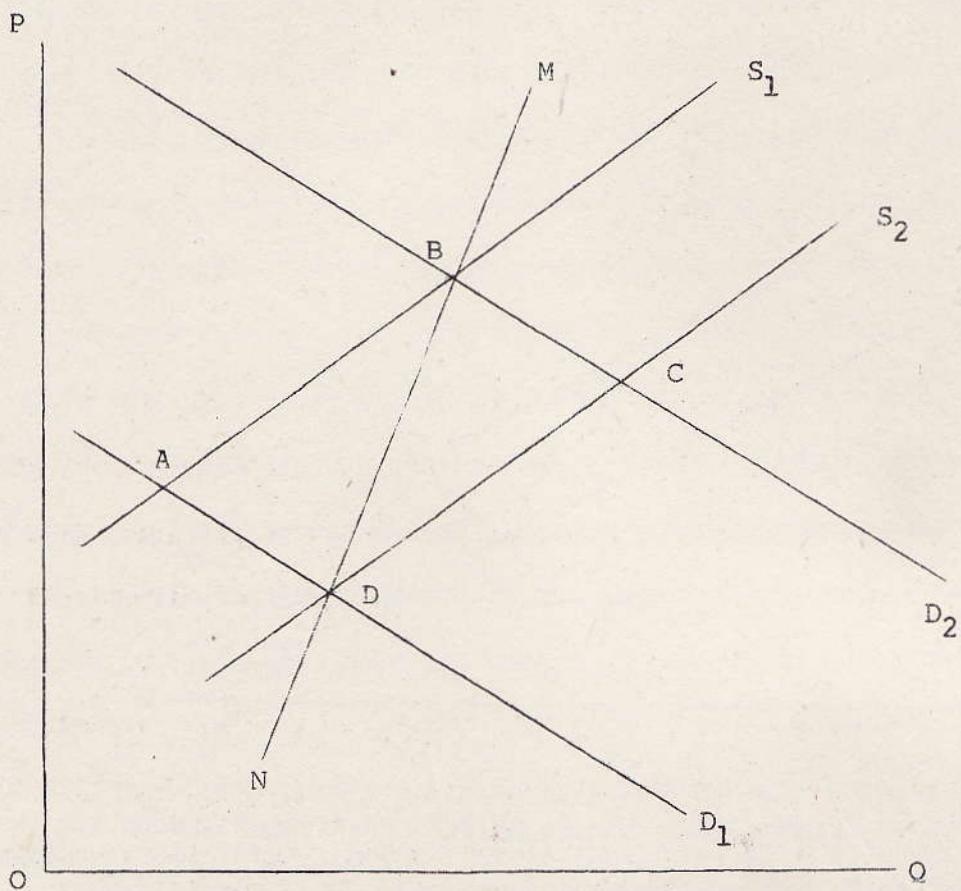
รูปที่ 1-1

สมมติว่า random disturbances ทำให้เส้นอุปสงค์เปลี่ยนตำแหน่งขึ้น ๆ ลง ๆ ระหว่างเส้น D_1 กับเส้น D_2 และเส้นอุปทานเปลี่ยนตำแหน่งขึ้น ๆ ลง ๆ ระหว่างเส้น S_1 กับเส้น S_2 ในกรณีเช่นนี้ ข้อมูลปริมาณและราคاش้าวส่องอกที่ปรากฏจะถูกกำหนดโดยตำแหน่งต่าง ๆ ภายในลักษณะ ABCD หากมีการประมาณการสมการโดยด้วย สมการทดแทนที่ประมาณการได้จะมีลักษณะดังเช่น EF ซึ่งจะเห็นได้โดยชัดเจนว่า ความยึดหยุ่นต่อราคาที่ประมาณการ

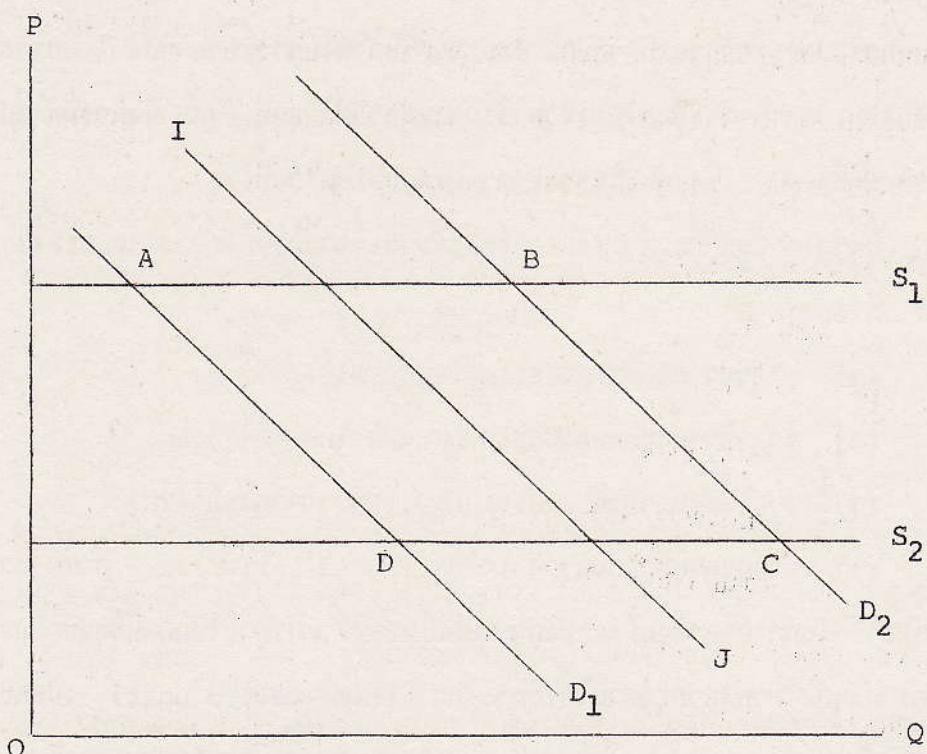
จากเส้น $E F$ จะมีค่าหักกว่าเส้น D_1 และ D_2 นั้นก็คือ ความยึดหยุ่นต่อราค้าที่ประมาณการ ให้มีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง ยิ่งกว่านั้น ในกรณีที่การเปลี่ยนตำแหน่งของเส้นอุปทานมีอยู่กว่า การเปลี่ยนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ ดังรูปที่ 1-2 สมการทดถอยที่ประมาณการให้จะมีความซับ เป็นบาง ดังเส้น MN ในรูปที่ 1-2 ซึ่งมันยังสำคัญว่า ความยึดหยุ่นต่อราคากลางอุปสงค์มีค่าเป็น บางด้วย โดยที่เส้น MN ไม่สามารถจำลองภาพของเส้นอุปสงค์ได้อย่างถูกต้อง

รูปที่ 1-2

อย่างไรก็ตาม หากความยึดหยุ่นต่อราคากลางอุปทานมีค่าเท่ากับสี่ไปยังบวกอนันต์ (∞) ดังรูปที่ 1-3 สมการทดถอยที่ประมาณการให้จะเป็นไปตามเส้น IJ ในกรณีที่ความยึดหยุ่นต่อราค ของอุปสงค์ที่ประมาณการให้ จะตรงตามความเป็นจริง

รูปที่ 1-3

ทั้งนี้ เราจะเห็นได้ว่า การใช้การวิเคราะห์สมการด้วยแบบ ordinary least squares จะมีความเหมาะสมก็ต่อเมื่อการเปลี่ยนค่าแทนของเส้นอุปทานมีมากกว่าการเปลี่ยนค่าแทนของเส้นอุปสงค์ หรือมีจะน้ำหนักมีค่าอยู่ในตัวของอุปทานจะต้องมีค่าเท่ากันสองข้าง (Leamer and Stern, 1970 : 29-31)

จนถึงบัดนี้ เราได้ใช้ให้เห็นว่า การใช้ขอสูตรตามอุปกรณ์เวลาในการสร้างสมการอุปสงค์ขาวส่งออกมีปัญหาที่ฐานทางทฤษฎี ซึ่งจำเป็นต้องใส่ใจเป็นพิเศษ เพราะสมการที่ประมาณการขึ้นอาจให้ภาพผิดเบื้องจากสภาพความเป็นจริงได้โดยง่าย ยิ่งการวิเคราะห์สมการด้วยแบบ ordinary least squares กว้างแล้ว ยิ่งจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ

ในการสร้างสมการอุปสงค์ขาวส่งออก ราคาสัมพัทธ์มีใช้ปัจจัยสำคัญเพียงปัจจัยเดียวที่ใช้อธิบายพฤติกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวไว้ รายได้ของประเทศซึ่งมีความสำคัญในยังไงก็ต้องคำนึงถึง นอกเหนือจากนี้ การปรับตัวของปริมาณและราคาก็ขาวส่งออก ซึ่งส่วนของทดสอบการ

เปลี่ยนแปลงตัวแปรภายนอกระบบ (exogenous variables) ก็มิได้เกิดขึ้นทันทีทันใด หากแต่มีความล่าช้าในการตอบสนอง (response lags) ดังนั้น สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกจึงควรมีตัวแปรที่ให้อารมณ์โดยเกี่ยวกับกระบวนการปรับตัวดังกล่าวด้วย อนึ่ง ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามอนุกรมเวลา อาจจะมีบางช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์พิเศษก็ต้องนับถือ ดังนั้น จึงควรมีตัวแปรค่านี้ (dummy variables) ซึ่งแสดงถึงช่วงเวลาอันพิเศษดังกล่าวด้วย

กล่าวโดยสรุปก็คือ ตัวแปรที่ให้อารมณ์โดยเกี่ยวกับอุปสงค์ข้าวส่งออกของประเทศไทย (Q_X) ประกอบด้วย

- (1) ราคาข้าวส่งออกของประเทศไทย (P_X)
- (2) ราคาข้าวส่งออกของประเทศคู่แข่งของไทย (P_{XC})
- (3) รายได้ประชาชาติของประเทศไทยนำเข้าจากไทย (Y_M)
- (4) ตัวแปรที่มีความล่าด้านเวลา (lagged variables) ตัวแปรราประเกณ์มีความสำคัญในการอธิบายอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงตัวแปรค่านี้ในอดีตที่มีผลต่อการส่งออกในปัจจุบัน หากหน่วยเวลาที่ใช้ในการศึกษา (time-period unit) เป็นหน่วยระยะเวลาสั้นเพียงใด ความจำเป็นที่จะต้องระบุหาตัวแปรที่มีความล่าด้านเวลาในสมการจะยิ่งมากเท่านั้น ตัวอย่างเช่น การประมาณการสมการโดยใช้ข้อมูลรายเดือนหรือรายไตรมาสจะเป็นสาเหตุความล่าด้านเวลาหากว่าการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลรายปี เป็นตน ตัวแปรที่มีความล่าด้านเวลาอาจเป็นตัวแปรราคาก่อนหน้า ($P_{X_{t-1}}$) หรือตัวแปรค่าปริมาณ ($Q_{X_{t-1}}$) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะความล่าช้าในการปรับตัวเพื่อ适应ของตลาดของการเปลี่ยนแปลง (response lags)

(5) ตัวแปรค่านี้ (dummy variables) ซึ่งแสดงถึงภาวะพิเศษ ดังเช่น กรณีที่เกิดสงคราม ภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง อุทกภัย เป็นตน ในช่วงเวลาที่เกิดภาวะนี้อันพิเศษ ตัวแปรค่านี้จะมีค่าเท่ากับหนึ่ง ส่วนช่วงเวลาปกติ ตัวแปรค่านี้จะมีค่าเท่ากับศูนย์

(6) ตัวแปรค่านี้ ซึ่งแสดงถึงความผันผวนตามฤดูกาล (seasonal variation) ราคากับปริมาณข้าวส่งออกอาจมีความผันผวนตามฤดูกาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่หน่วยเวลาที่ใช้ในการศึกษาเป็นหน่วยเวลาระยะสั้น ดังเช่นการใช้ข้อมูลรายเดือนหรือรายไตรมาส การใส่ตัวแปรค่านี้เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความผันผวนตามฤดูกาล อาจช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมการส่งข้าวออกได้ดีขึ้น

จากอรรถกิจยาของตนนี้ เราอาจนำเสนอสมการอุปสงค์ขาวส่งออกในรูปสมการ
ได้ดังนี้

$$QX_{it} = f [PX_{it}, PX_{mt}, YM_{jt}, U_t] \quad (1-2)$$

ในที่นี่ QX_{it} = ปริมาณขาวส่งออกของประเทศ i ในปี t

PX_{it} = ราคาขาวส่งออกของประเทศ i ในปี t

PX_{mt} = ราคาขาวส่งออกของประเทศ m ในปี t โดยที่ m เป็นคู่แข่งของ i ในตลาดขาวระหว่างประเทศ

YM_{jt} = รายได้ประชาชาติของประเทศ j ในปี t โดยที่ j เป็นผู้ซื้อขาวจากประเทศไทย i

U_t = เหตุการณ์และความคลาดเคลื่อน (error term) ในปี t

สมการที่ (1-2) มีให้รวมตัวแปรค่าที่มีความล่าช้าเวลา (lagged variables) และตัวแปรคัมมีต่าง ๆ (dummy variables) แต่ให้รวมตัวแปรที่แสดงความคลาดเคลื่อนแห่งอรรถกิจยา (error term) ไว้ด้วย ส่วนการที่ (1-2) อาจแสดงในรูปสมการเส้นตรงได้ดังนี้

$$QX_{it} = a_0 + a_1 PX_{it} + a_2 PX_{mt} \\ + a_3 YM_{jt} + U_t \quad (1-3)$$

หรืออาจแสดงในรูปสมการ log-linear ดังสมการที่ (1-4)¹

$$\log QX_{it} = b_0 + b_1 \log PX_{it} + b_2 \log PX_{mt} \\ + b_3 \log YM_{jt} + U_t \quad (1-4)$$

หากสมการอุปสงค์ขาวส่งออกเป็นไปตามสมการที่ (1-4) เราสามารถคำนวณยึดหยุ่นของอุปสงค์จากสมการที่ประเมินจากการไกด์โคเดอร์ กล่าวคือ

b_1 = ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ขาวส่งออกของประเทศ i ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาขาวส่งออกของประเทศ i

¹ โปรดดู Houthakker and Magee (1969), Kreinin (1967) และ Khan (1974)

- b_2 = ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ชาวส่งออกของประเทศไทย i ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาชาวส่งออกของประเทศไทย m ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของ i
- b_3 = ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ชาวส่งออกของประเทศไทย i ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติในประเทศไทย j ซึ่งเป็นลูกก้าวของ i

แต่หากสมการอุปสงค์ชาวส่งออกเป็นไปตามสมการ (1-3) เราจะต้องคำนวณค่าความยึดหยุ่นต่อราคาน้ำมันสูตร化ไปนี้

$$E_{xi} = \frac{\frac{d QX_{it}}{d PX_{it}}}{\frac{QX_{it}}{d QX_{it}}} \quad (1-5)$$

เราทราบด้วยสมการที่ (4-3) โดยตรง ซึ่งเท่ากับ a_1 ดังนั้น เราจึงเพียงแค่คำนวณราคากาชาดส่งออกตัวเดียว (PX_{it}) และปริมาณชาวส่งออกตัวเดียว (QX_{it}) ผลการประมาณการค่าความยึดหยุ่นต่อราคาน้ำมันสูตร化ไปตามสมการที่ (1-5) จะเป็นค่าตัวเดียว นั้นหมายความว่า ราคาประมาณการอุปสงค์ชาวส่งออกในรูปแบบใด ข้อที่เห็นได้โดยประจักษ์จะเจ็บก็คือ ความยากง่ายในการอ่านค่าความยึดหยุ่นของอุปสงค์นี้ใช้เกตท์หลักในการเลือกรูปแบบของสมการ แทนด้วยเกตท์ที่หงษ์ยิดวิถีก็คือ รูปแบบสมการที่เลือกว่าจะเป็นรูปแบบสมการที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการส่งออกข้าวได้ดีสุด

หากพิจารณาในเชิงทฤษฎีแล้ว เรายิ่งอาจสรุปหัวใจไว้ได้ว่า สมการรูปแบบใดมีความเหมาะสมมากที่สุดในการประมาณการสมการอุปสงค์ชาวส่งออก ความเหมาะสมสมควรก้าวหน้ามีจำเป็นต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป แต่กรณีจะเป็นการใดก็ตาม สมการอุปสงค์ชาวส่งออก ทั้งในรูป linear form และ log-linear form ทางก็เหมือนกันนั้นเช่นกันที่มีข้อสมมติร่วมกันว่า ความสัมพันธ์ของอุปสงค์ชาวส่งออกเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง นัยสำคัญที่แตกต่างกัน ก็คือ ในการพิจารณาสมการเส้นตรงนั้น ความยึดหยุ่นต่อราคายังคงอุปสงค์ที่ประมาณการให้จะมีค่าลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความยึดหยุ่นตั้งกล่าวมีให้มีค่าคงที่ แต่ในกรณีของ log-linear form สัมประสิทธิ์ความยึดหยุ่นที่ประมาณการให้จะมีค่าคงที่เสมอ (Leamer and Stern, 1970 : 17-18)

ประเด็นสำคัญทางทฤษฎีคือประเด็นที่ฟังพิจารณาได้ก็คือ ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการควรจะเป็นข้อมูลตามราคปัจจุบัน (current prices) หรือข้อมูลตามราคคงที่ (constant prices) ในส่วนการณ์โลกมีเสียรากของราคา หั้งสมการที่แสดงในรูปดัวเงิน (money terms) และในรูปทรัพยากร (real terms) จะให้ผลการประมาณการถ้าความยืดหยุ่นของราคานี้ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ในส่วนการณ์โลกมีผู้หาเสียรากของราคากำไรประมาณการอุปสงค์ขาวส่งออกโดยใช้ข้อมูลตามราคปัจจุบันนี้ พึงพองระลึกอยู่เสมอว่า สมการดังกล่าวนี้ได้รวมเอาผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อที่มีต่ออุปสงค์ขาวส่งออกไว้ด้วยดังนั้น เมื่อเราประมาณการถ้าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ขาวส่งออกจากสมการลักษณะดังกล่าวนี้ ผลของการประมาณการย่อมไม่ตรงดังส่วนความเป็นจริง หั้นี้เพาะเหตุว่า ถ้าความยืดหยุ่นที่ประมาณการได้มีได้ด้วยการสนองตอบของอุปสงค์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคายาวเท่านั้น หากหัวรังไกรวมเอาการสนองตอบของอุปสงค์ที่มีต่อภาวะเงินเฟ้ออีกด้วย ด้วยเหตุนี้เอง สมการที่จะใช้เป็นฐานในการประมาณการถ้าความยืดหยุ่นดังกล่าวนี้ จึงควรที่จะเป็นสมการที่ประมาณการจากข้อมูลการราคคงที่

2.2 สมการอุปสงค์ขาวนำเข้า (Import Demand Function)

ในขณะที่สมการอุปสงค์ขาวส่งออกแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณกับราคายा�้วส่งออก ซึ่งเป็นการศึกษาจากแขวงประเทญสูงขาวออก สมการอุปสงค์ขาวนำเข้าแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณกับราคายा�้วนำเข้า ซึ่งเป็นการศึกษาจากแขวงประเทญนำเข้าหากจะกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมก็คือ หากเราห้องการประมาณการสมการอุปสงค์ขาวส่งออก จุดมุ่งหมายของเราก็คือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณกับราคายा�้วส่งออกของไทย แต่เราประเมินการสมการอุปสงค์ขาวนำเข้า นั้นหมายความว่า เราห้องการศึกษาภูติกรรมของประเทญก้าช่องไทยในการซื้อขาวจากไทย หัวใจของสมการอุปสงค์ขาวนำเข้าดังที่ปรากฏใน Siamwalla (1979) ก็คือ

$$Q_{it} = f [W_t, ED_{it}^*] \quad (2-1)$$

- ในที่นี้ Q_{it} = ปริมาณข้าวนำเข้าห้วยหมคของประเทศ i ในปีที่ t
 WP_t = ราคาข้าวในตลาดโลกในปีที่ t
 ED_{it}^* = อุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) ในการเสนอข้อข้าวในประเทศ i ที่คาดว่าจะมีในปีที่ t

ในกรณีที่ใน ประเทศไทยริโ哥ตั้งหลายมักจะมีเป้าหมายเกี่ยวกับระดับราคาข้าวภายในประเทศ และพยายามใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อมีให้การเปลี่ยนแปลงราคานิคลาดข้าวระหว่างประเทศก่อให้เกิดความผันผวนของราคาข้าวภายในประเทศ เมื่อรัฐบาลกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับระดับราคาข้าวภายในประเทศแล้ว ระดับราคาตั้งกล่าวที่จะเป็นตัวกำหนดอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวภายในประเทศ กรณีในอุดuctการเก็บเกี่ยวข้าว รัฐบาลก็จะประมาทการได้รับผลผลิตข้าวในปีนั้นจะมีเท่าไหร เมื่อเราทราบปริมาณการผลิตข้าวและปริมาณข้าวที่มีอยู่เสนอข้อเราก็สามารถประมาณการอุปสงค์ส่วนเกินในการเสนอข้อข้าวได้ อุปสงค์ส่วนเกินที่คาดว่าจะมีน้อยลงอยู่กับราคาข้าวภายในประเทศที่รัฐบาลเลือกเป็นเป้าหมาย (DP_{it}^*) และตัวแปรค่านอกระบบอื่น ๆ (Z_{it}) กล่าวคือ

$$ED_{it}^* = D(DP_{it}^*, Z_{it}) \quad (2-2)$$

คุณภาพของตลาดข้าวจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่ออุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวเท่ากับอุปทานของข้าวที่มีอยู่เสนอขาย ในกรณีข้างตนนี้ ตลาดข้าวจะอยู่ในคุณภาพก็ต่อเมื่ออุปสงค์ส่วนเกินในการเสนอข้อข้าวได้รับการตอบสนองจากข้าวนำเข้า

$$D(DP_{it}^*, ZD_{it}) - S(DP_{it}^*, ZS_{it}) - QM_{it} = 0 \quad (2-3)$$

- ในที่นี้ D = อุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวภายในประเทศ
 S = อุปทานของข้าวภายในประเทศ
 ZD_{it} = บรรดาตัวแปรนอกระบบ (exogenous variables) ที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ในประเทศ i ในปีที่ t
 ZS_{it} = บรรดาตัวแปรนอกระบบที่มีผลกระทบต่ออุปทานในประเทศ i ในปีที่ t

สมการ (2-3) ซึ่งแสดงคุณภาพของตลาดข้าวภายในประเทศนั้น จะช่วยให้เราทราบว่า ราคาข้าวภายในประเทศในคุณภาพ (DP_{it}) จะอยู่ในระดับใด ราคาคุณภาพนี้อาจแตกต่างจากระดับราคาเบ้าหมายที่รัฐบาลกำหนด (DP_{it}^*) ก็ได้

รูปแบบของสมการอุปสงค์ข้าวนำเข้าดังสมการที่ (2-1) อาจนำไปใช้ประมาณการ สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกได้² ดังนั้น เราจะมีสมการที่มีรูปลักษณะดังสมการ (2-1) สำหรับประเทศภูมิภาคในตลาดข้าวระหว่างประเทศ โดยราคาข้าวในตลาดโลกถูกกำหนดโดยสมการ (2-4) แห่งนี้ยืนยันว่ามีประเทศที่ซื้อขายข้าวในตลาดโลกจำนวน n ประเทศ

$$\sum_{i=1}^n QM_{it} (WP_t, ED_{it}^*) = 0 \quad (2-4)$$

แบบจำลองอุปสงค์ข้าวนำเข้าดังที่อธิบายข้างต้นนี้ มีจุดเด่นสำคัญอย่างอ่อนน้อมถ่อมตนคือ ประการแรก แบบจำลองดังกล่าวไม่เกือบกูลให้มีการประมาณการกำลังมีประสิทธิ์ทาง ๆ อันมีประโยชน์ของการพิจารณาภาระหนนคนโดยราย ดังเช่นความยืดหยุ่นของราคาของอุปสงค์และอุปทานข้าวนำเข้า เป็นต้น ประการที่สอง แบบจำลองดังกล่าวสามารถนำตัวแปรเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลมาอธิบายพฤติกรรมการค้าข้าวระหว่างประเทศได้โดยตรง แต่ในอีกด้านหนึ่งนั้น การนำตัวแปรนโยบายของรัฐบาลมาอธิบายสมการอุปสงค์ข้าวนำเข้าหรือข้าวส่งออกโดยตรงนั้นนัยสำคัญของสมการที่มีลักษณะดังกล่าวมีคือ พฤติกรรมของรัฐบาลมีแบบแผนอันคงที่และไม่แปรเปลี่ยนตลอดเวลาที่ศึกษา (Siamwalla, 1979)

ตัวอย่างของการประมาณการอุปสงค์ข้าวนำเข้า ปรากฏในงานของ Islam (1978) ซึ่งอาศัยแบบจำลองดังท่อไปนี้

$$QM_t = a_1 QM_t^* + a_2 QMG_t \quad (3-1)$$

$$QM_t^* = QC_t^* - QP_t^* \quad (3-2)$$

² ในกรณีของสมการอุปสงค์ข้าวส่งออก สมการ (2-1), (2-2) และ (2-3) ก็จะกลายเป็น

$$QX_{it} = f (WP_t, ES_{it}^*) \quad (2-1 \text{ น})$$

$$ES_{it}^* = s (DP_{it}^*, Z_{it}) \quad (2-2 \text{ น})$$

$$S (DP_{it}, ZS_{it}) - D (DP_{it}, ZD_{it}) - QX_{it} = 0 \quad (2-3 \text{ น})$$

ในที่นี้ ES_{it}^* = อุปทานส่วนเกิน (excess supply) ของข้าวในประเทศ i
ที่คาดว่าจะมีในปี t

$$QMRG_t = b_0 + b_1 QM_t^* + b_2 PM_t \quad (3-3)$$

ในที่นี้ QM = ปริมาณข้าวนำเข้าหงомерค์

QM^* = ปริมาณข้าวนำเข้าหงemerค์ที่ฟิล์มบรารอนา

QMG = ปริมาณข้าวนำเข้าที่กำหนดโดยรัฐบาล

QC^* = ปริมาณข้าวที่ปริโภคภายในประเทศต่อระดับที่ฟิล์มบรารอนา

QP^* = ปริมาณข้าวที่ผลิตภายในประเทศต่อระดับที่ฟิล์มบรารอนา

PM = ราคาข้าวนำเข้า คิดเป็นเงินตราต่างประเทศ

สมมติฐานที่น่าสนใจของแบบจำลองข้างบนนี้ ก็คือ ปริมาณข้าวนำเข้า (QM) ของประเทศญี่ปุ่นจะเป็นประเทศใดในอาเซียน กำหนดโดยตัวแปรสำคัญอย่างน้อย 2 ตัว คือปริมาณข้าวนำเขาระดับที่ฟิล์มบรารอนา (QM^*) และปริมาณข้าวนำเข้าที่กำหนดโดยรัฐบาล (QMG) ในกรณีข้าวจากต่างประเทศเน้น ประเทศญี่ปุ่นจะเป็นต้องมีเงินตราต่างประเทศสำหรับซื้อราศินค้า ดังนั้น ปริมาณเงินสำรองระหว่างประเทศที่มีอยู่จะเป็นจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถในการนำเข้า หากประเทศญี่ปุ่นไม่มีภูมิการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ ปริมาณข้าวนำเข้าจริง (QM) จะเท่ากับปริมาณที่ฟิล์มบรารอนา (QM^*) แต่ยามใดก็ตามที่เกิดขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ ปริมาณข้าวนำเข้าจริง (QM) จะต่ำกว่าระดับอันที่ฟิล์มบรารอนา (QM^*) และโดยที่ว่าไปรัฐบาลมักจะเข้ามาแทรกแซงด้วยการกำหนดปริมาณอาหารนำเข้า การแทรกแซงจะมีมากในช่วงที่ระบบเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูงในการนำเข้าต่ำ และจะมีน้อยในช่วงที่สมรรถนะสูงในการนำเข้ามีมาก สมรรถนะสูงในการนำเข้าต่ำก็ต่อเมื่อกำหนดโดยปริมาณเงินสำรองระหว่างประเทศ ดังนั้น หากปริมาณเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง ปริมาณข้าวนำเข้าจริง (QM) จะถูกกำหนดโดยปริมาณอันที่ฟิล์มบรารอนา แต่ในยามใดก็ตามที่ปริมาณเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับต่ำ ปริมาณข้าวนำเข้าจริง (QM) จะถูกกำหนดโดยรัฐบาล (QMG)

3. การประมาณการโดยอ้อม

การประมาณการอุปสงค์ข้าวส่องออก (หรืออุปสงค์ข้าวนำเข้า) โดยอ้อม อาศัยวิธีการประมาณการสมการอุปสงค์ส่วนเกิน (Excess DEMAND Function) การประมาณการเริ่มต้นด้วยการหาสมการอุปสงค์และสมการอุปทาน ผลทางระหว่างสมการหังส่องก็คือ อุปสงค์ส่วนเกิน

ปริมาณการนำเข้าจะเท่ากับอุปสงค์ส่วนเกินนี้ กล่าวคือ

$$ED_{it} = D(WP_t, ZD_{it}) - S(WP_t, ZS_{it}) \quad (4-1)$$

$$Q_M_{it} = ED_{it}(WP_t, ZD_{it}, ZS_{it}) \quad (4-2)$$

อย่างไรก็ตาม Siamwalla (1979) ได้ชี้ให้เห็นว่า แบบจำลองลักษณะดังกล่าวมีข้อบกพร่องที่ไม่สามารถนำตัวแปรที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล (policy variables) ทั้งเชิงการเพิ่มภายนอกและภาระให้เงินอุดหนุน มาใช้อิสระเพื่อต่อรองการผลิตและการบริโภคโดยตรงได้ ตัวแปรเหล่านี้ถือเป็นตัวแปรนอกระบบ (exogenous variables) ซึ่งแห่งอยู่ในตัวแปร ZD_{it} และ ZS_{it} แต่ในการพิจัยของข้ามันนี้ นโยบายของรัฐบาลมิอาจถือเป็นตัวแปรนอกระบบได้ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่ารัฐบาลได้กระโ剔ให้เข้าไปมีบทบาทในภาคเศรษฐกิจข้าวย่างเต็มตัว ยิ่งในกรณีที่รัฐบาลผูกขาดการค้าข้าวอย่างแล้ว การละเลยตัวแปรค่าเงินนโยบาย หรือถือเป็นเพียงตัวแปรนอกระบบ ย่อมทำให้ผลการประมาณการตลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ ไม่น่าก็น้อย

ในการประมาณการสมการอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกโดยวิธีทาง
ข้อนี้ มีวิธีการซึ่งแตกต่างกันอย่างน้อย 3 วิธี กล่าวคือ

วิธีแรก ได้แก่ การหาผลต่างระหว่างอุปสงค์รวมในการเสนอข้อข้าวในตลาดโลก (QX_W) กับอุปทานข้าวส่งออกของประเทศไทย ๆ ที่มีใช้ไทย (sX_R) ในกรณี อุปสงค์ทำการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก (QX_T) จะเท่ากัน

$$QX_T = QX_W - sX_R \quad (5-1)$$

จากสมการ (5-1) เราสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความยึดหยุ่นต่าง ๆ ได้ดังนี้

$$E_{XT} = \frac{QX_W}{QX_T} E_{XW} - \frac{sX_R}{QX_T} E_{SR} \quad (5-2)$$

ในที่นี่ E_{XT} = ความยึดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก

E_{XW} = ความยึดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์รวมของโลกในการเสนอข้อข้าวในตลาดโลก

E_{SR} = ความยึดหยุ่นต่อราคากองอุปทานข้าวส่งออกของประเทศไทย ๆ ที่มีใช้ไทย

- QX_W = อุปสงค์รวมในการเสนอข้อขาวในตลาดโลก
 QX_T = อุปสงค์ในการเสนอข้อขาวไทยในตลาดโลก
 SX_R = อุปทานขาวส่งออกของประเทศไทย ที่มิใช่ไทย

วิธีส่อง ให้แก่ การหาผลรวมระหว่างอุปสงค์รวมในมาตรฐานชี้ไว้ของโลก ซึ่งไม่วรัมประเทศไทย (QC_R) กับอุปทานขาวที่เสนอขาย (ทั้งภายในและภายนอกประเทศ) โดยประเทศนั้น ๆ ที่มิใช่ไทย (QS_R) ในกรณีนี้ อุปสงค์ในการเสนอข้อขาวไทยในตลาดโลก (QX_T) จะเท่ากัน

$$QX_T = QC_R - QS_R \quad (6-1)$$

สมการ (6-1) สามารถแปลงเป็นสมการซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความยึดหยุ่นต่อราคา คง ๆ กันนี้

$$E_{XT} = E_{CR} \frac{QC_R}{QX_T} - \frac{QS_R}{QX_T} E_{QR} \quad (6-2)$$

E_{CR} = ความยึดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวรวมของโลก
 (ทั้งภายในและระหว่างประเทศ) ซึ่งไม่วรัมประเทศไทย

E_{QR} = ความยึดหยุ่นต่อราคากองอุปทานขาวรวมของโลก

สมการ (6-1) และ (6-2) มีลักษณะเป็นสมการมวลรวม (aggregative) หากแต่ก็อยู่ เป็นรายประเทศ โดยสมมติว่ามีประเทศที่มีจำนวน n ในทุกภาคขาวระหว่างประเทศรวม n ประเทศ สมการ (6-1) จะกล่าวไปเป็น

$$QX_T = (QC_1 - QS_1) + (QC_2 - QS_2) + (QC_3 - QS_3) + \dots + (QC_n - QS_n) \quad (6-3)$$

หากต้องการหาความยึดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์ขาวส่งออก

$$\frac{dQX_T}{dPXT} = \left(\frac{dQC_1}{dPXT} - \frac{dQS_1}{dPXT} \right) + \left(\frac{dQC_2}{dPXT} - \frac{dQS_2}{dPXT} \right) + \dots + \left(\frac{dQC_n}{dPXT} - \frac{dQS_n}{dPXT} \right) \quad (6-4)$$

$$\begin{aligned} \frac{dQX_T}{dPX_T} \cdot \frac{PX}{QX_T} &= \left[\frac{dQC_1}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{QC_1} \cdot \frac{QC_1}{QXT} - \frac{dQS_1}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{QS_1} \cdot \frac{QS_1}{QXT} \right] \\ &+ \left[\frac{dQC_2}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{QC_2} \cdot \frac{QC_2}{QXT} - \frac{dQS_2}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{QS_2} \cdot \frac{QS_2}{QXT} \right] \\ &+ \dots \\ &+ \left[\frac{dQC_n}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{QC_n} \cdot \frac{QC_n}{QXT} - \frac{dQS_n}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{QS_n} \cdot \frac{QS_n}{QXT} \right] \quad (6-5) \end{aligned}$$

$$E_{XT} = \sum_{i=1}^n \left[E_{ci} \cdot \frac{QC_i}{QXT} - E_{si} \cdot \frac{QS_i}{QXT} \right] \quad (6-6)$$

- ในที่นี่ E_{ci} = ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าว (ห้างภายในและภายนอกประเทศ) ของประเทศ i
 E_{si} = ความยืดหยุ่นของอุปทานข่าวในประเทศ i
 QC_i = อุปสงค์ในการเสนอข้อข่าว (ห้างภายในและภายนอกประเทศ)
 ของประเทศ i
 QS_i = อุปทานการผลิตข่าวในประเทศ i

สมการ (6-5) และ (6-6) ได้ละเอียดความยืดหยุ่นของกลไกราคา (Elasticity of Price Transmission) ทั้งนี้ขอให้สังเกตด้วยว่า ความความยืดหยุ่นของอุปสงค์ และอุปทานในสมการดังกล่าว นี้ วัดการสนองตอบของอุปสงค์และอุปทานที่ต่อการเปลี่ยนแปลง ราคางานออก กล่าวคือ

$$\begin{aligned} E_{ci} &= \frac{dQC_i}{dPX} \cdot \frac{PX}{QC_i} \\ E_{si} &= \frac{dQS_i}{dPX} \cdot \frac{PX}{QS_i} \end{aligned}$$

ความยึดหยุนคั่งกลานี้ในทรงต่อความหมายทางทฤษฎี หากจะกล่าวอย่างเคร่งครัดแล้ว ความยึดหยุนหั้งสองนี้ จะต้องใช้วัดการสูงของตอบของอุปสงค์และอุปทานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาภายในประเทศ (PD) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ

$$E_{ci} = \frac{dQC_i}{dPD_i} - \frac{PD_i}{QC_i} \quad (6-7)$$

$$E_{si} = \frac{dQS_i}{dPD_i} - \frac{PD_i}{QS_i} \quad (6-8)$$

หากเราไม่ละเลยความยึดหยุนของกลั่นราคา เราสามารถเขียนสมการ (6-5) ในมิติดังนี้

$$\begin{aligned} \frac{dQX_T}{dPX} \cdot \frac{PX}{QX_T} &= \left(\frac{dQC_1}{dPD_1} \cdot \frac{PD_1}{QC_1} \cdot \frac{dPD_1}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_1} \cdot \frac{QC_1}{QX_T} \right. \\ &\quad \left. - \frac{dQS_1}{dPD_1} \cdot \frac{PD_1}{QS_1} \cdot \frac{dPD_1}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_1} \cdot \frac{QS_1}{QX_T} \right) \\ &\quad + \left(\frac{dQC_2}{dPD_2} \cdot \frac{PD_2}{QC_2} \cdot \frac{dPD_2}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_2} \cdot \frac{QC_2}{QX_T} \right. \\ &\quad \left. - \frac{dQS_2}{dPD_2} \cdot \frac{PD_2}{QS_2} \cdot \frac{dPD_2}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_2} \cdot \frac{QS_2}{QX_T} \right) \\ &\quad + \cdots \\ &\quad + \left(\frac{dQC_n}{dPD_n} \cdot \frac{PD_n}{QC_n} \cdot \frac{dPD_n}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_n} \cdot \frac{QC_n}{QX_T} \right. \\ &\quad \left. - \frac{dQS_n}{dPD_n} \cdot \frac{PD_n}{QS_n} \cdot \frac{dPD_n}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_n} \cdot \frac{QS_n}{QX_T} \right) \quad (6-9) \end{aligned}$$

$$E_{XT} = \sum_{i=1}^n \left[E_{ci} E_{pi} \frac{QC_i}{QX_T} - E_{si} E_{pi} \frac{QS_i}{QX_T} \right] \quad (6-10)$$

ในที่นี้ E_{pi} = ความยืดหยุ่นของคลื่นราคา (Elasticity of Price Transmission) ซึ่งวัดการส่งต่อของราคายาวในประเทศ i ที่มีผลการเปลี่ยนแปลงราคายาวส่งออกของประเทศ T

$$= \frac{dPD_i}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_i}$$

หากเปรียบเทียบสมการ (6-6) กับสมการ (6-10) แล้ว เราจะเห็นได้ว่า สมการ (6-6) มีข้อสมมติแบบแบ่งว่า ความยืดหยุ่นของคลื่นราคาหรือ E_{pi} มีค่าเท่ากันทั้ง (Johnson, 1977; Tweeten, 1977) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การส่งต่อของราคายาวในประเทศ i ที่มีผลการเปลี่ยนแปลงราคายาวส่งออกของประเทศ T เป็นไปอย่างสมบูรณ์ (perfect price transmission) อย่างไรก็ตาม ข้อสมมติถังกล่าวนี้ไม่ตรงต่อสภาพที่เป็นจริง ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า ตลาดข้าวระหว่างประเทศมีขนาดที่ต่ำกว่าขนาดการแข่งขันอย่างสูงสุด ทั้งประเทศญี่ปุ่นและญี่ปุ่นขาว รวมแล้วแท้จริงแข่งการผลิตและการบริโภคข้าวอย่างวิธีการต่าง ๆ กันนี้ หากความยืดหยุ่นของคลื่นราคาข้าวระหว่างประเทศมีค่าน้อยกว่านี้แล้ว ผลกระทบต่อราคายาวสูงสุดโดยใช้สมการที่ (6-6) ข้อมูลอาจเคลื่อนจากความเป็นจริงโดยปราศจากข้อจำกัด (Bredahl, Meyers and Collins, 1979)

วิธีสาม เราอาจจำแนกประเทศไทยฯ ใบโลกนี้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประเทศไทยนำเข้าและกลุ่มประเทศไทยส่งออกข้าว ประเทศไทยนำเข้ายอดเยี่ยมสูงสุดส่วนเกินในการส่งออกข้าว ส่วนประเทศไทยส่งออกยอดมีอุปทานส่วนเกิน ในกรณีนี้ ปริมาณข้าวส่งออกของไทยก็คือ ผลต่างระหว่างปริมาณการนำเข้ารวมของประเทศไทยนำเข้ากับปริมาณการส่งออกรวมของประเทศไทยสูงสุด ซึ่งมิได้รวมประเทศไทย (Bredahl, Meyers and Collins, 1979)

$$QX_T = \sum_{i=1}^m QM_i - \sum_{j=1}^n QX_j \quad (7-1)$$

ในที่นี้ QM_i = ปริมาณข้าวนำเข้าของประเทศไทย i โดยสมมติว่า ประเทศไทยนำเข้ามีอยู่ m ประเทศ

QX_j = ปริมาณขายส่งออกของประเทศ j โดยสมมติว่า ประเทศผู้ส่งออกนี้อยู่ในประเทศไทย (ไม่ว่าประเทศใด)

สมการที่ (7-1) มีลักษณะคล้ายคลึงกับสมการ (6-1) และสามารถแปลงเป็นสมการซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ด้วยตัว i ทำนองเดียวกับสมการ (6-2) และ (6-6)

$$E_{XT} = \sum_{i=1}^m E_{pi} E_{mi} \frac{QX_i}{QX_T} - \sum_{j=1}^n E_{pj} E_{Xj} \frac{QX_j}{QX_T} \quad (7-2)$$

ในที่นี่ E_{pi} = ความถี่ด้วยของกลุ่มราคาน้ำมันส่งออกของประเทศ i ซึ่งวัดการส่วนของตอบของราคากำไรในประเทศ i ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาขายส่งออกของประเทศ T

E_{pj} = ความถี่ด้วยของกลุ่มราคาน้ำมันส่งออกของประเทศ j ซึ่งวัดการส่วนของตอบของราคากำไรในประเทศ j ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาขายส่งออกของประเทศ T

E_{mi} = ความถี่ด้วยของอุปสงค์การนำเข้าของประเทศ i ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคากำไรในประเทศ i

E_{Xj} = ความถี่ด้วยของอุปทานการส่งขายส่งออกของประเทศ j ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคากำไรในประเทศ j

$$E_{pi} = \frac{dPD_i}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PD_i} \quad (7-3)$$

$$E_{pj} = \frac{dPX_j}{dPX_T} \cdot \frac{PX_T}{PX_j} \quad (7-4)$$

$$E_{mi} = \frac{dQM_i}{dPD_i} \cdot \frac{PD_i}{QM_i} \quad (7-5)$$

$$E_{xj} = \frac{dQX_j}{dPX_j} \cdot \frac{PX_j}{QX_j} \quad (7-6)$$

เรารสามารถหาความยืดหยุ่นของอุปสงค์ส่วนเกินในการเสนอข้อขาว (E_{mi}) ได้ดังนี้ กล่าวคือ เรายาทวนว่าปริมาณขายawan นำเข้าถูกกำหนดโดยส่วนห่างระหว่างอุปสงค์กับอุปทานของข้าว นั่นก็คือ

$$QM_i = QC_i - QS_i \quad (7-7)$$

จากสมการ (7-7) เรารสามารถหาความยืดหยุ่นของอุปสงค์ส่วนเกินในการเสนอข้อขาวจากทางประเทศของประเทศ i ได้ดังนี้

$$E_{mi} = (E_{ci} - E_{si}) \frac{QC_i}{QM_i} + E_{si} \quad (7-8)$$

กำหนดของ E_{ci} , E_{si} และ E_{mi} ปรากฏในสมการที่ (6-7), (6-8) และ (7-5) ตามลำดับ

หัวของเดียว กัน สำหรับประเทศญี่ปุ่น ปริมาณขายawan ส่งออกถูกกำหนดโดยส่วนห่างระหว่างอุปทานกับอุปสงค์ของข้าว นั่นก็คือ

$$QX_j = QS_j - QC_j \quad (7-9)$$

จากสมการ (7-9) เรารสามารถหาความยืดหยุ่นของอุปทานส่วนเกินในการเสนอขายข้าว (E_{xj}) ได้ดังนี้

$$E_{xj} = (E_{sj} - E_{cj}) \frac{QC_j}{QX_j} + E_{sj} \quad (7-10)$$

ทั้งนี้ E_{xj} , E_{sj} และ E_{cj} มีกำหนดดังนี้

$$E_{xj} = \frac{dQX_j}{dPX_j} \cdot \frac{PX_j}{QX_j} \quad (7-11)$$

$$E_{sj} = \frac{dQS_j}{dPX_j} \cdot \frac{PX_j}{QS_j} \quad (7-12)$$

$$E_{Cj} = \frac{dQC_j}{dPX_j} \cdot \frac{PX_j}{QC_j} \quad (7-13)$$

4. ความลงทาย

ในเมืองนี้ ผู้เขียนได้กล่าวถึงมูลเห็นฐานในการสร้างสมการอุปสงค์ข้าวส่งออก ผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณโดยตรงและโดยอ้อม รวมทั้งได้นำเสนอสูตรในการคำนวณค่า ความยืดหยุ่นประเพททาง ๆ ด้วย

บทที่สาม

การประมาณการสมการอุปสงค์ชาวส่งออกของไทย (Export Demand Function) และ สมการอุปสงค์การนำเข้าชาวไทย (Import Demand Function)

1. ความเบื้องต้น

จากการประมาณงานวิชาการระหว่างปี 2500-2528 เราได้พบข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) งานวิชาการที่พยายามประมาณการสมการอุปสงค์ชาวส่งออกของไทย

(Export Demand Function) มีอย่างน้อย 30 เรื่อง และมีสมการที่ประมาณการไว้อย่างน้อย 43 สมการ ดังรายละเอียดปรากฏในภาคผนวกที่หนึ่ง¹

(2) งานวิชาการที่พยายามประมาณการสมการอุปสงค์การนำเข้าชาวต่างประเทศ
คงฯ ชื้อจากไทย (Import Demand Function) มีอย่างน้อย 3 เรื่อง และมีสมการที่
ประมาณการไว้อย่างน้อย 14 สมการ ดังรายละเอียดปรากฏในภาคผนวกที่สอง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก Imaoka (1977) และ Kanivichaporn (1979)

ให้ประมาณการหั้งส่องประเกท จึงมีงานวิชาการที่นำเสนอผลการประมาณการหั้ง
ส่องประเกทอย่างน้อย 31 เรื่อง รวม 57 สมการ (ถูกภาคผนวกที่หนึ่งและสอง) ขอท่าน
สังเกตยิ่งก็คือ ก่อนปี 2510 หาได้มีการประมาณการในเรื่องนี้แต่ประการใดไม่ งาน
วิชาการเหล่านี้ล้วนเผยแพร่ภาษาญี่ปุ่นโดยวิชาการในช่วงหลังปี 2510 ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ช่วงหลังปี 2515 มีผู้สนใจศึกษาเรื่องนี้เป็นอันมาก กล่าวก็คือ ในระหว่างปี 2511-2515 มีการ

¹ ภาคผนวกที่หนึ่งนี้นำเสนอผลงานทางวิชาการเพียง 27 เรื่อง ทั้งนี้เพราะเหตุว่า Tsuji (1973) และ Chaipravati and Pariwat (1976) ใช้วิธีการประมาณการโดยอ้อม
จึงไม่มีสมการอุปสงค์ชาวส่งออกที่จะเสนอได้โดยตรง ส่วน Wonghanchao (1971) มิได้
ตีพิมพ์สมการอุปสงค์ชาวส่งออกที่ประมาณการໄດ້ หากแต่ได้นำเสนอผลการประมาณการค่า
ความยืดหยุ่นต่อราคายังคงอุปสงค์ในการเสนอข้อมูลไทยในตลาดโลก พร้อมทั้ง
t-statistics คั่งนั้น จึงเหลืองานวิชาการที่สามารถนำเสนอสมการอุปสงค์ชาวส่งออก
โดยตรงเพียง 27 เรื่อง ดังที่ปรากฏในภาคผนวกที่หนึ่ง

ศึกษาเรื่องนี้เพียง 3 เรื่อง เพิ่มขึ้นเป็น 11 เรื่องระหว่างปี 2516 - 2520 และ 16 เรื่องระหว่างปี 2521 - 2528 (คุณตรางที่ 3-1)

ในบทนี้ เราจะกล่าวถึงผลการประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยในหัวข้อ 2 และสมการอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทยในหัวข้อ 3

2. การประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย (Export Demand Function)

ภาคหลวง (พืชไร่) ที่ประมาณการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยที่มีผู้ประมาณการไว้รวม 43 สมการ จากการศึกษาสมการเหล่านี้มีข้อทิngสังเกตอย่างน้อย 5 ประเด็น คือ

- (1) วิธีการประมาณการ
- (2) การเลือกตัวแปรตาม
- (3) การเลือกตัวแปรควบคุม
- (4) ความสำคัญของตัวแปรตามนโยบาย
- (5) อิทธิพลของภาวะเงินเฟ้อ

2.1 วิธีการประมาณการ

คงที่ใกล้ราวกับในบทที่ 2 แล้วว่า การประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกนั้นอาจกระทำได้ 2 วิธี คือ การประมาณการโดยตรง และการประมาณการโดยอ้อม จากการสำรวจงานวิชาการในเรื่องนี้ ทราบว่า งานวิชาการส่วนใหญ่ (จำนวน 28 จาก 30 เรื่อง) ได้เลือกใช้วิธีการประมาณการโดยตรง การประมาณการทางอ้อมคือการประมาณการสมการอุปสงค์ส่วนเกิน (Excess Demand Function) ปรากฏในงานวิชาการเพียง 2 เรื่อง คือ Tsujii (1973) และ Chaipravat and Pariwat (1976)

2.2 การเลือกตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ในจำนวนงานวิชาการ 27 เรื่องที่ปรากฏในภาค พฤษภาคมที่หนึ่ง มีถึง 13 เรื่อง (25 สมการ) ที่เลือกปริมาณข้าวส่งออกเป็นตัวแปรตาม (dependent variable) ส่วนที่เดือกมูลค่าข้าวส่งออกเป็นตัวแปรตามมีเพียง 4 เรื่อง (4 สมการ) งานวิชาการจำนวน 10 เรื่อง (14 สมการ) นำเสนอบนสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกในลักษณะสมการแบบ Price

Flexibility กล่าวคือ ใช้ราคาก้าวส่งออกเป็นตัวแปรตาม² ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3-2

2.3 การเลือกตัวแปรราคา (Price Variables)

ตัวแปรสำคัญที่กำหนดการส่งขายออก ก็คือราคาก้าวส่งออก และงานวิชาการส่วนใหญ่จะใช้ราคาก้าวส่งออกเป็นตัวแปรอิสัยปริมาณขายส่งออก ใน การประมาณการสมการ อุปสงค์ขายส่งออก ผู้ประมาณการต้องประเมินปัจจัยที่เกี่ยวกับการเลือกใช้ตัวแปรราคา บัญหา ที่สำคัญนี้มีอยู่ 2 ระดับ ระดับแรกได้แก่ การเลือกชุดลักษณะของราคา กล่าวคือจะใช้ราคามัธยฐาน หรือคันเรือนิรภัย ระดับที่สองได้แก่ บัญหาที่ว่า จะเลือกใช้ราคาก้าวส่งออก ประเภทใดหรือเกรดใด ในเมื่อขายส่งออกของไทยมีหลายเกรด หลายประเภท

จากการศึกษาสมการอุปสงค์ขายส่งออกของไทยดังที่รวมไว้ในภาคผนวกที่หนึ่ง เรายเห็นว่า มีการเลือกใช้ตัวแปรราคาในลักษณะที่แตกต่างกัน 3 รูปแบบ คือ

(1) ราคามัธยฐานของขายส่งออก (absolute price) สมการที่ประมาณการ ส่วนใหญ่จะเลือกใช้ตัวแปรราคาในลักษณะนี้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ปริมาณขายส่งออกจะมี มากน้อยเพียงใด ยอมเขียนอยู่กับราคามัธยฐานของขายส่งออก หั้งนี่ปรากฏว่า มีงานวิชาการ 20 เรื่อง (จำนวน 33 สมการ) ที่เลือกใช้ตัวแปรราคามัธยฐาน (ดูตารางที่ 3-4)

(2) ตัวนี่ราคาก้าว (rice price index) การใช้ตัวนี่ราคาก้าวเป็นตัวกำหนด อุปสงค์ขายส่งออก มีอยู่อย่างน้อย 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นตัวนี่ราคามัธยฐาน กล่าวคือ เป็น กันนี่ราคาก้าวที่สร้างขึ้นจากราคามัธยฐานของขายส่งออก งานวิชาการที่เลือกใช้ตัวแปรตัวนี่ ราคามัธยฐาน ได้แก่ Ramangkura (1976), Pobukadee (1977) และ Kanivichaporn (1979) ลักษณะที่สอง เป็นคันเรือนิรภัยสำหรับตัวนี่ราคาก้าว เป็นอัตราส่วนระหว่างคันเรือนิรภัยของขายส่งออก

² ในบรรดางานวิชาการจำนวน 10 เรื่องที่ประมาณการสมการในรูปแบบ Price Flexibility นั้น เกือบทั้งหมดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาก้าวส่งออกกับปริมาณขายส่งออก กับปริมาณขายส่งออก ยกเว้น Sangsiri (1983) ซึ่งปรากฏว่า สมการที่ประมาณการไว้ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาก้าวส่งออกของไทยกับปริมาณการผลิตข้าววัวเฉลี่ยต่อหัว ของสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน และสหภาพโซเวียต

ของไทยกับดัชนีราคาก้าวส่งออกของประเทศไทย งานวิชาการที่เลือกใช้ตัวแปรดัชนีราคามัมพาร์ ได้แก่ Ramangkura (1972 ; 1975) และ Atikul (1976) ซึ่งเลือกใช้อัตราส่วนระหว่างดัชนีราคาก้าวส่งออกของไทยกับของพม่าเป็นตัวแปรอธิบาย ในบรรดางานวิชาการ 5 เรื่อง ที่เลือกใช้ดัชนีราคาก้าวเป็นตัวแปรอธิบายนั้น (คุณภาพที่ 3-4) มีข้อพิสูจน์เกตอย่างน้อย 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก งานวิชาการในอุปกรณ์นี้ เก็บทุกเรื่องเลือกใช้มูลค่าก้าวส่งออก เป็นตัวแปรตาม ยกเว้น Kanivichaporn (1979) ใช้ราคาก้าวส่งออกเป็นตัวแปรค่าตาม ประการที่สอง ดัชนีราคาก้าวที่ใช้ในงานวิชาการเหล่านี้ แม้แล้วแต่จัดทำจากข้อมูลราคาน้ำเสียง ในรูปของเงินหรือดูโอเมริกัน ยกเว้น Kanivichaporn (1979) ที่จัดทำจากข้อมูลราคาก้าวที่แสดงเป็นเงินบาท

(3) ราคาก้าวมัมพาร์ (relative price) การใช้ราคาก้าวมัมพาร์เป็นตัวแปรอธิบายอุปสงค์ในการเสนอขายก้าวส่งออกของไทยนั้น มีอยู่อย่างน้อย 3 รูปแบบ

รูปแบบแรก ได้แก่ อัตราส่วนราคาก้าวส่งออกของไทยกับของประเทศไทย (ซึ่งโดยทั่วไปมักจะเป็นราคาก้าวส่งออกของประเทศไทยแข็งของไทย) การเลือกใช้ตัวแปรราคาน้ำเสียงในกลยุทธ์ใน Imaoka (1977) และ Suntayodom (1981) งานของ Loohawenchit (1977) อาจจำแนกอยู่ในกลุ่มนี้ เนื่องจากใช้ราคาก้าวของไทยรับตัวชี้วัดดัชนีราคาก้าวส่งออกของโลก (คุณภาพที่ 3-4)

รูปแบบที่สอง ได้แก่ ดัชนีราคาก้าวมัมพาร์ ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างดัชนีราคาก้าวส่งออกของไทยกับดัชนีราคาก้าวส่งออกของประเทศไทยแข็งของไทย Ramangkura (1972 ; 1975) Atikul (1976) เลือกใช้ตัวแปรอธิบายในสักษณะนี้

รูปแบบที่สาม ได้แก่ การบรรจุตัวแปรราคาก้าวส่งออกของประเทศไทยแข็งของไทย ควบคู่กับราคาก้าวส่งออกของไทยในสมการอุปสงค์ช้าส่งออก Kerdpibule (1976) เลือกใช้ตัวแปรราคาก้าวส่งออกของพม่า (คุณภาพที่ 1 ในภาคผนวกที่ 1) Chunanuntathum (1977) เลือกใช้ราคาก้าวส่งออกถ้าเฉลี่ยของประเทศไทยแข็งอยู่ ๑ ที่มีใช้ไทย (คุณภาพที่ 9 ถึง 18 ในภาคผนวกที่ 1)

โดยที่มีการเลือกใช้ตัวแปรราคาในลักษณะทาง ๆ กัน ดังกล่าวข้างหนึ่ง การเปรียบเทียบผลการประมวลผลการคำนวณความเสี่ยงของราคากองอุปสงค์ จึงพึงกระทำการทั้งความระมัดระวัง เพราะสูบลักษณะของตัวแปรราคาที่แตกต่างกันนี้ ยอนทำให้คุณประมวลผลการแยกตารางกันได้ไม่มากก็น้อย

นอกเหนือจากการเลือกตัวแปรราคาในสูบลักษณะที่แตกต่างกันแล้ว ปัญหาสำคัญอีกปัญหานึงก็คือ ตัวแปรราคาที่เลือกใช้ควรจะเป็นราคางroupของช้ามประเทศใด ดังได้กล่าวไว้ว่า ในบรรดางานวิชาการ 27 เรื่องที่นำเสนอสมการอุปสงค์ช้าส่งออกของไทยมีถึง 20 เรื่องที่ใช้ราคานี้มูลค่าของช้าส่งออกเป็นตัวแปรอิสัย ส่วนที่เลือกใช้ค่านี้ราคาช้าวเป็นตัวแปรอิสัย มีอยู่เพียง 5 เรื่อง (คุณารางที่ 3-4) งานในกลุ่มนี้มีได้ให้ขอสูบรายละเอียดว่าเลือกใช้ราคาช้าชนิดใดในการจัดทำค่านี้ราคาช้าว สำหรับงานวิชาการที่เลือกใช้ราคานี้มูลค่าของช้าส่งออก เป็นตัวแปรอิสัยนั้น มีอยู่ถึง 13 เรื่อง ที่เลือกใช้ราคานี้ชนิด 5% อีก 4 เรื่อง เลือกใช้ ราคาช้าส่งออกด้วยเฉลี่ย (คุณารางที่ 3-5) ส่วนที่เหลืออีก 2 เรื่องนั้น ปรากฏว่า Kerdpiblue (1970) เลือกใช้ราคานี้ชนิดนึงในกรุงเทพฯ และ Chunanuntathum (1977) ได้ประ- มาการสมการอุปสงค์ช้าส่งออกของไทยจำแนกตามประเภทของช้า โดยจำแนกช้าสารเจ้า ออกเป็น 3 กลุ่ม คือช้าคุณภาพดี (ได้แก่ ช้าชนิด 100%) ช้าคุณภาพปานกลาง (ได้แก่ ช้าชนิด 5-15%) และช้าคุณภาพดี (ได้แก่ ช้าชนิดตั้งแต่ 20% ขึ้นไป)

2.4 ความสำคัญของตัวแปรนโยบาย (Policy Variables)

สมการอุปสงค์ช้าส่งออกของไทยที่มีปัจจัยมาหลายอย่าง ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุทางเศรษฐกิจหรือทางการเมือง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนตัวแปรของเส้นอุปสงค์ (Demand Shifters) และเส้นอุปทาน (Supply Shifters) ตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณการผลิตช้าของประเทศไทยเช่นช้ารายได้ประชาชาติของประเทศไทยซึ่งช้า ปริมาณทางวัสดุและภาระส่งออกของประเทศไทยเช่นรายได้ค่าจ้างแรงงานของไทย (เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาธิรัตน์) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ในการประมวลผลการสมการตั้งกล่าวมีส่วนใหญ่มักจะไม่ให้ความสำคัญแก่ ตัวแปรภายนอก (Policy variables) โดยกำหนดให้ตัวแปรภายนอกเป็นตัวแปร外生 (exogenous variable) คือเป็นเหตุให้สมการที่ประมวลผลนั้นไม่มีความสมจริง

คงที่ Siamwalla (1979) ได้ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลทั้งประเทศผู้ซื้อและประเทศผู้ขายข้าวawan แล้วแต่กรุงโตก็เข้าไปมีบทบาทโดยตรงในการเศรษฐกิจข้าว การกำหนดให้ตัวแปรค่านโยบาย เป็นตัวแปรนอกรอบบึงไม่มีสูตรต้อง ในประเด็นดังกล่าวนี้ เรายาบวามีงานวิชาการเพียงไม่กี่ เรื่องที่กำหนดให้ตัวแปรนโยบายเป็นตัวแปรในระบบ (endogenous variable) ในสมการ อุปสงค์ข้าวส่งออก ตัวแปรนโยบายที่สำคัญ ได้แก่

(1) การเก็บภาษีข้าวส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรีเมียมข้าว มีงานวิชาการ จำนวน 5 เรื่องที่บรรจุตัวแปรนโยบายดังกล่าวไว้ในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย (ดูตารางที่ 3-3)

(2) การบังคับให้พอกาสส่งออกเก็บข้าวสำรอง และขายข้าวสำรองให้แก่รัฐบาล ในราคากำกว่าราคาตลาด ซึ่งทำให้พอกาสส่งออกประสบการขาดทุนในการขายข้าวสำรองให้แก่รัฐบาล คั่นนี้ จำนวนการขาดทุนจากการขายข้าวสำรองนี้เป็นตัวแปรนโยบายตัวหนึ่งซึ่งมีผล เสมือนหนึ่งภาระที่พอกาสส่งออกเสียให้แก่รัฐบาล ตัวแปรดังกล่าวมีปรากฏในงานวิชาการเพียง 2 เรื่อง (ดูตารางที่ 3-3)

(3) การขายข้าวส่งออกในรูปรัฐบาลต่อรัฐบาล ตัวแปรนโยบายดังกล่าวมีปรากฏในงานวิชาการเพียง 5 เรื่อง (ดูตารางที่ 3-3)

2.5 อิทธิพลของภาวะเงินเฟ้อ

ในจำนวนงานวิชาการ 27 เรื่อง ที่ดำเนินผลการประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยนั้น ปรากฏว่ามีเพียง 8 เรื่องเท่านั้น ที่ใช้ข้อมูลตามราคากองที่ในการประมาณการ ได้แก่³ Wong (1976), Wong (1978), Konjing (1979), ไชศรี กนกธิง (2522 ; 2523), Petcharatana (1980), Tolley Thomas and Wong (1982), Yarnnon (1983) และ Siamwalla and Haykin (1983) นอกเหนือแล้วแต่ใช้ข้อมูลตามราคปัจจุบัน (current prices) ในกรณีประมาณการ ขอเท็จจริงดังกล่าวที่ทำให้จำ-

³ โปรดดูภาคผนวกที่หนึ่ง จากสมการที่ 8, 22, 25 ถึง 29, 38, 39 และ 40 ตามลำดับ

ที่มีความระมัดระวังมากขึ้นในการเบริญบเที่ยบผลการศึกษาทางฯ เพราะสมการอุปสงค์
ทางเศรษฐกิจที่ประมาณการจากข้อมูลตามราคายังจำเป็นจะรวมเอาผลกระทบของการเงินเพื่อ^{ชี้วัด}
ที่จะบ่งชี้สั่งของออกໄว้ด้วย ในภาระต้องไม่มีอิทธิพลเชิงลบของราคาย่างมาก

ในอดีตจะอย่างยิ่งนับตั้งแต่ปี 2516 เป็นต้นมา สมการที่ประมาณการควรจะแสดงในรูปหัวเราะ
(real terms) มากกว่าในรูปตัวเงิน (money terms) มีฉะนั้นอาจทำให้การวิเคราะห์
หาคุณธรรมการเสนอข้อข่าวสั่งออกของไทยเนื่องแบบจากความเป็นจริงได้

3. การประมาณการสมการอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทย (Import Demand Function)

ภาคผนวกที่สองໄก่ประมาณผลการประมาณการสมการอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทย
จากงานวิชาการ 3 เรื่อง ก็คือ พร้อมพรรณ รัตนโกเตป (2520), Imaoka (1977) และ
Kanivichaporn (1979) รวม 14 สมการ ในจำนวนนี้เป็นสมการอุปสงค์การนำเข้าของ
ประเทศไทย 7 ดังนี้

- (1) ฮ่องกง 3 สมการ (สมการที่ 6, 10 และ 14)
- (2) อินโนนีเปีย 2 สมการ (สมการที่ 2 และ 12)
- (3) มาเลย์เปีย 2 สมการ (สมการที่ 4 และ 11)
- (4) สิงคโปร์ 2 สมการ (สมการที่ 7 และ 9)
- (5) พลิบปินส์ 1 สมการ (สมการที่ 5)
- (6) อินเดีย 1 สมการ (สมการที่ 1)
- (7) ญี่ปุ่น 1 สมการ (สมการที่ 3)
- (8) ชาติอิหร่านเบีย 1 สมการ (สมการที่ 13)
- (9) ประเทศไทย 1 (นอกเหนือจาก 1-7) 1 สมการ (สมการที่ 8)

ตัวแปรตาม (dependent variable) ที่ใช้ในงานวิชาการเหล่านี้ ก็คือ
ปริมาณข้าวนำเข้าที่แต่ละประเทศขอจากไทย ส่วนตัวแปรอิնิย (explanatory variable)
ที่สำคัญ ก็คือ ราคาส้มทั้ง ซึ่งเป็นตัวสร้างระหว่างราคายาห์ประเทศไทยกับ
ห้ามประเทศอื่น ๆ การเลือกใช้ตัวแปรราคาในลักษณะนี้ปรากฏใน พร้อมพรรณ รัตนโกเตป
(2520) และ Kanivichaporn (1979) ส่วน Imaoka (1977) ใช้ราคาส้มบูร์พ่องข้าว

ที่ย่องกงขึ้นจากไทย โดยมีราคาข้าวที่ย่องกงขึ้นจากประเทศอื่น ๆ เป็นตัวแปรอิสัยด้วย (ตู้สมการที่ 14 ในภาคผนวกที่สอง) งานวิชาการทั้งสามเรื่องนี้ล้วนแล้วแต่บรรจุตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ (demand shifters) และเส้นอุปทาน (supply shifters) ไว้ในสมการด้วย แต่ไม่ปรากฏว่ามีตัวแปรนโยบาย (policy variables) ในสมการเหล่านี้

ตารางที่ 3-1

งานวิชาการที่ประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวสังกอกของไทย

ระหว่างปี 2500-2528

ปีที่ปรากฏผลงาน	จำนวนผลงาน	รายชื่อผลงาน
2500 - 2505	-	-
2506 - 2510	-	-
2511 - 2515	3	Kerdpibule (1970) Wonghanchao (1971) Ramangkura (1972; 1975)
2516 - 2520	11	Daly (1973) Tsujii (1973) Ramangkura (1976) Atikul (1976) Chaipravat and Pariwat (1976) Wong (1976) Chunanuntathum (1977) Imaoka (1977) Lochawenchit (1977) Pobukadee (1977) Setthawong (1977; 1978)

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ปีที่ปรากฏผลงาน	จำนวนผลงาน	รายชื่อผลงาน
2521 - 2528	16	<p>Wong (1978) Wattanutchariya (1978) Konjing (1979) ไชศรี คนจริง (2522) Kanivichaporn (1979) Falcon and Monke (1979/80) Petcharatana (1980) Meenaphant (1981) Suntayodom (1981) Stephenson and Itharattana (1982) Blakeslee, <u>et.al</u> (1982) Tolley, Thomas and Wong (1982) Yarnnon (1983) Siamwalla (1983) Sangsiri (1983) Vesdapunt (1984a ; 1984b)</p>

หมายเหตุ

1. รายละเอียดโปรดดูภาคผนวกที่ 1
2. สมการที่ปรากฏใน Tolley, Thomas and Wong (1982) เป็นสมการเดียวกับที่ปรากฏใน Wong (1978)
3. Wonghanchao (1971) มิได้พิมพ์สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกที่ประมาณการได้ หากแต่ได้นำเสนอผลการประมาณการค่าความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทยในตลาดโลก พร้อมทั้ง t-statistics
4. Tsuji (1973) และ Chaipravat and Pariwat (1976) ใช้วิธีการประมาณการโดยอ้อม

ตารางที่ 3-2

ตัวแปรค่าตามของสมการอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทยในคลาดโลก
ตามที่ปรากฏในงานวิชาการต่าง ๆ

ตัวแปรค่าตาม	รายชื่องานวิชาการ	รหัสสมการ
1. <u>มูลค่าข่าวส่งออกของไทย</u>	Ramangkura (1972; 1975) Ramangkura (1976) Atikul (1976) Pobukadee (1977)	2 4 5 20
2. <u>ปริมาณข่าวส่งออกของไทย</u>	Kerdpibule (1970) Daly (1973) Imaoka (1977) Chunanuntathum (1977) Loohawenchit (1977) Setthawong (1977; 1978) Falcon and Monke (1979/80) Petcharatana (1980) Suntayodom (1981) Stephenson and Itharattana Blakeslee, <u>et.al.</u> (1982) Siamwalla and Haykin (1983) Vesdapunt (1984a; 1984b)	1 3 6, 7 9 ถึง 18 21 19 31 32, 33 35 36 37 40 42, 43
3. <u>ราคาข่าวส่งออกของไทย</u>	Wong (1976) Wong (1978) Wattanutchariya (1978) konjing (1979) ไชศรี คงจริง (2522; 2523) kanivichaporn (1979) Meenaphant (1981) Tolley, Thomas and Wong (1982) Yarnnon (1983) Sangsiri (1983)	8 22 23, 24 25 ถึง 28 29 30 34 38 39 41

หมายเหตุ รหัสสมการในตารางนี้เป็นรหัสสมการในภาคผนวกที่หนึ่ง

ตารางที่ 3-3

ตัวแปรน้อยที่ปรากฏในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย

ประเภทของตัวแปรน้อย	รายชื่องานวิชาการ	รหัสสมการ
1. <u>ภาษีข้าวส่งออก</u>	Pobukadee (1977) Loohawenchit (1977) Kanivichaporn (1979) Petcharatana (1980) Blakeslee, et. al. (1982)	20 21 30 33 37
2. <u>การสำรองข้าวเพื่อการส่งออก</u>	Petcharatana (1980) Blakeslee, et. al. (1982)	33 37
3. <u>การส่งข้าวออกของรัฐบาล</u>	Wong (1976) Wong (1978) Petcharatana (1980) Tolley, Thomas and Wong (1982) Vesdapunt (1984a; 1984b)	8 22 33 38 42

- หมายเหตุ 1. รหัสสมการที่ปรากฏในตารางนี้ หมายถึง รหัสสมการที่ปรากฏในภาคผนวกที่ 1
2. Tolley, Thomas and Wong (1982)นำเสนอสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยสมการเดียวกับ Wong (1978)

ตารางที่ 3-4

ตัวแปรราคาที่ปรากฏในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย

ประเภทของตัวแปรราคา	รายชื่องานวิชาการ	รหัสสมการ
1. <u>ราคามูลค่าของข้าวส่งออก</u> งาน 20 เรื่อง จำนวน 33 สมการ	Kerdpibule (1970) Daly (1973) Imacka (1977) Wong (1976) Chunanuntathum (1977) Setthawong (1977; 1978) Wong (1978) Wattanutchariya (1978) Konjing (1979) ไชครี กนจริง (2522; 2523) Falcon and Monke (1979/80) Petcharatana (1980) Meenaphant (1981) Stephenson and Itharattana (1982) Blakeslee, <u>et.al.</u> (1982) Tolley, thomas and Wong (1982) Yarnnon (1983) Siamwalla and Haykin (1983) Sangsiri (1983) Vesdapunt (1984a; 1984b)	1 3 6 8 9 ถึง 18 19 22 23 และ 24 25 ถึง 28 29 31 32 และ 33 34 36 37 38 39 40 41 42 – 43
2. <u>ดัชนีราคาข้าว</u> งาน 5 เรื่อง จำนวน 5 สมการ	Ramangkura (1972; 1975) Ramangkura (1976) Atikul (1976) Pobukadee (1977) Kanivichaporn (1979)	2 4 5 20 30

ตารางที่ 3-4 (ก)

ประเภทของตัวแปรราคา	รายชื่องานวิชาการ	รหัสสมการ
3. ราคาก้าวสัมพัทธ์	Lochawenchit (1977)	21
งาน 5 เรื่อง	Imacka (1977)	7
จำนวน 16 สมการ	Suntayodom (1981)	35

หมายเหตุ รหัสสมการในตารางนี้ หมายถึง รหัสสมการที่ปรากฏในภาคผนวกที่ 1

ตารางที่ 3-5

ประเภทของข้าวที่เลือกใช้ตัวแปรราคาในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย

ประเภทของข้าว	รายชื่องานวิชาการ	รหัสสมการ
1. <u>ราคax้าวส่งออกตัวเฉลี่ย</u>	Petcharatana (1980) Meenaphant (1981) Stephenson and Itharattana (1982) Blakeslee, <u>et.al.</u> (1982)	32 33 36 37
2. <u>ราคax้าวยนิต 5%</u>	Daly (1973) Wong (1976) Imaoka (1977) Wong (1978) Setthawong (1977; 1978) Wattanutchariya (1978) Konjing (1979) ไชครี พนจริง (2522; 2523) Falcon and Monke (1979/1980) Tolley, Thomas and Wong (1982) Yarnnon (1982) Siamwalla and Haykin (1983) Vesdapunt (1984a ; 1984b)	3 8 6 และ 7 22 19 23 และ 24 25 ถึง 28 29 31 38 39 40 42 – 43

- หมายเหตุ
1. รหัสสมการที่ปรากฏในตารางนี้ หมายถึง รหัสสมการในภาคผนวกที่ 1
 2. มีงานวิชาการอีก 2 เรื่อง ที่ไม่ได้ปรากฏในตารางนี้ คือ Kerdpibule (1970) และ Chunanuntathum (1977)

บทที่ 4

ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวส่งออกของไทยในตลาดโลก
(Price Elasticity of Demand for Thai Rice Exports)

1. ความเบื้องต้น

ความประมาณการความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวส่งออกของไทย เป็นค่าเปรียบคลาสสำคัญทั้งนี้ที่มีความสำคัญของการวิเคราะห์ภาวะพรีเมี่ยมข้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ประเด็นว่าค่าใช้จ่ายการกระจายภาระระหว่างผู้บริโภคข้าวในต่างประเทศกับคนไทย ในการถีมลาย คล้ายกันนั่น หากความยืดหยุ่นดังกล่าวมีค่าเท่ากับสี่แยก (infinity) ภาระพรีเมี่ยม ข้าวหั่งหมัดยกแท่นจะเดรษฐกิจภายในประเทศ โดยมิอาจผลักภาระไปให้แก่ผู้บริโภคข้าวในต่างประเทศได้เลย ในกรณีถีมลายสุดอีกด้านหนึ่ง หากอุปสงค์ของชาวต่างประเทศในการเสนอข้อขาวส่งออกของไทยไม่มีความยืดหยุ่นต่อราคาเลย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความยื�หยุ่นดังกล่าวมีค่าเท่ากับศูนย์ ภาระพรีเมี่ยมข้าวหั่งหมัดยกแท่นจะถูกผลักไปทั้งหมดให้แก่ผู้บริโภคข้าวในต่างประเทศ แล้ว

2. ผลการประมาณการ

ในบรรดางานวิชาการที่ประมาณการอุปสงค์ขาวส่งออกของไทยจำนวน 30 เรื่อง¹ ที่สะท้อนในตารางที่ 1-1 นั้น มีอยู่ 4 เรื่องที่ไม่สามารถประมาณการความยืดหยุ่นต่อราคางานอุปสงค์ได้ ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าของงานไม่ประเมินผลการไว้และไม่ได้พิมพ์ขออนุญาตเพื่อเผยแพร่ให้ผู้อื่นคำนวณได้ งานทั้งสี่เรื่องนี้ได้แก่ Ramangkura (1972; 1975), Falcon and Marke (1979/80), Stephenson and Itharattana (1982) และ Siamwalla and

¹ ในจำนวนนี้ สมการที่ Sangsiri (1983) ประมาณการวิเคราะห์อัตราจี้อื่นเป็นการอุปสงค์การส่งออกได้ แต่ไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขาวส่งออกกับราคากำขาวส่งออก ทางเดียวและคงความสัมพันธ์ระหว่างราคากำขาวส่งออกของไทยกับปริมาณการผลิตขาวเฉลี่ยต่อหัวและทรัพย์สินเมือง สาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน และสหภาพโซเวียต

Haykin (1983) ส่วน Atikul (1976) แม้จะมีให้ประมาณการไว้ แต่ได้พิมพ์ข้อมูลทั้งหมด
จึงสามารถคำนวณหาค่าคงคลานี้ได้ อันนั้น Ramakomud (1963; 1968), Sanittanont
(1967) เป็นงานสองเรื่องที่ประมาณการค่าความยืดหยุ่น โดยมีให้ประมาณการสมการอุปสงค์
ข้าวส่งออก รวมเบ็ดเสร็จแล้วมีงานวิชาการที่ประมาณการค่าความยืดหยุ่นต่อราคายังอุปสงค์
ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก 27 เรื่อง (คูตรางที่ 4-1) ในจำนวนนี้ มีอยู่ 3 เรื่อง
ที่มิได้นำเสนอค่าประมาณการที่แน่นอน เพียงแต่บ่งบอกว่ามีความมากกว่านั้น (elastic) หรือ
น้อยกว่านั้น (inelastic) ได้แก่ Chaipravat and Pariwat (1976), Loohawenchit
(1977) และ Kanivichaporn (1979)

(1) โอลฟาร์ ไชยประวัติ และ สายพันธ์ บริวัตร พบร. ความยืดหยุ่นต่อราคายัง¹
อุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกมีค่าสูงมาก โดยมีได้ระบุอย่างแน่นัดว่ามีค่าเท่าใด
จากการแบบจำลองที่ศึกษาพบว่า การเลิกจัดเก็บภาษีข้าวส่งออกหงหง (หรือเมียข้าว และอากร
ข้าวส่งออก) ในปี 2519 จะทำให้ราคา F.O.B. ของข้าวชนิด 5% ณ กรุงเทพฯ ตกลงจาก
เมตริกตันละ 230 เหรียญอเมริกัน เหลือเพียง 228 เหรียญอเมริกัน การที่ร้าข้าวส่งออกไม่
สูญเสียต้นทุนจากการเปลี่ยนแปลงภาษีข้าวส่งออก แสดงว่าไทยเป็นเพียงผู้ต้องขายข้าวตามราคากลาง
ตลาดโลก (price-taker) นั้นก็หมายความว่า ตลาดโลกมีการแข่งขันอย่างกวนชั่งสมมูลๆ
หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกมีความยืดหยุ่นต่อราคาก่อน
เทาสูงไปยัง (∞) (Chaipravat and Pariwat, 1976 : 26-27; โอลฟาร์
ไชยประวัติ และ สายพันธ์ บริวัตร 2519)

(2) เจนญา โลหุนจิตร ศึกษาข้อมูลระหว่างปี 2501-2515 โดยใช้
Simulation Method ในการวิเคราะห์ค่า ความยืดหยุ่นต่อราคายังไง ผลการศึกษาพบว่าหากรัฐบาลเลิกเก็บพรีเมียมข้าว รายได้
จากการส่งข้าวออกจะเพิ่มขึ้นโดยก้าวเฉลี่ยถึง 44.1% (Loohawenchit, 1977 : 317,
Table 6.13) ซึ่งมีนัยสำคัญว่า ความยืดหยุ่นต่อราคายังอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาด
โลกมีค่ามากกว่านั้น (ไม่คิดเกรงหมาย)

(3) พิชัย คณิวิชาภรณ์ เลือกใช้วิธีการอันดับถัวเฉลี่ยกลิงกับ เจญา โลหุนจิตร กล่าวก็ ใช้ Simulation method ในการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี 2499-2518 และพบว่า การเพิ่มต้นราพาร์เมี่ยมข้าว 50% จะทำให้รายได้จากการส่งขายออกเพิ่มขึ้น ผลการวิเคราะห์ ดังกล่าวมีความนัยสำคัญว่า ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก ยังคงอยู่กว่านี้ (ไม่คิดเครื่องหมาย) (Kanivichaporn, 1979 : 197-208)

จากการสำรวจงานวิชาการรวม 27 เรื่องที่ประมาณการคาดความยืดหยุ่นต่อราคากล้องอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก ดังรายชื่อปรากฏในตารางที่ 4-1 นั้น มีข้อสังเกต อย่างน้อย 3 ประการ กล่าวก็

ประการแรก ใน การประมาณการคาดความยืดหยุ่นดังกล่าว ผลงานทางวิชาการในระยะแรกมักจะใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์อย่างง่าย ๆ ดังเช่นงานของ Ramakomud (1963;1968)²

เราไม่ทราบแน่ชัดว่า ผลการประมาณการของ นายศรีปริญญา รามกอ模 มีค่าเท่าใดกันแน่ หาก มีข้อความบกพร่องในการพิสูจน์อักษร ก็แสดงว่าการน้ำเสนอผลการศึกษาใน Ramakomud (1963 : 1968) เป็นไปด้วยความลับสนอย่างมาก ความลับสนดังกล่าวเปรียกหุ้งในตัว วิทยานิพนธ์คงเดิม (Ramakomud, 1963) และในฉบับที่พิมพ์แล้ว (Ramakomud, 1968) ทั้งน้ำเสน Ramakomud (1963:63-64) และ Ramakomud (1968:42-43) กล่าวว่า ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกระหว่างปี 2499-2503 มีค่าเท่ากับ -2.0 แต่แล้ว Ramakomud (1963 : 138) และ Ramakomud (1968 : 92) กลับอ้างว่ามีค่าเท่ากับ -2.5 ตัวเลขนี้ได้รับการยืนยันอีกครั้งหนึ่งใน Ramakomud (1963:284) และ Ramakomud (1968:187) แท้จริงซึ่งอ้างว่าเป็นตัวเลขของปี 2498-2503 ด้วยเหตุนี้ เอง จึงปรากฏว่ามีการอ้างอิงผลการประมาณการของ นายศรีปริญญา รามกอ模 ด้วยความ ลับสนตามไปด้วย อาทิเช่น Krisanamis (1967:32) อ้างว่า ความยืดหยุ่นต่อราคาของ อุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกตามความประมาณการของ นายศรีปริญญา รามกอ模 มีภาวะห่วง -2.5 ถึง -4.5 และ Krisanamis (1967:34 and 104) อ้างว่าความ ยืดหยุ่นตัวแอลี่ดายมีผลกระทบการเดียวกันนี้เท่ากับ -3.5 แท้ Setthawong (1977:3 : 1978:203) กลับอ้างว่าความยืดหยุ่นดังกล่าว ที่ นายศรีปริญญา รามกอ模 ประมาณการ จากข้อมูลระหว่างปี 2494-2503 มีค่าเท่ากับ -4.5 ขอให้สังเกตว่า เราไม่เพียงแต่จะไม่ ทราบแน่ชัดว่า ค่าประมาณการของ นายศรีปริญญา รามกอ模 เป็นเท่าใดเท่านั้น หากยังไม่ ทราบอีกด้วยว่า ช่วงเวลาที่ใช้ประมาณการนั้นเป็นช่วงเวลาใดกันแน่

และ Sanittanont (1967)³ ในระยะต่อมา เริ่มมีการใช้ชี้วิธีการทางเศรษฐกิจในการประเมินผลกระทบ ทั้งนี้ด้วยการสร้างแบบจำลองว่าด้วยการผลิตและการค้าข้าว ข้อที่น่าสังเกตก็คือ การสร้างแบบจำลองและใช้ชี้วิธีการทางเศรษฐกิจในการประมาณการคาดความยึดหยุ่นทางฯ นั้น เริ่มปรากฏเป็นกระแสในวงวิชาการเมืองไทยเมื่อตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา

ประการที่สอง ในบรรดางานวิชาการที่เราสำรวจได้ เรายกเว้นมีชี้ประมวลภาพ คาดความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์จากต่างประเทศในการเสนอข้อข่าวไทย โดยจำแนกตามประเภทของข้าวอยู่เที่ยง 2 เรื่อง ก็คือ Wonghanchao (1970) และ Chunanuntathum (1977) ผลการประมาณการของ นายวารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ มีถูกทางในด้านความแม่นยำเชื่อถืออยู่เป็นอันมาก ในด้านหนึ่งนี้มีปรากฏว่า แบบจำลองทางเศรษฐกิจที่สร้างขึ้นมีถูกทางในการระบุและจำแนกปัจจัยด้านอุปสงค์และด้านอุปทานออกจากกัน (identification problem) สมการที่ประมาณการเป็นสมการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกกับราคายาสังออกโดยไม่มีตัวแปรค่าอื่นใด ผลการประมาณการพบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีบางกรณีที่เป็นวงกว้างกรอบเดียวกัน ผู้เชี่ยวชาญเหมาเรออย่างง่าย ๆ ว่า สมการที่แสดงความสัมพันธ์ในทางบวก เป็นสมการอุปทาน และสมการที่แสดงความสัมพันธ์ในทางลบ เป็นสมการอุปสงค์ (Wonghanchao,

³ นายสุรุษ สนิธานนท์ ใช้ชี้วิธีการประมาณการโดยอ้อม ด้วยการสมมติว่า

(1) ความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวในตลาดอาเซียนหักหมัด

(N_{dt}) มีค่าเท่ากับ -0.4

(2) สัดส่วนของข้าวไทยในตลาดอาเซียน ($1-k$) เท่ากับ 2%

(3) ความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปทานในการเสนอขายข้าวจากประเทศอื่น

(N_{sr}) มีค่าเท่ากับศูนย์

Sanittanont (1967 : 50-51) คำนวณคาดความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการ

เสนอข้อข่าวไทยในตลาดโลก (N_{ds}) จากสูตรดังท่อไปนี้

$$N_{ds} = \frac{N_{dt} - k N_{sr}}{1-k}$$

สูตรดังกล่าวมีมาจากการ Baldwin (1964:602-603) และผลการประมาณการของ นายสุรุษ สนิธานนท์ พบว่าความยึดหยุ่นดังกล่าวมีค่าเท่ากับ -20

1970 : 169-170) ในอีกค้านหนึ่งนั้น ปรากฏว่า ผลการประมาณการสำหรับข้าวหลาภูทอย่างรายชิ้นคือเกือบจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเลย อย่างไรก็ตาม ค่าประมาณการที่มีนัยสำคัญทางสถิติล้วนแล้วแต่เป็นเช่นเดียวกัน คือสูงค่าจากตัวบวกในผลการประมาณการเสื่อข้อข้าวไทยมีความยึดหยุ่นต่อราคายังมากที่สุด เช่นข้าวสารชนิด 100% ซึ่งความยึดหยุ่นดังกล่าวมีค่าเท่ากับ -6.4137 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-2 แต่ความมีนัยสำคัญทางสถิติของผลการประมาณการอย่างหมายได้ ๆ มิได้ในเมื่อแบบจำลองที่สร้างขึ้นมีปัญหาหนึ่นฐานในการประมาณการ งานของ นายสุพจน์ จุนอันนพธรรม ซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากกว่านั้นได้จำแนกชนิดของข้าวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ข้าวคุณภาพดี (ได้แก่ ข้าวชนิด 100%) ข้าวคุณภาพปานกลาง (ได้แก่ ข้าวชนิด 5-15%) และข้าวคุณภาพดี (ได้แก่ ข้าวชนิดคงแต่ 20% ขึ้นไป) การประมาณการได้ให้ขอสรุปสำคัญดังท่อไปนี้ (ดูตารางที่ 4-3)

(1) ผลการประมาณการจะแตกต่างไปตามวิธีการประมาณการ ดังจะเห็นได้ว่า การประมาณการโดยวิธี Two-stage Least Squares มีค่าสูงกว่าวิธี Ordinary Least Squares ซึ่งนายสุพจน์ จุนอันนพธรรม ได้ให้ตรวจสอบว่า วิธีการหลังนี้มีแนวโน้มที่จะให้ผลการประมาณการทำกวนปกติ (Chunanuntathum, 1977 : 88)

(2) ไม่ว่าจะเป็นการประมาณการโดยวิธีการใด ความยึดหยุ่นดังกล่าว นี้ ในระยะแรกจะสูงกว่าระยะสั้น (ไม่คิดเครื่องหมาย) ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ทางทฤษฎี เนื่องจาก ไม่ระยะยาวการทดสอบในการบริโภคจะมีมากกว่าระยะสั้น

(3) ไม่ว่าจะเป็นการประมาณการโดยวิธีการใด และไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาว อุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวคุณภาพดีและปานกลางมีความยึดหยุ่นต่อราคามากกว่าข้าวคุณภาพดี อย่างไรก็ตาม เมื่อร่วมข้าวคุณภาพดีและคุณภาพปานกลางเข้าด้วยกัน ผลการประมาณการถ้าความยึดหยุ่นกลับต่ำกว่าผลการประมาณการเป็นรายประเภท อาทิ เช่น การประมาณการโดยวิธี ordinary Least Squares ในระยะสั้น ความยึดหยุ่นต่อราคас่วนที่รับข้าวคุณภาพดีและปานกลางเท่ากับ -2.040 และ -2.358 ตามลำดับ แต่เมื่อประมาณการโดยรวมข้าวคุณภาพดีและปานกลางเข้าด้วยกัน ความยึดหยุ่นกลับเหลือเพียง -0.754 (ดูตารางที่ 4-3) ทั้งนี้ เหตุว่า ข้าวหั่งสองประเภทนี้เป็นสินค้าที่ทดสอบนี้ได้อย่างค่อนข้างใกล้เคียง

ประการที่สาม ผลการประมาณการคาดหมายดังกล่าวมีผลต่างกันอย่างมาก ในช่วงที่ Chaipravat and Pariwat (1976) พบว่า ความยึดหยุ่นดังกล่าวมีค่าเท่ากับ 0 ของinfinity (infinity) แต่ที่มีผู้พบเช่นกันว่า ความยึดหยุ่นดังกล่าวมีค่าต่ำเท่ากับ -0.269 ดังเช่นงานของ Setthawong (1977; 1978) และเพียง -0.2151 ดังเช่นงานของ Pobukadee (1977) ในจำนวนงานวิชาการ 27 เรื่องที่เราสำรวจนั้น มีเพียง 9 เรื่อง ที่พบว่าความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกมีค่าอยู่ที่หนึ่ง ส่วนที่เหลืออีก 18 เรื่องพบว่ามีค่ามากกว่านั้น ซึ่งที่น่าสังเกตยิ่งก็คือ ในจำนวนนี้ มีงานวิชาการถึง 8 เรื่องที่พบว่าความยึดหยุ่นดังกล่าวมีค่าต่ำๆ อยู่ที่ 4.00 ขึ้นไป (คุณภาพที่ 4-4) แม้ว่างานวิชาการก่อวาระอย่าง 65 ของงานที่ประมาณการคาดความยึดหยุ่นดังกล่าวมี หน่วยสัมประสิทธิ์ที่มีค่ามากกว่านั้น แต่เรามิอาจยืนกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะ สิ่งที่เป็นสัจธรรมมิได้ ซึ่งอยู่กับจำนวนผู้นำเสนอบลักรฐานว่ามีมากน้อยเพียงใด ประเด็นสำคัญจะอยู่ที่ว่า บลักรฐานที่นำเสนอนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ดังนั้น เราจึงต้องกลับไปพิจารณาที่ฐานและวิธีการประมาณการของงานวิชาการเหล่านี้เรื่อง

อย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบผลการประมาณการคาดความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก ทั้งที่ทำคำว่าความระมัดระวัง ทั้งนี้ก็ยังเหตุผลอย่างน้อย 4 ประการ

ประการแรก ผลการประมาณการของ Ramangkura (1972; 1975),

Ramangkura (1976), Atikul (1976) และ Pobukadee (1977) มิอาจนำไปเปรียบเทียบกับผลการประมาณการอื่น ๆ ที่เหลือไว้ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า งานทั้งสี่เรื่องนี้เลือกมาตัวชี้วัดของอุปสงค์เป็นตัวแปรค่าตาม ดังนั้น คาดความยึดหยุ่นที่คำนวณได้จึงวัดปฏิริยาการสนองตอบของบลักราคาขาวส่งออกที่มีผลการเปลี่ยนแปลงราคาก้าวส่งออก ส่วนงานอื่น ๆ นั้นวัดการสนองตอบของปริมาณการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกที่มีผลการเปลี่ยนแปลงราคาก้าวส่งออก หากพหุงการทราบ ว่าบลักราคาขาวส่งออกจะแปรเปลี่ยนไปอย่างไร ก็ยังพิจารณาได้ว่า ความยึดหยุ่นต่อราคากาของอุปสงค์มีค่ามากกว่าหรือน้อยกว่านั้น อย่างไรก็ตาม ผลการประมาณการของงานทั้งสี่เรื่องที่กล่าวข้างต้นนี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการส่งออกขาวกับราคาก้าวส่งออกมีค่าเป็นลบ ซึ่งพบดังกล่าวเมื่อมันมีสำคัญว่า ความยึดหยุ่นต่อราคากาของอุปสงค์ในการ

เสนอข้อขาวไทยในตลาดโลกมีค่ามากกว่านั้น เพราะในกรณีที่เท่านั้นที่รายได้จากการขายจึงจะมีความสัมพันธ์ผูกพันกับการเปลี่ยนแปลงราคาขาย

ประการที่สอง การเลือกใช้ตัวแปรราคาขาวส่งออกในการอธิบายอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวไทยในตลาดโลก มีความแตกต่างกันอย่างมากในงานวิชาการแต่ละเรื่อง บางที่เลือกราคาสัมภูรณ์ของขาวส่งออกเป็นตัวแปรอิสระ บางเรื่องก็ใช้ราคาราขาว และบางเรื่องก็ใช้ราคาราขาวสัมพัทธ์ (คุณารางที่ 3-4) ความแตกต่างของตัวแปรราคานี้เลือกใช้ ยอมนำไปให้ผลการประมาณการแตกต่างกันโดยพนฐานอยู่แล้ว ดังนั้น หากต้องการเปรียบเทียบผลการประมาณการแล้ว ควรที่จะเปรียบเทียบงานวิชาการที่เลือกใช้ตัวแปรราคามีอิทธิพลกระนั้นก็ตาม เราถึงพบร้า ผลการประมาณการแตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือ

(1) ในกลุ่มงานวิชาการที่เลือกราคาสัมภูรณ์ของขาวส่งออกเป็นตัวแปรอิสระ (คุณารางที่ 3-4) ความยึดหยุ่นต่อราคานี้ประมาณการได้มีตั้งแต่ -0.269 (Setthawong, 1977; 1978) จนถึง -7.2337 (Yarnnon, 1983) (คุณารางที่ 4-1)

(2) ในกลุ่มงานวิชาการที่เลือกคัดน้ำขาวเป็นตัวแปรอิสระ (คุณารางที่ 3-4) ความยึดหยุ่นต่อราคานี้ประมาณการได้มีตั้งแต่ -0.2151 (Pobukadee, 1977) จนถึง -3.3893 (Atikul, 1976) (คุณารางที่ 4-1)

(3) ในกลุ่มงานวิชาการที่เลือกใช้ราคาน้ำพื้นที่เป็นตัวแปรอิสระ (คุณารางที่ 3-4) ความยึดหยุ่นต่อราคานี้ประมาณการได้มีตั้งแต่ $+0.66$ (Imaoka, 1977) จนถึง -7.038 (Suntayodom, 1981) (คุณารางที่ 4-1)

ประการที่สาม ไม่เพียงแต่รูปแบบของตัวแปรราคานี้ใช้อธิบายอุปสงค์การเสนอข้อขาวไทยในตลาดโลกจะแตกต่างกันเท่านั้น ชนิดของขาวที่เลือกใช้ตัวแปรราคานี้ในการอธิบายยังแตกต่างกันอีกด้วย บางที่ใช้ราคาน้ำเฉลี่ยของขาวส่งออก และบางที่ใช้ราคาราขาวชนิด 5% (คุณารางที่ 3-5)

ประการที่สี่ ความน่าเชื่อถือและนัยสำคัญทางสถิติของผลการประมาณการในงานวิชาการแต่ละเรื่องนั้น แตกต่างกันอยู่ในน้อย กอนที่เราจะนำผลการประมาณการเหล่านี้มาเปรียบเทียบกัน เราจำเป็นต้องตรวจสอบดูว่า การประมาณการมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

โดยเริ่มพิจารณาด้วยการสร้างสมการและแบบจำลอง ตลอดจนข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการ และเทคนิคการประมาณการ การประมาณการจะมีความน่าเชื่อถือก็ต่อเมื่อสมการและแบบจำลองที่สร้างนั้นมีเหตุผลสมบูรณ์ทางทฤษฎี ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการจักต้องเป็นข้อมูลที่สมมุติและเที่ยงตรง และเทคนิคการประมาณการที่เลือกใช้จะต้องมีความเหมาะสม ข้อที่น่าสังเกตคือ ในงานวิจัยหลายที่หลายเรื่อง ผู้วิจัยเพียงแต่รายงานสมการหรือค่าสัมประสิทธิ์ต่าง ๆ ที่ประมาณได้ โดยมิได้กล่าวถึงเบื้องหลังของการได้มามาซึ่งผลการประมาณเหล่านี้ สมการสุดท้ายที่นำเสนอด้วยรายงานการวิจัย มักจะเป็นสมการที่มีผลลัพธ์ในการอธิบายสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติระดับสูง เช่นเดียวกัน โดยที่ก่อนที่จะนำมาซึ่งสมการถึงก้าวนี้ ผู้วิจัยอาจໄก์คลองหลายท่อหลายถนนในการใส่ตัวแปรบางตัวเข้าไปในสมการ หรือคิดตัวแปรบางตัวออกจากสมการ เพื่อให้ได้มาซึ่งสมการที่ดีที่สุด การรายงานแต่สมการที่ "ดีที่สุด" โดยมิได้เจ้าถึงเบื้องหลังของการประมาณการถึงก้าวนี้ ทำให้เรามิอาจประเมินคุณภาพของงานวิจัยในแง่ของการเลือกใช้รั้งเบี้ยนวิธีการศึกษาได้ (Stern, Francis and Schumacher, 1976:8) ในบรรดาสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยที่เรามีรายละเอียดไว้ในภาคผนวกที่ 1 นั้น จะเห็นได้ว่า มีสมการจำนวนมาก มิได้นำเสนออย่างสมมุติและแบบ ในการนำเสนอสมการอย่างสมมุติแบบ ผู้วิจัยควรจะได้รายงานค่า t-statistics ของผลการประมาณการค่าสัมประสิทธิ์ต่าง ๆ เพื่อจะให้ทราบว่า ผลการประมาณการนั้น ๆ มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่เพียงใด การรายงานค่า Durbin-Watson Statistics จะช่วยให้ทราบว่าสมการที่ประมาณการนั้นมีปัญหา serial correlation หรือไม่ การรายงานค่า R^2 (coefficient of multiple determination) จะช่วยให้ทราบว่า ตัวบivariate มีผลลัพธ์ในการอธิบายความต่างๆ ของตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด การนำเสนอสมการที่ประมาณการได้อย่างไม่สมมุติ ทำให้เรามิอาจประเมินได้อย่างถูกต้องว่า ผลการประมาณการนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด อย่างไรก็ตาม มีข้อนาสังเกตว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ประมาณการได้ในหลายท่อหลายสมการมีค่า t-statistics ต่ำมาก ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ที่ประมาณการจากสมการเหล่านี้จึงไม่สูงนัยสำคัญเชิงสถิติ อาทิเช่น Daly (1973), Imaoka (1977) และบางสมการในงานของ Chunanuntathum (1977) เป็นต้น (โปรดดู

สมการที่ 3, 6, 7, 10 และ 11 เป็นต้น)⁴

3. ความแตกต่างของผลการประมาณการ

ด้วยเหตุผลดังที่บรรยายข้างต้นนี้ เราจึงห้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากในการเปรียบเทียบผลการประมาณการค่าความยึดหยุ่นของอุปสงค์ดังกล่าวที่ อย่างไรก็ตาม ขอสรุปอันดับเจนจากข้ออภิปรายข้างต้นนี้ ก็คือ ผลการประมาณการค่าความยึดหยุ่นของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทยในตลาดโลก ดังที่นำเสนอในตารางที่ 4-1 มีความแตกต่างกันอย่างมากจน อัมมาธ สยามวารา (2522 : 160) กล่าวว่า “เราห้องยอมรับว่า ความรู้ของเราเกี่ยวกับความสามารถสัมปทานนี้ ยังตั้งอยู่บนรากราชที่ต้องมาก” แต่อะไรเล่าให้ก็ในเกิดความแตกต่างดังกล่าวที่ เรายาจะประเมินราคาน้ำหนึ่งทำให้เกิดความแตกต่างของผลการประมาณการค่าความยึดหยุ่นนี้โดยอย่างน้อย 5 ประการ กล่าวคือ

(1) การระบุหาตัวปริมาณในสภาวะอุปสงค์ข้าวส่งออก (Specification)

ที่ได้กล่าวแล้วว่า งานวิชาการที่เราสร้างว่าพบนี้เลือกใช้ตัวปริมาณแตกต่างกัน แม้ว่า งานส่วนใหญ่จะใช้ปริมาณข้าวส่งออกเป็นตัวปริมาณ แต่ก็มีที่เลือกใช้ราคากลางข้าวส่งออกและ ข้อมูลข้าวส่งออกเป็นตัวปริมาณด้วย (คุณภาพที่ 3-2) ขอที่น่าสังเกตก็คือ บรรดางานวิชาการที่ประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกในรูปแบบ Price Flexibility กล่าวคือ

⁴ มีประเด็นที่ผู้กล่าวถึงเกี่ยวกับงานของไชศรี คงจริง โดยพื้นฐานแล้ว ไชศรี คงจริง (2522; 2523) มาจาก Konjing (1979) ผลการประมาณค่าความยึดหยุ่นของอุปสงค์

ของวามาจากสมการที่ 29 และ 28 ในภาคผนวกที่ 1 ตามลำดับ แต่ได้ประมาณการเท่ากันคือ -6.66 (คุณภาพที่ 4-1) ขอให้สังเกตว่าสมการที่ 29 นั้น มีรูปลักษณ์เหมือนกับ สมการที่ 27 ทุกประการ อีกทั้งค่าประมาณการต่าง ๆ ก็ยังเท่ากันอีกด้วย ยกเว้นค่าความก่อตัวเดือนมาตรฐานและค่าของ intercept ที่ใช้ลักษณะนิยมทางกันเท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นที่เข้าใจว่า ผลการประมาณการค่าความยึดหยุ่นของอุปสงค์ของ Konjing (1979) มาจากสมการที่ 27 มิใช่มาจากสมการที่ 28 ดังที่กล่าวข้าง

ใช้ราคาข้าวส่งออกเป็นตัวแปรตาม สมัยก่อนในภาคความมั่นคงต่อราคามากกว่านี้ หากจะกล่าวให้เฉพาะเจาะจงแล้ว มีค่ามากกว่า 3 เกือบทั้งล้าน⁵ ยกเว้น Meenaphant (1981) ที่ได้ค่าประมาณการ -1.072 และ Kanivichaporn (1979) ที่ได้ค่าประมาณการอย่างกว้างขึ้น ในการศึกษาวิเคราะห์ทาง宏觀 รามคำย์สูจันไนเห็นโดยขัดเจนได้ว่า สมการในรูป Price Flexibility มีแนวโน้มที่จะให้ค่าความยืดหยุ่นต่อราคามากกว่าที่เป็นจริงหรือไม่ บัญชาที่สำคัญมากกว่า ก็คือ การเลือกตัวแปรอิสัย (explanatory variables) งานของ Wonghanchao (1970) นับเป็นอุทาหรณ์ที่ชี้ให้เห็นว่า การสร้างสมการด้วยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกกับราคاخ้าวส่งออก โดยไม่มีตัวแปรอื่นใด มีอุทาหรณ์ฐานในการจำแนกปัจจัยทางค้านอุปสงค์ออกจากปัจจัยทางค้านอุปทาน อย่างไรก็ตาม งานวิชาการในยุคต่อๆ มาสามารถแก้ไขหาดังกล่าวได้ตามลำดับ การเลือกตัวแปรราคามีเปลี่ยนไปตามที่นักวิจัยยัง เนราระมัดหัวที่ความนาเขื่อถือของผลการประมวลผลการส่งออกอุปสงค์ข้าวส่งออก และค่าความยืดหยุ่นต่อราคายอดขายของอุปสงค์ บัญชาดังกล่าวมีอยู่ 2 ระดับ ระดับหนึ่งได้แก่ บัญชาที่ว่าเราจะเลือกใช้ราคายอดขายขั้นต่ำให้เป็นตัวแปรอิสัย อีกระดับหนึ่งได้แก่ บัญชาที่ว่าตัวแปรราคานี้เลือกไว้จะเป็นราคามั่นคงหรือราคามั่หัศ หรือคัชนีราคานี้ การเลือกตัวแปรราคานี้แตกต่างกันยอยทำให้ผลการประมวลผลการแยกทางกัน ในเมื่อรากตัวแปรอิสัย นอกเหนือจากตัวแปรราคานี้แล้ว งานวิจัยส่วนใหญ่ในครุฑ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ (demand shifters) และเส้นอุปทาน (supply shifters) ไว้ในสมการด้วยตัวแปรเหล่านี้ได้แก่ ปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทยซึ่งข้าวรายได้ประชาธิชีวภาพของประเทศไทยซึ่งข้าว ปริมาณการผลิตและการส่งออกของประเทศไทยซึ่งรายสำคัญของไทย เป็นตน แต่ขอท่านลังเกตยังคง ก็คือ มีงานวิชาการจำนวนไม่น้อยที่ไม่ระบุตัวแปรนโยบายไว้ในสมการ (ดูตารางที่ 3-3)

⁵ ผลการประมวลผลของ Wong (1976) เท่ากับ -3.9069 ส่วน Wong (1978) และ Tolley Thomas and Wong (1982) ในค่า -3.9994 ไข่หรือ กนจรง (2522; 2523) และ Konjing (1979) ในค่า -6.66 Wattanutchariya (1978) ในค่า -3.9600 และ Yarnnon (1983) ในค่า -7.3237

(2) ความแตกต่างของฐานข้อมูล ในบรรดางานวิชาการที่เราสำรวจ 27 เรื่อง นั้น ไม่ได้เลือกช่วงเวลาแห่งการประมาณการแตกต่างกัน ทั้งนี้ยกเว้น Tolley, Thomas and Wong (1982) ซึ่งมีมาจากการ Wong (1978) ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4-1 ด้านไว้ก็ตาม เราจะเห็นได้ว่า งานวิจัยเหล่านี้เลือกช่วงเวลาสำหรับการศึกษาเหลือมีลักษณะเป็นที่น่าเสียดายที่งานวิจัยส่วนใหญ่มิได้พิมพ์ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการ จึงมิอาจเปรียบเทียบได้ความก่อต่างคนฐานข้อมูลหรือไม่ และหากมีความแตกต่างนี้มากน้อยเพียงใด ก็ในกรณีของงานวิจัยที่พิมพ์ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการ มีเหตุอันควรเชื่อว่า ความแตกต่างของข้อมูลพื้นฐานมีผลกระทบต่อผลการประมาณการไม่น้อย ขอให้เปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่การทางปัญญา ดังที่ปรากฏใน Tsuji (1973 : 267) กับ Kanivichaporn (1979 : 355) และ Wattanutchariya (1978 : 93) เป็นตน ความไม่สมบูรณ์และความไม่แน่ใจอีกอย่างข้อมูลย่อมทำให้ผลการประมาณการคลาดเคลื่อนไปมาก นอกจากนี้การเลือกใช้ข้อมูลราคาก้าวในรูปสกุลเงินที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลกระทบต่อผลการประมาณการได้ไม่น้อย ดังจะเห็นได้ว่า งานวิจัยบางเรื่องเลือกใช้ข้อมูลราคาก้าวที่แสดงในรูปเงินบาท แต่บางเรื่องก็ใช้ข้อมูลราคาก้าวที่แสดงในรูปเงินกอลาร์วอเมริกัน ในกรณีเช่นนี้ การเลือกใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศจะมีผลกระทบต่อผลการประมาณการได้

(3) ความแตกต่างของเทคนิควิธีการประมาณการ การใช้เทคนิควิธีการประมาณการที่แตกต่างกันย่อมทำให้ผลการประมาณการแตกต่างกันได้ เทคนิควิธีการประมาณการบางวิธีอาจมีความโน้มเอียงที่จะให้ผลการประมาณการเบี่ยงเบนจากความเป็นจริง งานของนายสุพจน์ จุนอันดธรรม ได้แสดงให้เห็นโดยชัดเจนว่า ผลการประมาณการโดยวิธี Ordinary Least Squares แตกต่างจากการประมาณการโดยวิธี Two-stage Least Squares อย่างมาก แม้ว่าจะมิได้ใช้ข้อมูลพื้นฐานและช่วงเวลาแห่งการประมาณการแตกต่างกันเลย (Chunanuntathum, 1977) ดังพิจารณาได้จากตารางที่ 4-3 นอกจากนี้ นายศรัณย์ วรรณจัจรวิริยา ก็ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ผลการประมาณการจากแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ เป็นเส้นตรงปกติ จะแตกต่างจากแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ในรูปลอการิทึม (Logarithmic form) อย่างมาก เช่นกัน ความบิดบุญต่อราคากองถุงส่งก์ในการเสนอข้อมูลไทยในตลาดโลก ซึ่งประมาณการจากแบบจำลองแรกมีค่าเท่ากับ -3.96 และมีค่าเท่ากับ -1.90 หากประมาณการ

จากแบบจำลองลักษณะที่สอง (Watnutchariya, 1978 : 54) ก็จะเห็นได้ว่า การเลือกฐานแบบสมการที่แทรกต่างกันก็คือ และการเลือกเทคนิควิธีการประมาณการที่แทรกต่างกันก็คือ ข้อมูลให้ผลการประมาณการแทรกต่างกันไปด้วย ตามลักษณะยังแล้ว เทคนิควิธีการประมาณการที่ให้ผลการประมาณการเที่ยงตรงที่สุด ก็คือ Simultaneous Equation Estimating Methods หันนี้เห็นได้ว่า ปริมาณและราคาดุลยภาพถูกกำหนดโดยทั้งปัจจัยทางค่านอุปสงค์ และปัจจัยทางค่านอุปทาน การประมาณการคาดความยึดหยุ่นต่อราคาวางแผนการอุปสงค์ของ ออกแต่โดยลำพัง ข้อมูลให้ผลการประมาณการนักเป็นจากความเป็นจริงได้ (Stern, Francis and Schumacher, 1976:7) ขอท่านสังเกตก็คือ แม้ว่างานวิชาการที่เราสำรวจ จำนวนมากจะใช้แบบจำลองในลักษณะที่เป็น Simultaneous Equation Model แต่ในการประมาณการคาดความยึดหยุ่นตั้งกล่าวมี เก็บหงหงด้วยวิธีการประมาณการจากสมการอุปสงค์ข้าว ส่องออกแต่โดยลำพัง

(4) การปรับข้อมูลตามราคากองที่ ความไว้เสถียรภาพของราคามาให้จำต้อง ปรับข้อมูลตามราคปัจจุบัน (current prices) เป็นข้อมูลตามราคากองที่ (constant prices) ก่อนที่จะนำข้อมูลไปใช้ในการประมาณการ หันนี้เพื่อจัดผลกระทบของเงินเพื่อที่มีอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวส่องของไทย การใช้ข้อมูลตามราคปัจจุบันในการประมาณการ ข้อมูลให้ผลการประมาณการเบี่ยงเบนจากความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากช่วงเวลาที่ ก็จะเป็นช่วงเวลาที่มีผู้หาเสถียรภาพของราคานี้ เช่นช่วงเวลาระหว่างปี 2493-2496 และปี พ.ศ. 2515 เป็นต้น

(5) ความเห็นแพร่ของอุปสงค์คาดการณ์ของตลาด อั้มราช สยามวาดา (2522 : 160-162) ໄกให้รถดินบ้ายไว้ว่า ญี่ปุ่นมักจะมีข้อสมมติว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ราคายाऊบอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวส่องของไทยนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่คงที่และมีเสถียรภาพ มากพอสมควร แต่แท้ที่จริงแล้ว จากการที่ภาษาชาวภาษาอังกฤษขาดความตัวระหว่างประเทศ เราจะพบว่า ในปีที่โลกมีความริโภภัยทางเศรษฐกิจ ประเทศญี่ปุ่นอาจจะเรางานส่วนผลิตและเก็บสต็อก ข้าวไว้ได้อย่างพอเพียง ก็จะเข้มงวดและหดตัวราคายำพอก้าส่องออกของไทย โดยที่มีเดินเรียง ราคายำมีระเทศผูกสูงออกนั้น ๆ ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีอยู่常และก็ให้เห็นว่า ในปีที่โลกมีความริโภภัยอย่างเหลือเพื่อ ความยึดหยุ่นต่อราคายำอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวไทยในตลาดโลกจะมีกำลัง

ไทยประเทศอภิการพร้อมที่จะหันไปขึ้นจากประเทศญูสังออกจากนั้น ๆ แต่ในเมืองมีมตุหการขาดแคลน
ความและสตอร์คชาวยูในระดับคำ ความยืดหยุ่นดังกล่าวมีมีค่าทำ เพราะประเทศญูซื้อทิว
เลือกนาย อัมมาร์ สยามวาลา (2522 : 162) กล่าวสรุปว่า “— การที่เราจะประมาณาการ
โดยเอาข้อมูลของหลาย ๆ ปี ใส่รวมเข้าไปในคอมพิวเตอร์ คำนวนหาสัมประสิทธิ์รวมออกมา
อาจจะทำให้มีการประมาณาการที่ผิดพลาดได้ —” หากกรอบฐานข้อมูลดังกล่าวมีถูกต้อง การเลือก
ช่วงเวลาที่ศึกษาจะมีความสำคัญต่อผลการประมาณาการที่ได้ กล่าวคือ หากช่วงเวลาที่ศึกษาเป็น
ช่วงที่โลกมีมตุหการขาดแคลนข้าว ความยืดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์ที่ประมาณาการໄคจะมีค่าทำ
และมีค่าสูงหากช่วงเวลาที่ศึกษาเป็นช่วงที่โลกมีข้าวหรืออย่างเหลือเฟือ

4. บทสรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลการประมาณาการคำว่าความยืดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์
ในการเสนอข้อข่าวส่งออกของไทยในตลาดโลก จากงานวิชาการต่าง ๆ ระหว่างปี 2500 –
2528 การประมาณว่า คำประมาณาการที่ได้แตกต่างกันอย่างมาก ในจำนวนงานวิชาการ 27
เรื่องที่สำรวจได้ มีเพียง 9 เรื่องเท่านั้น ที่ให้คำประมาณาการทำกวนหนึ่ง ส่วนที่ให้คำประ-
มาณาการมากกว่าหนึ่งนั้นมีถึง 18 เรื่อง ขอที่มาสังเกตยิ่งก็คือ มีงานวิชาการอย่างน้อย 8
เรื่อง ที่ผลการประมาณาการคำว่าความยืดหยุ่นดังกล่าวมีให้ค่าสูงถึง 4.00 หรือมากกว่า (ดูตาราง
ที่ 4-4) งานวิจัยนี้ได้พยายามอธิบายว่า เทคโนโลยีการประมาณาการในเรื่องนี้จึงแตกต่างกัน
อย่างมาก ความประดิษฐ์และความต้องการนี้ในการประมาณาการของงานแท่นขึ้นแทกต่างกันในเมือง
นอกจากนี้ ความไม่สมบูรณ์ในการนำเสนอผลการประมาณาการของงานบางขั้นยังทำให้ผลการ
ประมาณาการขาดความน่าเชื่อถือไปเป็นอันมาก

อย่างไรก็ตาม การที่ผลการประมาณาการคำว่าความยืดหยุ่นต่อราคากองอุปสงค์ใน
การเสนอข้อข่าวส่งออกของไทยในตลาดโลกให้แตกต่างกันอย่างมากเป็นมี ทำให้เราต้อง^๗
ใช้ความระมัดระวังมากยิ่งขึ้นในการวิเคราะห์กระแสและผลกระทบของภาษีข้าวส่งออก

ตารางที่ 4-1

ผลการประมาณการคาดความยืดหยุ่นต่อราคางบอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก
(Price Elasticity of Foreign Demand for Thai Rice Export)

ชื่อผู้วิเคราะห์	ระยะเวลา	ค่าประมาณการ		สมการ	
		การประมาณการ	ระยะสั้น	ระยะยาว	
1. ศรีปริญญา รามกุมุพ	2499 - 2503	-2.0	-2.5	-	-
2. สุระ สนิธานนท์	ไม่ระบุ	-2.0	-	-	-
3. อุดม เกิดพิมลย์	2492 - 2508	-1.3529	-	1	
4. วารินทร์ วงศ์หาญเชawan	2498 - 2509	-6.4137	-	-	-
5. R. F. Daly	2502 - 2515	-0.894	-	3	
6. Hiroshi Tsujii	2494 - 2512	-0.987	-	-	-
7. วีรพงษ์ รามานุกร	2496 - 2516	-0.8622	-2.2034*	4	
8. จำลอง อติภูล	2495 - 2513	-3.3893*	-	5	
9. Hideki Imacka	2503 - 2517	-0.66	-	6	
		+0.66	-	7	
10. โอลفار ไชยประเวช และ สายพันธ์ บริวาร	2494 - 2516	เกือบเท่าของไชย	-	-	-
11. สุพจน์ จุโนนันดรธรรม	2498 - 2515	-0.961	-1.191	13	
		-1.062	-1.309	18	
12. Chung Ming Wong (1)	2494 - 2515	-3.9069	-	8	
		-3.8969	-	8	
13. Chung Ming Wong (2)	2494 - 2515	-3.9994	-	22	
14. พิสิษฐ์ เศรษฐรุวงษ์	2503 - 2518	-0.269	-	19	
15. จรพล โพบุตร	2500 - 2518	-0.2151	-	20	
16. เจริญ โลหุณจิตร	2501 - 2515	elastic	-	21	

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิเคราะห์	ระยะเวลาแห่งการประมวลผล	ค่าประมาณการ		สมการ
		ระยะสั้น	ระยะยาว	
17. สร้อย วรรชน์จันทร์	2500 ~ 2519	-3.9600	-	23
		-1.9000	-	24
18. ใจครึ่ง คนจริง (1)	2507/8 ~ 2519/20	-6.66	-	28
19. ใจครึ่ง คนจริง (2)	2507 ~ 2519	-6.66	-	29
20. พิชัย คลินิกภารกุล	2499 ~ 2518	inelastic	-	30
21. คงไชย เพ็ชรรัตน์	2501 ~ 2520	-0.5428	-	32
		-1.6216	-	33
22. สฤษดิ์ มีนะพันธ์	2502 ~ 2519	-1.072	-	34
23. ประเสริฐ สันติโภค�	2509 ~ 2521	-7.038	-	35
24. Leroy Blakeslee, <u>et. al.</u>	2501/2 ~ 2519/20	-2.04	-	37
25. Tolley, Thomas and Wong	2494 ~ 2515	-3.9994	-	38
26. ชรริน ญาณนท์	2499 ~ 2523	-7.3237	-8.3121	39
27. เกียรติชัย เวสศาพันธ์	2510 ~ 2524	-0.11	-	42
		-0.54	-	43

1. Ramakomud (1963; 1968)	7. Ramangkura (1976)
2. Sanittanont (1967)	8. Atikul (1976)
3. Kerdpibule (1970)	9. Imaoka (1977)
4. Wonghanchao (1971)	10. Chaipravat and Pariwat (1976)
5. Daly (1973)	11. Chunanuntathum (1977)
6. Tsujii (1973)	12. Wong (1976)

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

<u>ที่มา</u>	13. Wong (1978)	21. Petcharatana (1980)
	14. Setthawong (1977; 1978)	22. Meenaphan (1981)
	15. Pobukadee (1977)	23. Suntayodom (1981)
	16. Loohawenchit (1977)	24. Blakeslee, et. al. (1982)
	17. Wattanutchariya (1978)	25. Tolley, Thomas and Wong (1982)
	18. Konjing (1979)	26. Yarnnon (1983)
	19. ไซศรี คณธิร (2522; 2523)	27. Vesdapunt (1984a; 1984b)
	20. Kanivichaporn (1979)	

- หมายเหตุ
1. Ramangkura (1976) และ Atikul (1976) มิได้รายงานค่าประมาณ
ความยึดหยุ่นคงของอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวไทยในตลาดโลก
ตัวเลขที่ปรากฏในตารางนี้เป็นตัวเลขที่ผู้วิจัยประมาณการจากข้อมูลพื้นฐานที่
ใช้ในงานวิจัยทั้งสองนี้
 2. ค่าประมาณการของ วารินทร์ วงศ์หาญเขawan ที่ปรากฏในตารางนี้เป็นของ
ช้าสารชนิด 100%
 3. โอลفار ไชยประวัติ และสายัคช์ บริวัตร มิได้ประมาณการค่าความยึดหยุ่น
โดยตรง แต่ค่าที่ปรากฏในตารางนี้เป็นผลจากการศึกษาโดยอาศัย simulation
method วิธีการเดียวกันนี้ใช้ในงานของ เจริญ โลหภูนิพัฒ และ
พิชัย คณิวิชากร
 4. ค่าประมาณการของ Wong (1976) ที่ได้จากการใช้วิธีการ Two-Stage
Least Squares เท่ากับ -3.906 ส่วน Ordinary Least Squares
method ให้ค่า -3.8969
 5. ค่าประมาณการของ Imaoka (1977) จำแนกเป็นอุปสงค์ของประเทศไทยซึ่ง
ใบอาเรีย (-0.66) และประเทศไทยซึ่งออกอาเรีย (+0.66)
 6. ค่าประมาณการของ ประเสริฐ สำนพโยคุ จำกัดเฉพาะอุปสงค์ของประเทศไทย
ซึ่งอยู่ในยุโรปตะวันตกและญี่ปุ่น
 7. ผลการประมาณการของ Tolley, Thomas and Wong (1982) มีที่มาจากการ
Chung Ming Wong (1978)
 8. หมายเลขอสมการที่ปรากฏในตารางนี้มาจากรหัสในภาคผนวกที่ 1

ตารางที่ 4-2

ความมีคุณค่าของอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวไทยในตลาดโลก

จำแนกตามประเภทของขาว

ภาคภูมิการปี 2498 - 2509

ประเภทของขาว	ค่าประมาณการ	t-values
1. ขาวสารชนิด 100%	- 6.4137	- 2.0780
2. ขาวสารชนิด 5%	- 0.5671	- 0.1909
3. ขาวสารชนิด 10%	- 1.4063	- 0.3696
4. ขาวสารชนิด 15%	- 7.0945	- 2.6179
5. ขาวสารชนิด 20%	+ 3.7903	0.6393
6. ขาวสารชนิด 25%	- 4.7712	- 0.4652
7. ขาวสารชนิด 35 %	- 8.2342	2.4891
8. ปลายขาว A-1 เลิฟ	- 0.0643	- 0.1880
9. ปลายขาว A-1 พิเศษ	+ 0.5391	0.7004
10. ปลายขาว A-1 ธรรมชาติ	- 8.1441	- 1.9060
11. ปลายขาว C-1 เลิฟ*	- 4.8428	- 2.0525
12. ปลายขาว C-1 พิเศษ	- 3.1040	- 2.6947
13. ปลายขาว C-1 ธรรมชาติ	- 0.0219	- 0.0255
14. ปลายขาว C-3 พิเศษ	- 2.6309	- 0.8785
15. ขาวกล่องชนิด 100%	+ 3.6670	0.7367
16. ขาวกล่องชนิด 5%	- 2.9836	- 0.8973
17. ขาวกล่องชนิด 10%	- 5.5645	- 1.5430
18. ขาวกล่องชนิด 15%	- 3.2108	- 1.0030
19. ปลายขาวกล่อง	- 4.6973	- 1.3560
20. ขาวเนี้ยบชนิด 10%	- 1.3259	- 3.5267

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ประเภทของข้าว	ค่าประมาณการ	t-values
21. ข้าวเหนียวชนิด 25%	- 2.9770	- 1.1749
22. ปลายข้าวเหนียว	- 2.2005	- 4.2515
23. ข้าววง	- 0.0510	- 0.0147

หมายเหตุ Warin Wonghanchao (1970), Appendix 7, pp. 480-483

หมายเหตุ ค่าประมาณการของปลายข้าว C-1 เลิศ เป็นค่าประมาณการระหว่างปี 2499-2509

ตารางที่ 4-3

ความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก

จำแนกตามคุณภาพของข้าว

ค่าประมาณการปี 2498 - 2515

ประเภทของข้าว	Ordinary Least Squares		Two-Stage Least Squares	
	ระยะสั้น	ระยะยาว	ระยะสั้น	ระยะยาว
1. ข้าวคุณภาพดี (ชนิด 100%)	- 2.040	- 3.080	- 5.955	- 6.600
2. ข้าวคุณภาพปานกลาง (ชนิด 5-15%)	- 2.358	- 3.651	- 5.716	- 7.329
3. ข้าวคุณภาพดี (ชนิดตั้งแต่ 20% ขึ้นไป)	- 0.863	- 1.092	- 1.793	- 2.639
4. ข้าวคุณภาพดีและปานกลางรวมกัน	- 0.754	- 1.123	- 0.867	- 1.255
5. ข้าวข้าวทุกประเภท	- 0.961	- 1.191	- 1.062	- 1.309

หมายเหตุ Supote Chunananuntathum (1977), Tables 17 and 20, pp. 82 and 88.

ตารางที่ 4-4

การแจกแจงผลการประมาณการค่าความยึดหยุ่นต่อราคา
ของอุปสงค์ในการเสนอซื้อขายในตลาดโลก
(จำนวนงาน)

การประมาณการค่าความยึดหยุ่นต่อราคา (ไม่คิดเครื่องหมาย)	จำนวนงานวิชาการที่เสนอผลการประมาณการ	
	จำนวน	%
0.00 - 0.99	9	34.6
1.00 - 1.99	3	11.5
2.00 - 2.99	2	7.7
3.00 - 3.99	4	15.4
คงแต่ 4.00 ขึ้นไป	8	30.8
รวม	26	100.0

ที่มา คำนวณจากตารางที่ 4-1

- หมายเหตุ
1. งานของเจษฎา โลหุณจิตร ในกรากฎในตารางนี้ เนื่องจากเห็นว่าความยึดหยุ่นต่อความค่ามากกว่าหนึ่ง แต่มีไก่นำเสนอผลการประมาณการที่แน่นอน จึงไม่สามารถจัดจำแนกในตารางนี้ได้
 2. งานของ สุพจน์ จุโนนันดรธรรม ยึดถือสมการที่ 18 ในภาคผนวกที่ 1
 3. งานของ ศรัณย์ วรรณจิตรา ยึดถือสมการที่ 23 ในภาคผนวกที่ 1
 4. งานของ คงไชย เพ็ญรัตน์ ยึดถือสมการที่ 32 ในภาคผนวกที่ 1

๕

ความอิทธิพลต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อความนำเข้าจากไทยของประเทศต่าง ๆ

ในการศึกษาพฤติกรรมการส่งขายออกของไทย ผู้ศึกษาอาจเลือกประมาณการสมการ
การส่งขายออก (Export Demand Function) ดังที่ได้กล่าวในหัวข้อ 2.1 ในบทที่ 2
น้ำหนึ้นแล้ว หรือประมาณการอุปสงค์นำเข้า (Import Demand Function) ที่ประเทศ
ต่าง ๆ ซึ่งจากประเทศไทย (คู่หัวข้อ 2.2 ในบทที่ 2) ในการประมาณการคาดคะเนว่า
หากมีการอุปสงค์ขาวส่งออกนั้น ผู้วิจัยมักจะประมาณการจากสถิติมั่วธรรม โดยถือเสมอหนึ่งว่า
"ตลาดโลก" มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แท้จริงแล้ว อำนาจตัดสินใจของไทยในการขาย
ขาวให้แก่ประเทศต่างๆ แต่ไม่สามารถมีไม่เท่ากัน การประมาณการคาดคะเนว่า
หากมีการอุปสงค์ขาวส่งออกจึงมีอาจใช้ภาพที่ขัดเจนได้ การศึกษาอุปสงค์ขาวนำเข้าที่ประเทศ
ต่าง ๆ ซึ่งจากประเทศไทยจะช่วยให้เห็นถึงการแย่งชิงของขาวไทยในตลาดและประเทศ
ต่าง ๆ ได้ดังนี้

จากการสำรวจงานวิชาการต่าง ๆ เราย��ว่า มีงานที่เสนอผลการประมาณการ
การอุปสงค์ขาวนำเข้าอยู่เพียง 3 เรื่อง (14 สมการ) ดังรายละเอียดปรากฏในภาคผนวก
ที่ 2 คือ ปริมาณนำเข้าที่ใช้ในงานวิชาการเหล่านี้ คือ ปริมาณขาวนำเข้าที่แหล่งประเทศต่างๆ
ในส่วนตัวประกอบที่สำคัญ ก็คือ ราคาน้ำมันที่ซึ่งเป็นตัวระบุระหว่างราคาก้าวที่ประเทศ
ต่างๆ ซึ่งจากไทยกับที่ซึ่งจากประเทศอื่น ๆ การเลือกใช้ตัวปริมาณนี้ปรากฏใน
รายงานของ วรรตโนทัย (2520) และ Kanivichaporn (1979) ส่วน Imaoka (1977)

ให้ราคาน้ำมันของชาติที่ยังคงซื้อจากไทย โดยมีราคาก้าวที่ยังคงซื้อจากประเทศอื่น ๆ เป็น
ตัวปรับอิมัยด้วย งานทางลามาร์กนั้นแล้วแต่บริจุติวัฒนธรรมหรือผลของการเปลี่ยนตัวแห่งของ
อุปสงค์ (demand shifters) และเสนออุปทาน (supply shifters) ไว้ในสมการ
ด้วย แต่ไม่ปรากฏว่ามีตัวแปรนั้นอย่าง (policy variable) ในสมการเหล่านี้ (คู่ภาคผนวกที่
2)

ผลการประมาณการคาดคะเนของอุปสงค์ในการนำเข้าขาวไทยของ
ประเทศต่าง ๆ ปรากฏในตารางที่ 5-1 ผลการประมาณการของ วรรตโนทัย รัตนโกเตศ (2520)

และ Imaoka (1977) มีอุปทานที่ตัวประภาคนิสูเมียสำคัญทางสถิติ¹ ผลการประมาณการของ Kanivichaporn (1979) มีความน่าเชื่อถือมากกว่า ข้อสรุปที่ได้จากการเรื่องนี้ ก็คือ

(1) อุปสงค์ของประเทศไทย ในการนำเข้าชาวไทยมีการสนองตอบตอบ การเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นอย่างมาก ความยึดหยุ่นดังกล่าวมีสำหรับกรณีของอินเดียสูงถึง -10.1368 และในกรณีของมาเลเซียมีค่าเทียบ -0.5823 เท่านั้น (ดูตารางที่ 5-1)

(2) ในกรณีของลูกค้าประจำรายสำคัญ ความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ในการนำเข้ามักจะมีค่าต่ำ คั่งเข็นมาเลเซีย (-0.5823) อินโดนีเซีย (-0.5931) และย่องงง (-0.7122) หรือมีค่าต่ำของตัวเอง (-1.2958) เป็นต้น แต่ในกรณีของประเทศไทยไม่ใช้ลูกค้าประจำ ความยึดหยุ่นดังกล่าวมีความสูง คั่งเข็นอินเดีย (-10.1368) และมาเลเซีย (-8.4989) เป็นต้น (ดูตารางที่ 5-1)

(3) แม้วางานของ นายพิชัย คลิวิชานารถ จะมีไปประมาณการถ้าความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกโดยส่วนรวมโดยตรง แต่ก็ไปประเมินโดยคอมพьюเตอร์ Simulation Method ทั้งนี้โดยทดสอบว่า หากรัฐบาลประกาศเพิ่มอัตราเฟรนเมียร์ข้าว จะก่อให้เกิดผลอะไรบ้าง ผลการทดสอบปรากฏว่า การเพิ่มอัตราเฟรนเมียร์ข้าว 50% จะทำให้รายได้จากการส่งข้าวออกขายในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้นของราคากลางส่งออกมีมากกว่าอัตราการลดลงของปริมาณข้าวส่งออกนั้นเอง ความขอนี้ยอมมีนัยสำคัญว่า ความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกมีความยกเว้น (inelastic demand) (Kanivichaporn, 1979 : 197-208) ผู้วิจัยบางวิชาขอสรุปดังกล่าวไว้ ถือค่าว่า เป็นข้อสรุปใหม่ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า การประมาณการดังกล่าวมีความถูกต้องดังการแข่งขันใน การขายที่แท้ด้วยกันในหมู่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งการประมาณการก่อนหน้านี้ยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ ประเด็นสำคัญดังกล่าว (Kanivichaporn, 1979 : 266-267)

1. โปรดพิจารณาสมการที่ 10, 12, 13 และ 14 ในภาคผนวกที่ 2

งานของ พร้อมเพริญ รัตนโกสेत (2520) ในผลการประมาณการที่สอดคล้องกับ
รายงานของ นายพิชัย คณิวิชากรณ์ กล่าวคือ ในกรณีของลูกค้าประจำรายสำคัญ ความยึดหยุ่นต่อราคา
อุปสงค์ในการนำเข้ามักจะมีค่าต่ำ ดังเช่น อินโดเนเซีย (-0.0343) และชาติอื่นๆ เช่น
 (-0.0499) ผลการประมาณการในกรณีของลิงค์โปรดักต์อื่นๆ ในระดับใกล้เคียงกัน (-1.3485)
และในกรณีของมาเลเซีย ผลการประมาณการแตกต่างกันอย่างมาก ในขณะที่ นายพิชัย คณิวิชากรณ์
ระบุว่ามีค่าเท่ากับ -0.5823 แต่ผลการประมาณการของ พร้อมเพริญ รัตนโกสेत ให้ค่า
 -1.0712

บทเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์ในกลุ่มนี้ ก็คือ ตลาดช้าๆ ระหว่างประเทศไม่ได้มีความ
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความต้องการซื้อขายในตลาดแต่ละประเทศมีลักษณะการที่แตกต่างกัน
ถ้านำมาต่อรองของซื้อขายไทยในตลาดแต่ละประเทศไม่ได้เท่าเทียมกัน ดังนั้น การศึกษาหาตัวตัวรวม
การสังขารือกค่วยการประมาณการสมการอุปสงค์ซึ่งส่งออกไม่สามารถให้ภาพที่จำเพาะได้
การศึกษาหาตัวตัวรวมการนำเข้าของประเทศไทยถูกการรายสำคัญของไทยจะให้ภาพที่ซับซ้อนมากกว่า
การนำเข้าของเดียว กับการประมาณการคาดคะเนความยึดหยุ่นต่อราคางานสัมภาษณ์อุปสงค์ซื้อขายส่งออกจะไม่
สามารถลื้อกลืนหายในรายละเอียดได้ แต่การศึกษาหาตัวตัวความยึดหยุ่นต่อราคางานอุปสงค์ใน
การนำเข้าซื้อขายไทยของประเทศไทย จะให้ข้อมูลทางนโยบายได้ เพราะช่วยให้ทราบว่าฐานะ
ของซื้อขายไทยในตลาดแต่ละประเทศเป็นเช่นไร

ตารางที่ 5-1

ผลการประมาณการความถี่หุบผ่าราขของอุปสงค์

ในการนำเข้าชาวไทยของประเทศต่าง ๆ

ผู้วิเคราะห์	ประเทศไทย ชาวไทย	ระยะเวลา การประมาณการ	ค่าประมาณการ		สมการ
			ระยะสั้น	ระยะยาว	
1. พิษณุ ณีวิชาภรณ์	อินเดีย	2495 - 2518	-10.1368	-15.4808*	1
	อินโดนีเซีย	2499 - 2518	-0.5931	-0.9200*	2
	ญี่ปุ่น	2495 - 2518	-1.0363	-	3
	มาเลเซีย	2497 - 2518	-0.5823	-	4
	ฟิลิปปินส์	2495 - 2518	-8.4989	-	5
	ฮ่องกง	2497 - 2518	-0.7122	-	6
	สิงคโปร์	2499 - 2518	-1.2958	-	7
	ประเทศไทย ฯ	2496 - 2518	-1.3845	-1.7657*	8
2. พร้อมพรธรรม รัตนโกสินทร์	สิงคโปร์	2505 - 2516	-1.3485*	-	9
	ฮ่องกง	2505 - 2516	-0.5144*	-	10
	มาเลเซีย	2505 - 2516	-1.0712*	-	11
	อินโดนีเซีย	2505 - 2516	-0.0343*	-	12
	ชาวดิอาระเบีย	2505 - 2516	-0.0499*	-	13
3. Hideki Imaoka	ฮ่องกง	ม.ค.2513 - มิ.ย.2515	+1.60	-	14

หมายเหตุ (1) Kanivichaporn (1979)

(2) พร้อมพรธรรม รัตนโกสินทร์ (2520)

(3) Imaoka (1977)

หมายเหตุ (1) รายการที่มีเครื่องหมายยกเว้น (*) ผู้วิจัยประมาณการขึ้นเองจากข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในงานวิชาการนั้น ๆ โดยที่เจ้าของงานวิชาการไม่ได้เสนอค่าประมาณการ
 (2) หมายเลขอสมการที่ปรากฏในตารางนี้มาจากการที่สินภาคพนวกที่ 2

อัตราส่วนแห่งการทดแทน (Elasticity of Substitution)

๑. ความเบื้องต้น

ในการพิจารณาด้วยทางเดียวขั้นตอนหัวใจให้เป็นหลักโดยที่ เราอาจศึกษาดูว่ามีข้อใดที่สามารถลดลงได้โดยไม่กระทบต่อความสามารถของผู้ผลิตและผู้บริโภค แต่ในทางเดียวจะไม่สามารถลดลงได้โดยไม่กระทบต่อความสามารถของผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ สารสนเทศข้อนี้สามารถสืบสานได้จากสมการอุปสงค์ของไทย (ถูกกำหนดที่ 1) และสมการอุปสงค์ของประเทศไทย (ถูกกำหนดที่ 2) ลักษณะเดียวกันของทั้งสองสมการนี้คือ

- (1) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายส่งออกสัมพันธ์กับราคากำไรส่งออกสัมพันธ์ของไทย
- (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายส่งออกของไทยกับปริมาณขายส่งออกของประเทศคู่แข่ง
- (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายส่งออกของไทยกับราคากำไรส่งออกสัมพันธ์ของไทย
- (4) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายส่งออกของไทยกับปริมาณการผลิตข้าวของประเทศคู่แข่ง
- (5) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายส่งออกของไทยกับราคากำไรส่งออกของประเทศคู่แข่ง
- (6) ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่ารายรัชส่งออกกับตัวแปรต่าง ๆ

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายส่งออกสัมพันธ์กับราคากำไรส่งออกสัมพันธ์ของไทย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขายส่งออกสัมพันธ์กับราคากำไรส่งออกสัมพันธ์ของไทยในเรื่องการลดลงของการคาดหมายเมื่อเทียบกับการทดแทน (Elasticity of Substitution) ตามความหมายที่ได้กันมาแต่เดิมได้ สมการที่นิยมใช้ประมาณการกันที่คือ

$$\frac{QX_{it}}{QX_{mt}} = A + B \left(\frac{PX_{it}}{PX_{Mt}} \right) \quad (1)$$

ในที่นี่ QX_{it} = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศ i ในปีที่ t

QX_{mt} = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทย t โดยที่ t เป็นคุณง่วงของ i

PX_{it} = ราคาข้าวส่งออกของประเทศไทย i ในปีที่ t

PX_{mt} = ราคาข้าวส่งออกของประเทศไทย t ในปีที่ t

กำหนดหมายทางหดยืดจากสมการที่ (1) ก็อ้อ หากราคายาส่งออกของประเทศไทย i แหงขึ้น เมื่อเทียบกับประเทศไทย t ปริมาณข้าวส่งออกสัมพันธ์ของประเทศไทย i จะลดลง กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็อ้อ สัมประสิทธิ์ B ตามการคาดการณ์ทางหดยืดจะมีค่าติดลบ สมการ (1) อาจแสดงในรูปล็อกการิธึม (logarithmic form) ได้ ดังสมการที่ (2)

$$\log \left(\frac{QX_{it}}{QX_{mt}} \right) = a + b \log \left(\frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \right) \quad (2)$$

หากรูปแบบของสมการเป็นไปตามสมการที่ (2) b ก็อ้อ ความยึดหยุ่นแห่งการทดแทน แต่ถ้าหากรูปแบบของสมการเป็นไปตามสมการที่ (1) ความยึดหยุ่นแห่งการทดแทนจะต้องคำนึงจากสูตรคังคองไปนี้

$$E_{im} = \frac{\% \Delta \left(\frac{QX_{it}}{QX_{mt}} \right)}{\% \Delta \left(\frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \right)}$$

$$= \frac{d \left(\frac{QX_{it}}{QX_{mt}} \right)}{d \left(\frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \right)} \cdot \frac{\frac{PX_{it}}{PX_{mt}}}{\frac{QX_{it}}{QX_{mt}}} \quad (3)$$

จากการสำรวจงานวิจัยด้วยเรื่องข้าว ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ประมวลผลการสมการในรูปแบบสมการ (1) หรือ (2) แต่การประมาณการความยึดหยุ่นแห่งการทดแทนตามแนวความคิดที่ปรากฏในสมการ (3) นี้ มีปรากฏใน Ramakomud (1963; 1968) เพียงแค่ใช้วิธีการประมาณการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้สมการที่ใช้ประมาณการ ก็อ้อ

$$\frac{P_{X_{it}}}{P_{X_{mt}}} = k \left(\frac{Q_{X_{it}}}{Q_{X_{mt}}} \right)^{\frac{1}{e_{im}}} \quad (4)$$

ผลการประมาณการโดยใช้ข้อมูลระหว่างปี 2493-2503 พบว่า ความยึดหยุ่นแห่งการหดเห็น
มีค่าที่ตัวนี้เท่ากับ 3.5 โดยในระหว่างปี 2493-2498 และ 2499-2503 มีค่าเท่ากับ
2.0 และ 4.5 ตามลำดับ¹ อย่างไรก็ตาม คาดว่ามีความยึดหยุ่นสูงจะอยู่ที่ 3.5 นิจจะนัยแล้ว
ราคาถ้ายกที่จะอ่อนบางได้ไว้ เหตุใดเงื่อรากลั่นท์ของชาสังขอกองไทยแห่งนี้ หรือเทียบ
กับราคชาจากประเทศอื่น ๆ อัตราสวะระหว่างปริมาณชาสังขอกองไทยกับปริมาณชาที่มี
การซื้อขายกันในตลาดโลกยังเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ผลการประมาณการของ นายศรีปริญญา
รามโภกุล จึงตรงกับข้อมูลการคาดหมายทางทฤษฎี แต่เราที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า การ
ประมาณการในงานเรื่องนี้เป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากตัววิจัยมิได้พิสูจน์ข้อมูลพื้นฐานที่
ใช้ในการประมาณการ อย่างไรก็ตาม มีข้อดังนี้เกิดขึ้น เมื่อ นายศรีปริญญา รามโภกุล
รายงานผลการประมาณการคาดว่าความยึดหยุ่นของราคากลูบิงค์ ก็จะใช้แสดงความระดับระหว่าง
ในการรายงานครั้งหน้ายังคงคำสัมภาษณ์คงกล่าวว่า มีประการใด (Ramakomud, 1963:

63-64; Ramakomud, 1968:42-43)

นายศรีปริญญา เกษรชูวงศ์ พยายามประมาณการคาดว่าความยึดหยุ่นแห่งการหดเห็นจาก
ผลการที่กล่าวถึงกับสมการ (1) เพียงแต่ได้ใช้ตัวแปรราคากลูบิงค์ กล่าวต่อ

$$\frac{Q_{X_{it}}}{Q_{X_{mt}}} = A + B \left(\frac{P_{X_{mt}}}{P_{X_{it}}} \right) \quad (5)$$

¹ งานของ ศรีปริญญา รามโภกุล ขาดความมั่นใจที่ต้องมาก การรายงานผลการประมาณ
การไม่สูงเจนัก ทั้งเมื่อราคากลูบิงค์ Ramakomud (1963:63) และ Ramakomud (1968:
42) รายงานในเนื้อหาการวิเคราะห์ว่า ความยึดหยุ่นแห่งการหดเห็นของชาในตลาดโลก
ระหว่างปี 2499-2503 มีค่าเท่ากับ 3.5 และในเชิงอรรถที่ 39 หน้าเดียวกันนั้นเอง
กลับกล่าวว่า ตัวเลข 3.5 เป็นตัวเลขตัวเฉลี่ยระหว่างปี 2493-2498 กับปี 2499-2503

การนำเสนอสมการในลักษณะนี้มีว่าผิดแปลกไปจากการที่¹ ไม่ เพราะในกรณีดังเช่นสมการที่ (1) สมมติฐานเพื่อรูนาก็คือ ปริมาณข้าวส่งออกสัมพัทธ์ของไทย (i) จะมีมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่ กับราคาข้าวส่งออกสัมพัทธ์ของไทย เนื่องจากเป็นที่รู้จักกันดีว่า สมการที่ (1) แสดงลักษณะของสมการที่ นายพิษณุ เกษรชุวงษ์² ใช้ประมวลผล ดังสมการ (5) นั้น มีสมมติฐานเพื่อรูนากว่า ปริมาณข้าว ส่งออกสัมพัทธ์ของไทย (i) จะมีมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับราคาข้าวส่งออกของประเทศไทย ของไทย (ii) เนื่องจากเป็นที่รู้จักกันดีว่า สมการที่ (5) จึงเป็น ส่วนกลับของตัวแปรราคาในสมการ (1)

นายพิษณุ เกษรชุวงศ์² ได้ใช้ข้อมูลระหว่างปี 2503-2518 ในการประมวลผล สมการที่ (5) โดยเทียบเคียงฐานะการแข่งขันของข้าวไทยกับข้าวจากประเทศอื่น ๆ รวม 4 ประเทศ² คือ สหภาพมา สาธารณรัฐประชาธิรัฐเชน ปากีสถาน และสหรัฐอเมริกา ผลการ ประมวลผลปรากฏดังต่อไปนี้ (Setthawong, 1978:229, Table 8)

$$\frac{QX_T}{QX_B} = 3.38 - 0.72 \frac{PX_B}{PX_T} \quad (5-1)$$

$$\frac{QX_T}{QX_C} = 3.47 - 2.59 \frac{PX_C}{PX_T} \quad (5-2)$$

$$\frac{QX_T}{QX_P} = 11.13 - 1.88 \frac{PX_P}{PX_T} \quad (5-3)$$

$$\frac{QX_T}{QX_{US}} = -0.94 + 1.38 \frac{PX_{US}}{PX_T} \quad (5-4)$$

² ข้อมูลที่ใช้ในการประมวลผลคือไม่สูงเจนัก ข้อมูลราคาสัมพัทธ์ปัจจุบันในตารางที่ 5 (Setthawong, 1978:226) เป็นข้อมูลระหว่างปี 2503-2518 แต่ข้อมูลปริมาณข้าว ส่งออกสัมพัทธ์ ปัจจุบันในตารางที่ 7 (Setthawong, 1978:229) เป็นข้อมูลระหว่าง ปี 2503-2514

ในที่นี้	QX	= ปริมาณข้าวส่งออก
	PX	= ราคาข้าวส่งออก
	T	= ไทย
	B	= สหภาพพม่า
	C	= สาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน
	P	= ปากีสถาน
	US	= สหรัฐอเมริกา

ขอให้สังเกตว่า ในการรายงานผลการประมาณสมการ (5-1) ถึง (5-4) ผู้วิจัยได้ใช้รายงานสัมประสิทธิ์สัมมต์หนึ่ง คือ t-statistics หรือค่าอื่นใดที่จะบ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือ นัยสำคัญทางสถิติ และผลลัพธ์การอธิบายของสมการ ในการประมาณการหาความยึดหยุ่นแห่งการทดแทนจากสมการ (5) ค่าที่ประมาณการได้ ก็คือ

$$E_{rs} = \frac{\% \Delta \left(\frac{QX_{it}}{QX_{mt}} \right)}{\% \Delta \left(\frac{PX_{mt}}{PX_{it}} \right)} \quad (6)$$

นายพิษณุ เกษชุมวงศ์ เรียกค่าความยึดหยุ่นว่า "ความยึดหยุ่นต่อราคามั่ห์แห่งการทดแทน" (Relative Price Elasticity of Substitution) ผลการประมาณการพบว่าความยึดหยุ่นต่อราคามั่ห์ของการทดแทนระหว่างข้าวไทยกับข้าวสาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน สหภาพพม่า และปากีสถาน มีค่าน้อยกว่าญี่ปุ่น แต่การทดแทนระหว่างข้าวไทยกับข้าวสหรัฐอเมริกาเท่านั้น มีค่ามากกว่าญี่ปุ่น (ดูตารางที่ 6-1) นายพิษณุ เกษชุมวงศ์ ให้รายละเอียดว่า (Setthawong, 1978 : 206-207)

- (1) ข้าวจากสาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน สหภาพพม่า และปากีสถาน เป็นคุณของข้าวไทยในตลาดโลก เนื่องจากความยึดหยุ่นแห่งการทดแทนมีค่าน้อยกว่าญี่ปุ่น แต่ความสามารถในการทดแทนข้าวไทยมีค่ามีอยู่เท่าเดิมกัน ดังจะเห็นได้ว่า ข้าวจากสาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน มีความยึดหยุ่นแห่งการทดแทนข้าวไทย (-1.042) มากกว่าที่ข้าวจากสหภาพพม่าและปากีสถาน จะทดแทนข้าวไทย (-0.313 และ -0.328 ตามลำดับ) ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า ในทศวรรษของผู้เขียน

ข้าวจากสารဓารณรัฐประชาชนจีนและข้าวไทยเป็นสินค้าที่สามารถใช้ทดแทนกันอย่างใกล้เคียง
นอกจากนี้ ตลาดข้าวสำคัญของประเทศไทยส่องยังอยู่ในกลุ่มตลาดเดียวกันอีกด้วย (ซึ่งได้แก่
ฮ่องกง สิงค์โปร์ และมาเลเซีย) ส่วนตลาดข้าวสำคัญของสหภาพมาและปากีสถานอยู่นอกกลุ่มนี้

(2) ข้าวจากสหรัฐเมริกามีโครงสร้างชั้นกับข้าวไทยในตลาดโลก หากแต่ง
ไปช่วยเหลือประเทศไทยตามรัฐบัญญัติ 480 (Public Law 480) ด้วยเหตุนี้เอง ความ
มีค่าของแรงงานทางการเกษตรของไทยกับข้าวสหรัฐเมริกาจึงมีความใกล้เคียง

การศึกษาความและ/or รายงานโดย Setthawong (1977; 1978) ชี้ว่า
มีข้อพิจารณาอย่างไรน่าจะเกิดขึ้น ขอให้สังเกตว่า สูตรที่ใช้ในการคำนวณเป็นไปตามสมการ
(6) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

(ก) หากความมีค่าของแรงงานทางการเกษตรมีความใกล้เคียงกันแล้ว
เมื่อราคายาส่งออกของประเทศไทยเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับราคายาส่งออกของไทย อัตราส่วน
ปริมาณยาส่งออกของไทย เมื่อเทียบกับปริมาณยาส่งออกจากประเทศไทย ๑ จะลดลง กล่าวคือ

$$\left(\frac{P_{it}}{P_{mt}} \right) \uparrow \longrightarrow \left(\frac{Q_{it}}{Q_{mt}} \right) \downarrow$$

ก็คือ ตรงกันข้ามกับการคาดหมายทางทฤษฎี เนื่องจากขาดความจากประเทศญี่ปุ่นของไทยมี
ราคายาส่งขึ้น กำหนดหมายทางทฤษฎีมีอยู่ว่า ปริมาณยาส่งออกของไทยจะมีมากขึ้น เมื่อเทียบกับ
ปริมาณยาส่งออกของประเทศไทยเช่นนี้ แต่การที่ความมีค่าของแรงงานทางการเกษตรมีความใกล้เคียงกัน
แล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่า ข้าวจากประเทศไทยส่องมีใช้สินค้าทดแทนกัน

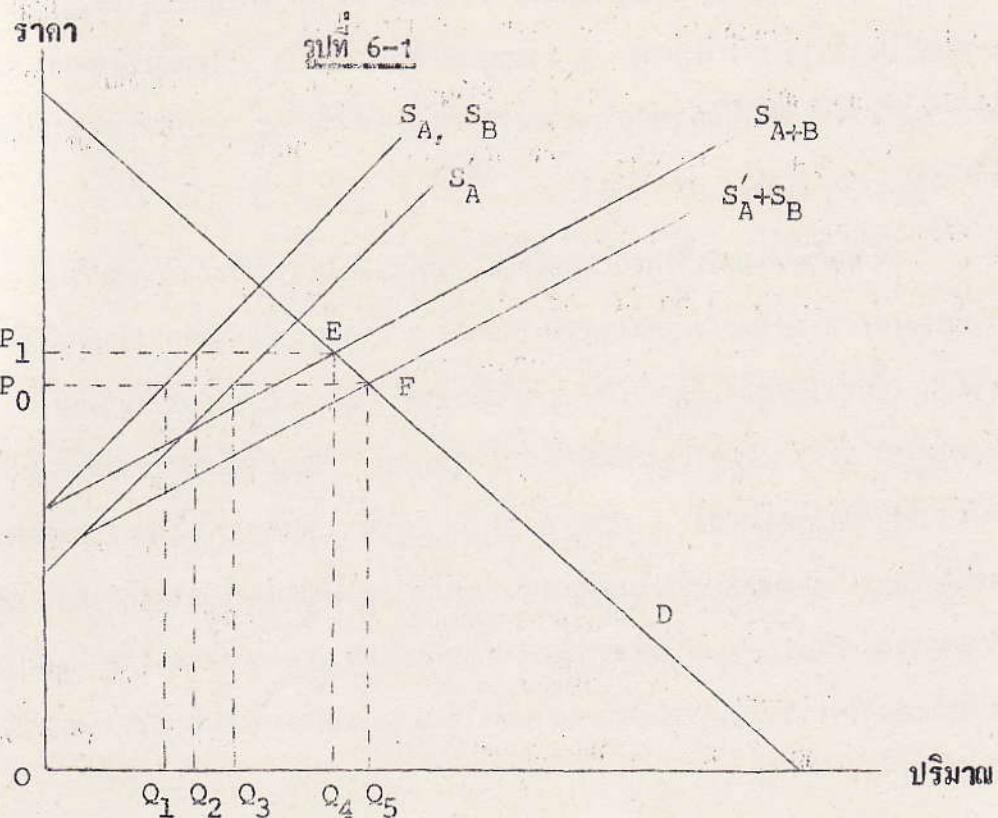
(ข) หากความมีค่าของแรงงานทางการเกษตรมีความใกล้เคียงกันแล้ว
เมื่อราคายาส่งออกของประเทศไทยเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับข้าวไทย อัตราส่วนปริมาณยาส่งออก
ของไทย เมื่อเทียบกับปริมาณยาส่งออกจากประเทศไทย ๑ จะเพิ่มขึ้น กล่าวคือ

$$\left(\frac{P_{it}}{P_{mt}} \right) \uparrow \longrightarrow \left(\frac{Q_{it}}{Q_{mt}} \right) \uparrow$$

เป็นไปตามการคาดหมายทางทฤษฎี และแสดงให้เห็นว่า ข้าวจากประเทศไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน หากความยึดหยุ่นแห่งการหดแทนซึ่งมีค่าสูงเทียบได้ การหดแทนจะยิ่งตื้อๆ มากขึ้นนั้น

ก็จะเห็นได้ว่าการศึกษาของ Setthawong (1977; 1978) มีไกด์ไลน์ดังนี้ ในการคำนวณความสอดคล้องกับรากฐานที่ใช้ในการคำนวณความสอดคล้อง (6) เพราะหากจะตีความผลของการประมาณการตามสูตรที่ใช้ในการคำนวณแล้ว เราจะต้องกล่าวสู่ป่า ข้าวจากสำราญหรือข้าวเชียงใหม่ สนใจพืชฯ และมาตีความว่าใช้คูณของข้าวไทยในตลาดข้าวระหว่างประเทศ เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นแหล่งนำเข้าคูณของไทยในตลาดโลก แทบทุกคันกล่าวว่ามีข้อด้อยกันซึ่งกันและกัน แสดงให้เห็นว่าจะต้องมีความติดคลาดในการประมาณการอย่างชนิดที่ไม่น่าจะเกิดขึ้น แต่ Setthawong (1977; 1978) ทำก็คือ การใช้สมการ (6) ในการคำนวณความสอดคล้องของการหดแทน แต่กลับตีความผลของการประมาณการตามสมการ (3)

อย่างไรก็ตาม แม้ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลคลาดในการศึกษา การคำนวณหาความสอดคล้องของการหดแทนตามสมการที่ (3) ก็คือ หรือสมการที่ (6) ก็คือ มีข้อมูลรองพันธุ์ทางคันที่ Stern and Zupnick (1962) ได้ใช้ให้เห็นว่า ข้อมูลนี้กรุงเทพฯ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่มีการซื้อขายกันระหว่างประเทศนั้น ไม่เที่ยงคงที่จะใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินค้าที่การซื้อขายกันระหว่างประเทศ

ในระยะแรกเริ่ม ประเทศ A สามารถขายสินค้า x_A ให้แก่ประเทศ C ได้ OP_3 หน่วย ในราคานายละ OP_4 บาท ส่วนประเทศ B สามารถขายสินค้า x_B แก่ประเทศ C ได้ OP_2 หน่วย ในราคานายละ OP_1 บาท

สมมติว่า ต่อมาปรับเปลี่ยนอัตราการผลิตของประเทศ A เพิ่มขึ้น 25% ดังนั้น เส้น S_A จึงเปลี่ยนตำแหน่งมาเป็นเส้น S'_A ทำให้ประเทศไทย A สามารถขายสินค้า x_A ให้แก่ประเทศไทย C ได้เพิ่มขึ้นเป็น OP_4 หน่วย โดยที่ราคาส่งออกลดลงเหลือ OP_3 บาท เนื่องจาก x_A และ x_B สามารถใช้หุ้นส่วนกันได้อย่างดี เมื่อประเทศไทย C ซื้อสินค้า x_A จากประเทศไทย A เพิ่มขึ้น อุปสงค์ในการเสนอซื้อสินค้า x_B ยอมลดลง เส้น D_B เปลี่ยนตำแหน่งมาเป็นเส้น D'_B การเปลี่ยนตำแหน่งดังกล่าวจะมีมากน้อยเพียงใด ยอมขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นไขวของอุปสงค์ (cross elasticity of demand) ระหว่างสินค้า x_A กับ x_B ตามรูปที่ 6-2 ประเทศไทย C จะลดการซื้อสินค้า x_B เหลือเพียง OP_1 หน่วย โดยจ่ายในราคานายละ OP_1 บาท

ดังนี้ เราจะเห็นได้ว่า สถานการณ์ดังที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ราคัส่งออกสัมพัทธ์ระหว่าง x_A กับ x_B แปรเปลี่ยนไป จากเดิม $OP_4 : OP_2$ มาเป็น $OP_3 : OP_1$ จะเดียวกันปริมาณการส่งออกสัมพัทธ์เพิ่มขึ้นจาก $OP_3 : OP_2$ เป็น $OP_4 : OP_1$ แม้ว่าเราจะระบุโดยชัดเจนว่า ปริมาณการส่งออกสัมพัทธ์ของประเทศไทย A เพิ่มขึ้น แต่เราไม่สามารถระบุได้ว่า ราคัส่งออกสัมพัทธ์เพิ่มขึ้น ลดลง หรือคงที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเส้นอุปสงค์และเส้นอุปทาน อาทิเช่น หากเส้น S_B มีความชันมากกว่าเส้น S_A การเปลี่ยนแปลงราคัส่งออกสัมพัทธ์จะเป็นไปในทางที่ราคัส่งออกสัมพัทธ์ระดับใหม่สูงกว่าเดิม กล่าวคือ $OP_3 : OP_1$ มีความกว้าง $OP_4 : OP_2$ ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของปริมาณการส่งออกสัมพัทธ์อาจจะเกิดขึ้นในขณะที่ราคัส่งออกสัมพัทธ์เพิ่มขึ้น ลดลง หรือคงที่ได้

ด้วยเหตุนี้เอง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการส่งออกสัมพัทธ์กับราคัส่งออกสัมพัทธ์จากข้อมูลอนุกรมเวลาที่นักไว้ในประวัติศาสตร์จึงมี趣ภาพนวนทางทฤษฎี การวิเคราะห์ของ Stern and Zupnick (1962) ได้ชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าสินค้าที่มีการซื้อขายกันระหว่างประเทศไทยจะมีคุณลักษณะเหมือนกันหมดหรือไม่ก็ตาม หากสามารถใช้หุ้นส่วนกันได้ การวิเคราะห์เชิงอนุกรมเวลา (time series analysis) จะไม่สามารถช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในตลาดได้ ข้อมูลราคาสินค้าที่บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์นั้นเป็นรายชั้นสุดท้ายที่

ผลกระทบของกันเห็นน ข้อมูลดังกล่าววนี้ไม่สามารถแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากผลลัพธ์ทางการค้าได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ การประมาณการคาดคะเนทางการค้าของส่วนราชการที่ (1) หรือ (2) ก็ได้ และสมการ (5) ก็ได้ ย่อมหมายความว่าอันใดมิได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขาเข้าส่งออกของไทยกับราคายาาวส่งออกสัมพันธ์ของไทย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขาเข้าส่งออกของไทยกับราคายาาวส่งออกสัมพันธ์ของไทย อาจกระทำได้ โดยพิจารณาจากสมการอุปสงค์ขาเข้าส่งออกของไทย ซึ่งเลือกใช้ราคานอกสัมพันธ์เป็นตัวแปรอิสระ ลักษณะของสมการอาจเป็นดังนี้

$$QX_{it} = \alpha + \beta \frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \quad (7)$$

สมการ (7) แตกต่างจากสมการ (1) ตรงตัวแปรค่าตาม ในสมการ (1) นั้น ปริมาณขาเข้าส่งออกสัมพันธ์เป็นตัวแปรค่าตาม แต่ตัวแปรค่าตามในสมการ (7) เป็นปริมาณขาเข้าส่งออกสัมบูรณ์ ในกรณีนี้ ความยึดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์คำนวณจากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} E_{rp} &= \frac{\% \Delta QX_{it}}{\% \Delta \left(\frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \right)} \\ &= \frac{d QX_{it}}{d \left(\frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \right)} \cdot \frac{\frac{PX_{it}}{PX_{mt}}}{QX_{it}} \end{aligned} \quad (8)$$

การประมาณการคาดคะเนของอุปสงค์ตามสมการ (8) ปรากฏในงานวิจัยรวม 4 เรื่อง คือ Imaoka (1977), พرومพรม รัตนโกเตศ (2520), Kanivichaporn (1979) และ Suntayodom (1981) รวมสมการทั้งสิ้น 15 สมการ ดังข้อมูลปรากฏในตารางที่ 6-2 ผลการประมาณการล้วนแล้วแต่เป็นว่า หากราคาขายส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับประเทศ

คุ้มค่า ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะลดลง³ นอกจากนี้ เมื่อกำหนดห้ามความยืดหยุ่นต่อราคาน้ำมันพืชแล้วยังพบด้วยว่า สำหรับประเทศลูกค้าประจำ อุปสงค์ในการซื้อข้าวจากไทยในสูญส่องตอบต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันมากนัก ความยืดหยุ่นต่อราคาน้ำมันอย่างหนึ่ง ดังเช่นห้อง Kong อินโนนีเปีย และชาอดีตอาระเบีย แต่ในกรณีของประเทศไทยความยืดหยุ่นดังกล่าวมีความกว้างหนึ่ง ดังเช่นกุณประเทศยูโรปกติวันตกและญี่ปุ่น อินเดีย และฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปข้างต้นนี้อาจใช้ได้กับกรณีของสิงคโปร์ ซึ่งแม้จะเป็นประเทศลูกค้าประจำของไทย แต่ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ในการเสนอซื้อข้าวไทยมีความกว้างหนึ่ง⁴ ส่วนในกรณีของมาเลเซีย ซึ่งเป็นลูกค้าประจำที่สำคัญอีกประเทศหนึ่งนั้น ผลการประมาณการความยืดหยุ่นของงานสองขั้นด้วยกัน โดย พร้อมพรวณ รัตนโกสีศ (2520) ได้คาดประมาณการ

-1.0712 ส่วน Kanivichaporn (1979) ได้คาดประมาณการ -0.5823 (คุณภาพที่ 6-2)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของประเทศคุ้มค่า

สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทยอย่างน้อย 8 สมการ ได้บรรจุปริมาณข้าวส่งออกของประเทศคุ้มค่าเป็นตัวแปรอิสัยตัวหนึ่ง ในกรณีดังกล่าว รายอัจฉริยะความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของประเทศคุ้มค่าโดยง่าย ทั้งนี้เพื่อ

³ ผลการประมาณการ Imaoka (1977) พบว่า ปริมาณข้าวที่ไทยขายให้แก่ประเทศลูกค้านอกตลาดอาเซียน จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกับการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันพืชของชาไทร เมื่อเทียบกับข้าวอิตาลี กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันค่าเป็นบวก (+0.66) แต่การณ์ปรากฏว่า สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกที่ไทยขายแก่ประเทศลูกค้านอกตลาดอาเซียนที่ประมาณการได้นั้น มีสัมประสิทธิ์ของตัวแปรราคาน้ำมันพืชเป็นลบ (คุณภาพที่ 7 ในภาคผนวกที่ 1) ดังนั้น จึงเป็นที่เข้าใจว่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ดังกล่าวมีค่าเท่ากับ -0.66 ไม่ใช่ +0.66 หรือมีค่าน้ำมันที่ต้องมีข้อผิดพลาดในการพิมพ์เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ตัวแปรราคาน้ำมันพืช

⁴ พร้อมพรวณ รัตนโกสีศ (2520) พบว่าเท่ากับ -1.3485 ส่วนผลการประมาณการของ Kanivichaporn (1979) ให้ค่า -1.2958 (คุณภาพที่ 6-2)

ที่จะพิจารณาดูว่า หากปรับเปลี่ยนสัมภาระในตลาดโลกมากขึ้น จะมีผลกระทบอย่างไร-
บ้างต่อการส่งขายออกของไทย เราสามารถทราบเป็นกิริยาการส่งออกของข้าวส่งออกของ
ไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกของประเทศคู่แข่งด้วยการคำนวณหาความยืดหยุ่นแห่ง
การหดเหนดังด่อไปนี้

$$E_{rr} = \frac{\% \Delta QX_{it}}{\% \Delta QX_{mt}} = \frac{d QX_{it}}{d QX_{mt}} \cdot \frac{QX_{mt}}{QX_{it}} \quad (9)$$

Setthawong (1978:213) เรียกว่าความยืดหยุ่นของตนนี้ว่า "ความยืดหยุ่นปฏิกิริยะระหว่างคู่แข่ง"
(Reaction Elasticity) หากความยืดหยุ่นดังกล่าวมีค่าน้อยกว่าหนึ่ง มุมมีความหมายว่า
การเพิ่มการส่งขายออกของประเทศ *i* จะทำให้ปริมาณการส่งออกของประเทศ *i* ลดลง แต่
ถ้าหากความยืดหยุ่นดังกล่าวมีค่ามากกว่าหนึ่ง ย่อมมีความหมายว่า การเพิ่มการส่งขายออกของประเทศ
ประเทศ *i* จะชักนำให้ปริมาณการส่งออกของประเทศ *i* เพิ่มขึ้นด้วย

ผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นปฏิกิริยาดังกล่าวใน ตารางที่ 6-3
ซึ่งมีข้อพึงสังเกตดังด่อไปนี้

(1) ปฏิกิริยะระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของสหรัฐ-
อเมริกา ผลการประมาณการของ นายพิลิปส์ เศรษฐุวงษ์ พบร้ามีค่าเทากัน $+0.102$ แสดง
ให้เห็นว่า การเพิ่มการส่งขายออกของสหรัฐอเมริกาจะชักนำให้ปริมาณการส่งออกของไทยมีมาก
ขึ้น (Setthawong, 1977; 1978)⁵ แต่ผลการประมาณการของ นายสรัญทธ วีระพันธ์

⁵ อนึ่ง ขอให้สังเกตว่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ทัวแปรปริมาณข้าวส่งออก
ของสหรัฐอเมริกา ในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย มีค่ามากกว่าทัวสัมประสิทธิ์เสียอีก
(คุณสมการที่ 19 ในภาคผนวกที่ 1) ผลการประมาณการนี้ไม่สอดคล้องกับสมการ (5-4)
ทั่วไปของเศรษฐศาสตร์ แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับพบว่า หากราค
ข้าวส่งออกของสหรัฐอเมริกามีความสัมพันธ์ในทางบวก แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับพบว่า หากราค
ข้าวส่งออกของสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับข้าวไทย ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะมี
มากขึ้นเมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกา

พบว่า มีค่าเท่ากับ -3.8 ซึ่งสอดคล้องกับการคาดหมายทางทฤษฎี (Meenaphant, 1981)
นายสุพจน์ จันอันนัตธอร์รอม ได้พบความสัมพันธ์ที่ทำงานเดียวกันนี้ เมื่อประมวลการสมการอุปสงค์
ข้าวส่งออกคุณภาพดั้งเดิมของไทย เนื่องจากอินโดนีเซียเป็นลูกค้ารายสำคัญที่ซื้อข้าวคุณภาพดี
(ชนิดคงแต่ 20% ขึ้นไป) จากไทย ขณะเดียวกันอินโดนีเซียก็ได้ซื้อข้าวจากสหรัฐอเมริกาตาม
รัฐบัญชี 480 (PL 480) ด้วย นายสุพจน์ ได้ทดลองใส่ตัวแปรปริมาณข้าวต่อหัวที่อินโดนีเซีย
ซื้อจากสหรัฐอเมริกาดังกล่าวนี้ไว้ในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกคุณภาพดั้งเดิมของไทย ผลการประ-
มวลการ พบร่วมกับความยึดหยุ่นของปริมาณข้าวส่งออกคุณภาพดั้งเดิมของไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
ปริมาณข้าวต่อหัวที่อินโดนีเซียซื้อจากสหรัฐอเมริกาตามรัฐบัญชี 480 มีค่าระหว่าง -0.047
ถึง -0.070 หันขันอยู่กับเทคนิควิธีการประมาณการ แต่สัมประสิทธิ์ของตัวแปรดังกล่าวนี้
มีค่า t-statistics ต่ำมาก จนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (คูสมการที่ 11 และ 16 ในภาค
ผนวกที่ 1) แต่ในการบรรจุตัวแปรนี้ในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกรวมของไทย ปรากฏว่า
t-statistics มีค่าสูงขึ้น และความยึดหยุ่นดังกล่าวมีค่าระหว่าง -0.034 ถึง -0.035
หันขันอยู่กับเทคนิควิธีการประมาณการ (คูสมการที่ 13 และ 18 ในภาคผนวกที่ 1)
อย่างไรก็ตาม ผลการประมาณการปรากฏชัดเจนว่า หากอินโดนีเซียซื้อข้าวจากสหรัฐอเมริกา
ตามรัฐบัญชี 480 มากขึ้น ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะลดลง (คูตารางที่ 6-3)

การศึกษาในประเด็นใกล้เคียงกับงานวิชาการที่กล่าวข้างบนนี้ ก็คือ Daly (1973)
ซึ่งพบว่า ความยึดหยุ่นของปริมาณข้าวส่งออกของไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทานข้าวส่งออก
ของสหรัฐอเมริการะหว่างปี $2502-2515$ มีค่าเท่ากับ -0.416 แสดงว่า ข้าวไทยและข้าว
อเมริกันเป็นคู่แข่งขันในตลาดโลก

(2) ปฏิกริยาระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของสหรัฐ-
อเมริการ่วมกันมีปัจจัยหนึ่ง ผลการศึกษาในเรื่องนี้ปรากฏใน Wong (1976; 1978), Tolley
Thomas, and Wong (1982) และ Yarnnon (1983) ผลการศึกษาดัง述งกันว่า ความยึด-
หยุ่นปฏิกริยามีค่าน้อยกว่าศูนย์ ซึ่งสอดคล้องกับการคาดหมายทางทฤษฎี (คูตารางที่ 6-3)

(3) ปฏิกริยาระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของสาธารณ-
รัฐประชาชัąนจีน ผลการประมาณการของ นายพิสิษฐ์ เศรษฐวงศ์ พบร่วม ความยึดหยุ่นปฏิกริยา
ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของสาธารณรัฐประชาชัานจีน มีค่าเท่ากับ

๑.299 (Setthawong, 1977; 1978) ชี้ว่าคงต้องคำนึงถึงความหมายทางทฤษฎี (คู่ตารางที่ 6-3)

(4) ปฏิกริยาระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของสาธารณรัฐประชาธิรัฐจีนรวมกับสหรัฐอเมริกา การศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ปรากฏในงานของนายศักดิ์ วรอนันดริยา ซึ่งผลวานิจความสัมพันธ์เป็นมาก (Wattanutchariya, 1978) ไม่ได้เป็นไปตามคำทำนายของทฤษฎี แต่ Vesdapunt (1984a; 1984b) พบร่วมกับเป็นลบต่อการคำทำนายทางทฤษฎี (คู่ตารางที่ 6-3)

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย

ในการประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย งานวิชาการอย่างน้อย ๓ เรื่อง ได้บรรจุตัวแปรปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทยผู้ผลิตรายสำคัญไว้ในสมการ เพื่ออธิบายถึงการเปลี่ยนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ (demand shifter) ทั้งนี้โดยมีอุปทานข้าวทางทฤษฎีว่า หากประเทศไทยผลิตข้าวรายสำคัญสามารถผลิตข้าวได้มากขึ้น ก็จะสามารถส่งข้าวเป็นสินค้าออกได้มากขึ้น ซึ่งอาจมีผลในการแย่งชิงตลาดจากข้าวไทย อันเป็นเหตุให้ปริมาณข้าวส่งออกของไทยลดลง ดังนั้นจึงเป็นที่คาดว่า ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะมีความสัมพันธ์ผูกพันกับปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย ผลการศึกษาของ Daly (1973), Petcharatana (1980) และ Vesdapunt (1984a; 1984b) สอดคล้องกับคำทำนายทางทฤษฎี (คู่ตารางที่ 6-4) กล่าวคือ ปริมาณข้าวส่งออกของไทยมีความสัมพันธ์ในทางลบกับปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย ๗ ในอาเซียนตัววันออก สาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ ในโลก (คู่สมการที่ 3, 32 และ 42 ในภาคผนวกที่ 1)

ในการถดถ้วนความสัมพันธ์ทางเศรษฐศาสตร์ หากมีการประมาณการค่าความยึดหยุ่น ความยืดหยุ่นตั้งกล่าวไว้ว่าด้วยปฏิกริยาการสนองตอบของปริมาณข้าวส่งออกของไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามสูตรดังนี้

$$E_{xp} = \frac{\% \Delta QX_{it}}{\% \Delta QP_{mt}} = \frac{d QX_{it}}{d QP_{mt}} \cdot \frac{QP_{mt}}{QX_{it}} \quad (10)$$

ในที่นี่ QX_{it} = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศ i ในปี t

QP_{mt} = ปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย m ในปี t โดยที่ m เป็นคุณ象征ของ i
ในตลาดข้าวระหว่างประเทศ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับราคาข้าวส่งออกของประเทศคุณ象征

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งก็คือ หากราคาข้าวส่งออกของประเทศคุณ象征 เปลี่ยนไป ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง การศึกษาประเด็นดังกล่าวเรียกว่าการทำให้ความถูกต้องทางเศรษฐศาสตร์ (cross elasticity of demand) ดังสูตรด้านล่าง

$$E_{xc} = \frac{\% \Delta QX_{it}}{\% \Delta PX_{mt}}$$

$$= \frac{d QX_{it}}{d PX_{mt}} \cdot \frac{PX_{mt}}{QX_{it}} \quad (11)$$

คำทำนายทางทฤษฎี ก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของประเทศ i ที่มีมากขึ้น ต่อความต้องการของประเทศไทย m แห่งนี้ ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทย i จะมีมากขึ้น

จากการสำรวจพบว่า มีงานวิชาการอย่างน้อย 2 เรื่องที่บรรจุตัวแปรราคาข้าวของประเทศคุณ象征ไว้ในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย ก็คือ Chunanuntathum (1977) และ Imaoka (1977) ดังนั้น เราจึงสามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับราคาข้าวส่งออกของประเทศไทยคุณ象征 ข้อคาดหมายทางทฤษฎีก็คือ ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะมีค่าเป็นบวก กล่าวคือหากราคาข้าวส่งออกของประเทศไทยคุณ象征เพิ่มขึ้นปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะมีมากขึ้น ผลการประมาณการของ นายสุพจน์ จุโนนันดรธรรม พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีค่าเป็นลบ ซึ่งไม่ตรงตามคำทำนายทางทฤษฎี ยกเว้นกรณีของอุปสงค์ข้าวส่งออกที่มีคุณภาพดีซึ่งประมาณการโดยวิธี Two-stage Least Squares เท่านั้น ที่เป็นไปตามคำทำนายทางทฤษฎีดังกล่าว (คุณสมการที่ 14 ในภาคผนวกที่ 1) อย่างไรก็ตาม มีข้อพิสูจน์เกตอย่างน้อย 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก ผลการประมาณการพบว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรราคาข้าว

ของประเทศไทย (PRXSTC) มักจะมีค่า t-statistics ก่อนข้างต่ำ ประการที่สอง ความต่ำที่สุดของอุปสงค์ขาวส่งออกของไทยมีต่อการเปลี่ยนแปลงราคากำลังของประเทศ คุณภาพ ตามผลการประมาณการของ นายสุพจน์ จุโนนันดรธรรม ล้วนมีค่าต่ำกว่าหนึ่ง (ดูตารางที่ 6-5 และภาคผนวกที่ 1)

งานของ นายชัยเดกิ อิมาโอะะ ซึ่งส่วนหนึ่งได้ศึกษาถึงตัวกรรมการซื้อขายไทยของประเทศไทยของกง พบริษัทการนำเข้าขายไทยของห้อง Kong มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับราคากำลังของสารัตรรัฐประชาชนจีน (ซึ่งเป็นไปตามการคาดหมายทางทฤษฎี) แต่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับราคากำลังของมาและสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์คงคลานี้ maka t-statistics ต่ำมากในการถือของราคากำลังของสารัตรรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา และค่อนข้างต่ำในกรณีของสหภาพพม่า (ดูตารางที่ 6-5 และภาคผนวกที่ 2)

7. ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าขาวส่งออกของไทยกับตัวแปรต่าง ๆ

เมื่อเราสำรวจงานวิชาการที่ประมาณการอุปสงค์ขาวส่งออกของไทย เราพบว่า มีงานอย่างน้อย 4 เรื่องที่ใช้มูลค่าขาวส่งออกเป็นตัวแปรตาม ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าขาวส่งออกกับตัวแปรต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ ความสัมพันธ์ที่เราสนใจศึกษา ได้แก่

- (1) ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าขาวส่งออกของไทยกับปริมาณขาวส่งออกของประเทศไทย
- (2) ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าขาวส่งออกของไทยกับราคากำลังของสัมพันธ์ของไทย

7.1 ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าขาวส่งออกของไทยกับปริมาณขาวส่งออกของประเทศไทย

เท่าที่สำรวจพบ มีงานที่ศึกษาประเด็นดังกล่าวอยู่ 3 เรื่อง ทั้ง Ramangkura (1972; 1975) และ Atikul (1976) ทางกีฬาฯ หากศึกษาอิทธิพลการส่งขาวออกขายในตลาดโลกมากขึ้น รายได้จากการส่งขาวออกของไทยจะลดลงอย่าง Pobukadee (1977) ก็พบความ

สัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันนี้ ในกรณีของสารณรัฐประชานเจน ความยึดหยุ่นของรายได้จาก การส่งขาวออกของไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณขาวส่งออกของสารณรัฐประชานเจน มีค่าเท่ากับ -0.2065 (คุณาระที่ 6-6) ความยึดหยุ่นดังกล่าวนี้คำนวณจากสูตรดังต่อไปนี้

$$E_{vx} = \frac{\% \Delta VX_{it}}{\% \Delta QX_{mt}}$$

$$= \frac{d VX_{it}}{d QX_{mt}} \cdot \frac{QX_{mt}}{VX_{it}} \quad (12)$$

ในที่นี้ VX_{it} = มนุษยานาชาติส่งออกของประเทศไทย i ในปีที่ t

QX_{mt} = ปริมาณขาวส่งออกของประเทศไทย m ในปีที่ t

7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยานาชาติส่งออกกับราคากลางของไทย

สมการรายได้จากการส่งขาวออกบางส่วนการได้ใช้ราคากลางของสัมพันธ์เป็นตัวแปรอิบาย ตัวอย่างของสมการลักษณะนี้ได้แก่

$$VX_{it} = A + B \left(\frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \right) \quad (13)$$

เมื่อคำนวณหาความยึดหยุ่นของรายได้จากการส่งขาวออกที่มีต่อราคากลางของสัมพันธ์ สูตรที่ใช้ในการคำนวณ ก็คือ

$$E_{vp} = \frac{\% \Delta VX_{it}}{\% \Delta \left(\frac{PX_{it}}{PX_{mt}} \right)} \quad (14)$$

สมการ (14) สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ได้ หาก E_{vp} มีค่ามากกว่า 1 ย่อมแสดงว่า เมื่อราคัสัมพันธ์ของขาวไทยในตลาดโลกแพงขึ้น รายได้จากการส่งขาวจะจะมีมากขึ้นด้วย ในกรณีเช่นนี้ย่อมมีนัยสำคัญว่า ความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ ในการเสนอขายขาวไทยในตลาดโลกมีค่าน้อยกว่าหนึ่ง หาก E_{vp} มีค่าน้อยกว่า 1 ย่อมแสดงว่า เมื่อราคัสัมพันธ์ของขาวไทยในตลาดโลกแพงขึ้น รายได้จากการส่งขาวจะจะลดลง ในกรณีย่อมมีนัยสำคัญว่า ความยึดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ในการเสนอขายขาวไทยในตลาดโลกมีค่ามากกว่าหนึ่ง

งานสองชิ้นที่ศึกษาเรื่องนี้ คือ Ramangkura (1972; 1975) และ Atikul (1976) ทางที่พบว่า หากราคาข้าวไทยแพงขึ้นเนื่อเปรี้ยมเทียบกับข้าวพม่า รายได้จากการส่งขายออกของไทยจะลดลง (กฎารงที่ 16) ข้อค้นพบดังกล่าวมีมโนญาติคัญว่า ความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกมีความมากกว่าหนึ่ง เพราะในกรณีเมื่อเท่านั้นที่รายได้จากการขายจึงจะมีความสัมภันธ์เชิงผกผันกับการเปลี่ยนแปลงราคา

8. บทสรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินผลการประมาณการคาดคะเนความยืดหยุ่นแห่งการทดแทน (Elasticity of Substitution) เพื่อศึกษาถูกว่า มีข้าวจากประเทศใดบ้างที่สามารถทดแทนข้าวไทยได้ในตลาดข้าวระหว่างประเทศ และการทดแทนดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใด เราได้พบว่า มีการประมาณการในรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างน้อย 6 รูปแบบ ผลการประมาณการส่วนใหญ่สอดคล้องกับการคาดคะเนทางทฤษฎี กล่าวคือ

(1) หากราคาข้าวส่งออกของไทยแพงขึ้น เมื่อเทียบกับราคากลางของประเทศอื่น ๆ ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะลดลง ทั้งนี้เนื่องจากประเทศลูกค้าของไทยหันไปซื้อข้าวจากประเทศอื่นแทน

(2) หากประเทศคู่แข่งของไทยขายข้าวในตลาดโลกได้มากขึ้น ไทยจะส่งข้าวออกนอกประเทศไม่น้อยลง

(3) หากประเทศคู่แข่งของไทยผลิตข้าวได้มากขึ้น ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะลดลง

(4) หากราคาข้าวส่งออกของประเทศไทยคู่แข่งรายสำคัญของไทยเพิ่มขึ้น ปริมาณข้าวส่งออกของไทยจะเพิ่มขึ้น

แม้การศึกษาข้อเท็จจริงส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับคำทำนายทางทฤษฎี แต่ประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนก็คือ ขนาดของผลแห่งการทดแทนนี้มากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 6-1

ผลการประมาณการความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนข้าวไทยในตลาดโลก

(Elasticity of Substitution)

ผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	คั่มที่ประมาณการ	คำประมาณการ ความยืดหยุ่นแห่งการทดแทน
1. ศรีบวรัญญา รามกอ模 (2493 - 2503)	% $\Delta \left(\frac{QXRT}{QXRK} \right)$ % $\Delta \left(\frac{PXRT}{PXRK} \right)$	3.5
2. พิสิษฐ์ เศรษฐวงศ์ (2503 - 2518)	% $\Delta \left(\frac{QXRT}{QXRK} \right)$ % $\Delta \left(\frac{PXRK}{PXRT} \right)$	ข้าวไทยกับสารอาหารรัฐ- ประชาชนจีน -1.042 ข้าวไทยกับสหภาพพม่า -0.313 ข้าวไทยกับปากีสถาน -0.328 ข้าวไทยกับสหราชอาณาจักร +1.892

ที่มา 1. Ramakomud (1963; 1968)

2. Setthawong (1977; 1978)

หมายเหตุ สัญลักษณ์ที่ใช้มีความหมายดังนี้

QXRT = ปริมาณข้าวส่งออกของไทย

QXRK = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทยและแขวงของไทย

PXRT = ราคาข้าวส่งออกของไทย

PXRK = ราคาข้าวส่งออกของประเทศไทยและแขวงของไทย

ตารางที่ 6-2

ผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นของปริมาณข้าวส่งออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
ราคาน้ำมันพื้นที่ของข้าวส่งออกของไทย

(Relative Price Elasticity of Demand for Thai Rice Exports)

ชื่อผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	ค่าประมาณการ	สมการที่
1. พรมพารณ รัตนโกสศ (2505 - 2516)	ข้าวไทยในสิงคโปร์ -1.3485* ข้าวไทยในช่องกง -0.5144* ข้าวไทยในมาเลเซีย -1.0712* ข้าวไทยในอินโดนีเซีย -0.0343* ข้าวไทยในซาอุดิอาระเบีย -0.0499*	9 10 11 12 13
2. พิชัย คลิวิชานนท์	ข้าวไทยในอินเดีย (2495- 2518) -10.1368 ข้าวไทยในอินโดนีเซีย (2499-2518) -0.5931 ข้าวไทยในญี่ปุ่น (2495-2518) -1.0363 ข้าวไทยในมาเลเซีย (2497-2518) -0.5823 ข้าวไทยในเพลินปินส์ (2495-2518) -8.4989 ข้าวไทยในช่องกง (2497-2518) -0.7122 ข้าวไทยในสิงคโปร์ (2499-2518) -1.2958	1 2 3 4 5 6 7
3. ประเสริฐ สันติโยค� (2509 - 2521)	ข้าวไทยในยูโรपะวันตกและญี่ปุ่น -7.038	35*

(มีต่อ)

ตารางที่ 6-2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	การประมาณการ	สมการที่
4. Hideki Imaoka (2503 - 2517)	ข้าวไทยออกคลาดอาเซียนกับราคา ข้าวไทยเทียบกับราคากลางอีกาลี +0.66	7*

ที่มา 1. พرومพารณ์ รัตนโกสิร (2520)

2. Kanivichaporn (1979)

3. Suntayodom (1981)

4. Imaoka (1977)

หมายเหตุ 1. สูตรที่ใช้ในการประมาณการ ก็คือ

$$\% \Delta QXRT$$

$$\% \Delta \left(\frac{PXRT}{PXRK} \right)$$

ในที่นี้ $QXRT$ = ปริมาณข้าวส่งออกของไทย

$PXRT$ = ราคาข้าวส่งออกของไทย

$PXRK$ = ราคาข้าวส่งออกของประเทศไทย

2. รหัสสมการที่ปรากฏในตารางนี้เป็นรหัสในภาคผนวกที่ 2 ยกเว้นรหัสสมการที่มีเครื่องหมายดอกจันหนึ่งกำกับเป็นรหัสสมการในภาคผนวกที่ 1
3. การประมาณการที่มีเครื่องหมายดอกจัน (*) กำกับ เป็นค่าที่ผู้วิจัยคำนวณจากข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในงานวิชาการนั้น ๆ โดยที่เจ้าของงานไม่ได้ดำเนินการประมาณการนั้น

ตารางที่ 6-3

ผลการประมาณการความถี่ค่าบุนแห่งการทดสอบข้าวไทยในตลาดโลก
โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณข้าวส่งออกของประเทศคู่แข่ง

ผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	คาดประมาณการความถี่ค่าบุนแห่งการทดสอบ	สมการที่
1. พลเมธุร เศรษฐวงศ์ (2503 - 2518)	ข้าวไทยกับสารณรัฐประชานเจน ข้าวไทยกับสหรัฐอเมริกา	-0.299 +0.102
2. Chung Ming Wong (1) (2494 - 2515)	ข้าวไทยกับข้าว (สหรัฐอเมริกา + ญี่ปุ่น)	< 0
3. Chung Ming Wong (2) (2494 - 2515)	ข้าวไทยกับข้าว (สหรัฐอเมริกา + ญี่ปุ่น)	< 0
4. Tolley, Thomas and Wong (2494 - 2515)	ข้าวไทยกับข้าว (สหรัฐอเมริกา + ญี่ปุ่น)	< 0
5. ชรริน ญาณน์ (2499 - 2523)	ข้าวไทยกับข้าว (สหรัฐอเมริกา + ญี่ปุ่น)	< 0
6. สุพจน์ จุโนนันดรธรรม (2498 - 2515)	ข้าวส่งออกของไทยกับข้าวที่อินโดนีเซีย ชื้อจากสหรัฐอเมริกาตาม PL480 ข้าวส่งออกรวมของไทยกับข้าวที่อินโดนีเซีย ชื้อจากสหรัฐอเมริกาตาม PL480 ข้าวคุณภาพดีของไทยกับข้าวที่อินโดนีเซีย ชื้อจากสหรัฐอเมริกาตาม PL480 ข้าวคุณภาพดีของไทยกับข้าวที่อินโดนีเซีย ชื้อจากสหรัฐอเมริกาตาม PL480	-0.035 -0.034 -0.070 -0.047
7. สมยุทธ มีนะพันธ์ (2502 - 2519)	ข้าวไทยกับสหรัฐอเมริกา	- 3.8

ตารางที่ 6-3 (ต่อ)

ผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	ค่าประมาณการความถี่ด้วยแห่งการทดสอบ	สมการที่
8. ศรีณย์ วรรธนัจาริยา (2500 - 2519)	ข้าวไทยกับข้าว (สาหร่ายรัฐประชาชนจีน + สหรัฐอเมริกา) > 0	23
	ข้าวไทยกับข้าว (สาหร่ายรัฐประชาชนจีน + สหรัฐอเมริกา) +0.2085	24
9. เกียรติชัย เวสคារ์	ข้าวไทยกับข้าว (สาหร่ายรัฐประชาชนจีน + สหรัฐอเมริกา) < 0	42

<u>ที่มา</u>	1. Setthawong (1977; 1978)	5. Yarnnon (1983)
	2. Chung Ming Wong (1976)	6. Chununtathum (1977)
	3. Chung Ming Wong (1978)	7. Meenaphant (1981)
	4. Tolley, Thomas and Wong (1982)	8. Wattanutchariya (1978)
		9. Vesdapunt (1984a; 1984b)

หมายเหตุ 1. สูตรที่ใช้ในการประมาณการคือ $\frac{\% \Delta QXRT}{\% \Delta QXRK}$

ในที่นี้ QXRT = ปริมาณข้าวส่งออกของไทย

QXRK = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศคู่แข่งของไทย

2. รหัสสมการ หมายถึง รหัสสมการที่ปรากฏในภาคผนวกที่ 1

3. ข้าวคุณภาพคำในงานของ สุพจน์ จุโนนันดรธรรม หมายถึง ข้าวชนิดตั้งแต่ 20% ขึ้นไป

ตารางที่ 6-4

ผลการประมาณการค่าความยึดหยุนแห่งการทดสอบช้าไว้ในตลาดโลก โดยพิจารณาจาก
ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย

ผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	ค่าประมาณการ	สมการที่
1. R. F. Daly (2502 - 2515)	ช้าไว้ไทยกับประเทศต่าง ๆ ใน อาเซียนตัววันออก < 0	3
2. คงไชย เพ็ชรัตน์ (2501 - 2520)	ช้าไว้ไทยกับสหรัฐอเมริกา < 0 ช้าไว้ไทยกับสาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน และไต้หวัน < 0	32
3. เกียรติชัย เวสศาพันธ์ (2510 - 2524)	ช้าไว้ไทยกับประเทศอื่น ๆ ในโลก < 0	42

ที่มา 1. Daly (1973)

2. Petcharatana (1980)

3. Vesdapunt (1984a; 1984b)

หมายเหตุ 1. สูตรที่ใช้ในการประมาณการ คือ

$$\frac{\% \Delta QXRT}{\% \Delta QPRK}$$

ในที่นี้ QXRT = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทย

QPRK = ปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย

2. รหัสสมการที่ปรากฏในตารางนี้เป็นรหัสในภาคผนวกที่ 1

ตารางที่ 6-5

ผลการประมาณการค่าความยืดหยุ่นไขวของอุปสงค์ข้าวส่งออกของไทย
(Cross Elasticity of Demand for Thai Rice Export)

ผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	ค่าประมาณการ	สมการที่
1. สุพจน์ จุโน้นพัฒรัตน์ (2498 - 2515)	ข้าวคุณภาพดี -0.207 ข้าวคุณภาพดี +0.069 ข้าวคุณภาพปานกลาง -0.518 ข้าวคุณภาพปานกลาง -0.132 ข้าวคุณภาพทำ -0.636 ข้าวคุณภาพทำ -0.449 ข้าวคุณภาพดีและปานกลาง -0.399 ข้าวคุณภาพดีและปานกลาง -0.354 ข้าวไทยถัวเฉลี่ย -0.246 ข้าวไทยถัวเฉลี่ย -0.219	9 14 10 15 11 16 12 17 13 18
2. Hideki Imaoka (ม.ค.2513-มี.ย.2515)	ปริมาณข้าวส่งออกของไทยกับ - ราคาข้าวของสาธารณรัฐ ประชาธิรัตน์ +1.47 - ราคาข้าวของสหภาพพม่า -1.09 - ราคาข้าวของสหรัฐอเมริกา -0.69	14* 14* 14*

ที่มา 1. Chunanuntathum (1977)

2. Imaoka (1977)

หมายเหตุ 1. สูตรที่ใช้ในการประมาณการ คือ

$$\frac{\% \Delta Q_{XRT}}{\% \Delta P_{XRK}}$$

ตารางที่ 6-5 (ต่อ)

ในที่นี้ QXRT = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทย

PXRK = ราคาข้าวส่งออกของประเทศไทยแข็งของไทย

2. รหัสสมการที่ปรากฏในตารางนี้ เป็นรหัสที่ปรากฏในการพนวกที่ 1

ยกเว้นรหัสที่มีเครื่องหมายถูกจันทร์ (*) กับเป็นรหัสในการพนวกที่ 2

3. ในงานของ สุพจน์ จุนอเนกธรรม ข้าวคุณภาพดี หมายถึง ข้าวชนิด

100% ข้าวคุณภาพปานกลาง หมายถึง ข้าวชนิด 5% - 15% ส่วนข้าว
คุณภาพดี หมายถึง ข้าวชนิดตั้งแต่ 20% ขึ้นไป

ตารางที่ 6-6

ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าข้าวส่งออกกับตัวแปรค่าทาง ๆ

ผู้เคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	สูตรประมาณการ	ค่าประมาณการ	สมการที่
1. วีระพงษ์ รามังกร (2496 - 2512)	$\frac{\% \Delta VXRT}{\% \Delta QXRK}$	ข้าวไทยกับสหรัฐอเมริกา < 0	2
2. จำลอง อติกุล (2495 - 2513)	$\frac{\% \Delta VXRT}{\% \Delta QXRK}$	ข้าวไทยกับสหรัฐอเมริกา < 0	5
3. จิรพล โพบุคดี (2500 - 2518)	$\frac{\% \Delta VXRT}{\% \Delta QXRK}$	ข้าวไทยกับสาธารณรัฐ ประชาธิชนิจ -0.2065	20
4. จำลอง อติกุล (2495 - 2513)	$\frac{\% \Delta VXRT}{\% \Delta (\frac{PXRT}{PXRK})}$	มูลค่าข้าวส่งออกของไทยกับ ราคาน้ำมันดิบไทย-พม่า < 0	5
5. วีระพงษ์ รามังกร (2496 - 2512)	$\frac{\% \Delta VXRT}{\% \Delta (\frac{PXRT}{PXRK})}$	มูลค่าข้าวส่งออกของไทยกับ ราคาน้ำมันดิบไทย-พม่า < 0	2

ที่มา 1. และ 5. Ramangkura (1972; 1975)

2. และ 4. Atikul (1976)

3. Pobukadee (1977)

หมายเหตุ 1. รหัสสมการในตารางนี้เป็นรหัสในภาคผนวกที่ 1

2. สัญลักษณ์ที่ใช้ในตารางนี้ มีความหมายดังนี้

VXRT = มูลค่าข้าวส่งออกของไทย

QXRK = ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทย

PXRT = ราคายาวยาส่งออกของไทย

PXRK = ราคายาวยาส่งออกของประเทศไทย

บทที่ 7

ความยืดหยุ่นไข่ข้าวของอุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก

(Cross Elasticity of Foreign Demand for Thai Rice Exports)

การศึกษาผลการทดแทนอาจมีได้ยังน้อย 2 ระดับ คือ ระดับที่หนึ่งเป็นการศึกษาความยืดหยุ่นแห่งการทดแทนระหว่างข้าวไทยกับข้าวจากประเทศอื่น ๆ ระดับที่สองเป็นการศึกษาการทดแทนซึ่งกันและกันระหว่างข้าวประเภทต่าง ๆ ของไทย เราได้กล่าวถึงผลการทดแทนระหว่างข้าวไทยกับข้าวจากประเทศคูณในตลาดโลกมาแล้วในบทที่ 6 โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กล่าวถึงความยืดหยุ่นไข่ข้าวนาแล้วในหัวข้อ 6 ในบท อย่างไรก็ตาม ความยืดหยุ่นไข่ข้าวตามสมการ (11) ในบทที่ 6 มุงวัดถูกว่า หากราคาข้าวส่งออกของประเทศไทยเปลี่ยนไปแล้วจะก่อผลกระทบอย่างไรและมานะนอยเพียงใดต่อปริมาณข้าวส่งออกของไทย แต่ในหัวข้อนี้ เราจะกล่าวถึงความยืดหยุ่นไข่ข้าวในอีกความหมายหนึ่ง ดังพิจารณาได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$E_{HL} = \frac{\% \Delta QX_H}{\% \Delta PX_L}$$

$$= \frac{d QX_H}{d PX_L} \cdot \frac{PX_L}{QX_H} \quad (1)$$

ในที่นี่ QX_H = ปริมาณข้าวชนิดคุณภาพที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ

PX_L = ราคาข้าวชนิดคุณภาพที่ทำให้ไทยส่งไปขายต่างประเทศ

จากสมการ (1) เราจะเห็นได้ว่า E_{HL} ใช้วัดผลการทดแทนระหว่างข้าวต่างชนิดกัน โดยสื่อความหมายว่า หากราคាដอกของข้าวคุณภาพทำเมรเปลี่ยนไปแล้วจะมีผลกระทำต่อปริมาณข้าวคุณภาพที่ส่งออกไปขายต่างประเทศอย่างไรยัง และผลกระทบดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เราต้องการศึกษาถูกว่า ประเทศลูกค้าของเรามีแนวโน้มจะ "ดีด" หรือมีความเคลื่อนไหวกับการบริโภคข้าวชนิดหนึ่งชนิดใดโดยเฉพาะหรือไม่ และหากไม่มีข้าวชนิดที่เกี่ยวข้องแล้ว จะหันไปบริโภคข้าวชนิดอื่นแทนหรือไม่

การประมาณการความยึดหยุ่นข่าวตามสมการ (1) จะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกเป็นรายประเภท โดยที่จะต้องมีราคาน้ำส่งออกของข้าวชนิดนั้นเป็นตัวแปรอิสัยด้วย การประมาณการสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกในลักษณะนี้ ปรากฏใน Chunannuntathum (1977) เพียงเรื่องเดียว ทั้งนี้ นายสุพจน์ จุนอันนัคธรรม ได้ประมาณการความยึดหยุ่นดังต่อไปนี้

- (1) ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ของชาวต่างประเทศในการเสนอข้อข้าวคุณภาพดี (H) ของไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำส่งออกของข้าวคุณภาพปานกลาง (M)

$$E_{HM} = \frac{\% \Delta QX_H}{\% \Delta PX_M}$$

$$= \frac{d QX_H}{d PX_M} \cdot \frac{PX_M}{QX_H} \quad (2)$$

- (2) ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ของชาวต่างประเทศในการเสนอข้อข้าวคุณภาพปานกลาง (M) ของไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำส่งออกของข้าวคุณภาพดี (H)

$$E_{MH} = \frac{\% \Delta QX_M}{\% \Delta PX_H}$$

$$= \frac{d QX_M}{d PX_H} \cdot \frac{PX_H}{QX_M} \quad (3)$$

ความยึดหยุ่น E_{HM} ตามสมการ (2) สามารถประมาณการได้จากสมการที่ 9 และ 14 ในภาคผนวกที่ 1 ส่วนความยึดหยุ่น E_{MH} ตามสมการ (3) สามารถประมาณการได้จากสมการที่ 10 และ 15 ในภาคผนวกเดียวกัน ผลการประมาณการได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 7-1 ซึ่งมีข้อพึงสังเกตอย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก ทั้ง E_{HM} และ E_{MH} ต่างมีความกว้างหนาแน่น แสดงว่าข้าวคุณภาพดี (ชนิด 100%) กับข้าวคุณภาพปานกลาง (ชนิด 5% - 15%) สามารถใช้ทดแทนกันได้

ประการที่สอง ค่าประมาณการความถี่คงที่ให้ในนี้ ปรากฏว่าแตกต่างไปตามวิธีการประมาณการ ขอเท็จจริงปรากฏว่า การประมาณการตามวิธี Two-stage Least Squares จะให้ค่าประมาณการสูงกว่าวิธี Ordinary Least Squares

ประการที่สาม เมื่อพิจารณาผลการประมาณตามวิธี Two-stage Least Squares จะเห็นได้ว่าเกือบไม่มีความแตกต่างระหว่าง E_{HM} กับ E_{MH} (3.835 เทียบกับ 3.899) แสดงให้เห็นว่า ผลการทดแทนเกือบมีความแตกต่างกัน ระหว่างการนำข้าวคุณภาพปานกลางทดแทนข้าวคุณภาพดี กับการนำข้าวคุณภาพดีทดแทนข้าวคุณภาพปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาผลการประมาณการตามวิธี Ordinary Least Squares และ เราจะพบว่า ในขณะที่ E_{HM} มีความกว้างหนึ่ง E_{MH} กับมีความกว้างหนึ่ง (1.269 เทียบกับ 0.696) แสดงให้เห็นว่าขนาดของการทดแทนมีไม่เท่ากัน กล่าวคือ การบริโภคข้าวคุณภาพดีเพื่อทดแทนข้าวคุณภาพปานกลางจะมีมากกว่าการบริโภคข้าวคุณภาพปานกลางเพื่อทดแทนข้าวคุณภาพดีอย่างไรก็ตาม นัยน์นี้สังเกตว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรรายข้าวส่งออกคุณภาพดีในสภาวะอุปสงค์ข้าวคุณภาพปานกลางมีค่า t-statistics ต่ำกว่าในเมียสำคัญทางสถิติ เมื่อประมาณการโดยวิธี OLS และแม้เมื่อประมาณการโดยวิธี TSLS ก็มีค่า t-statistics ค่อนข้างต่ำ (คุณภาพที่ 10 และ 15 ในภาคผนวกที่ 1) ดังนั้น การประมาณการ E_{MH} หักโดยวิธี OLS และ TSLS จึงไม่ค่อยนาเข้าถือกัน

อนึ่ง ขอให้สังเกตว่า การศึกษาอุปสงค์การส่งข้าวออกของไทยตามชนิดของข้าว คั้งที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ของ นายสุพจน์ จุโนนันต์ธรรม คั้งที่นำเสนอข้างต้นนี้ เป็นการศึกษาจากข้อมูลรวม แทการศึกษาลักษณะนี้ หากจะให้มีประโยชน์ต่อการคำนวณนโยบายการค้าระหว่างประเทศแล้ว ควรที่จะแยกศึกษาเป็นรายประเทศด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เข้าใจรสนิยมของลูกค้าในแต่ละประเทศ อาทิเช่น เราชาระจะให้ทราบว่า สำหรับผู้บริโภคข้าวขาวสิงคโปร์ ผลแห่งการทดแทนระหว่างข้าวคุณภาพดีกับข้าวคุณภาพปานกลางมีมากน้อยเพียงใด แตกต่างจากผู้บริโภคข้าวขาวซองกงหรือไม่ เป็นตน

นอกเหนือจากการของ นายสุพจน์ จุโน้นั้นธรรมแล้ว ยังเด็ก อิมาโอกะ ก็ได้
พยายามศึกษาประเพิ่มเดียวกันนี้ โดยคำนวณหาส่วนตัวระหว่างราคายाऊชินิดต่าง ๆ กัน
ขอกันพบว่าที่ใช้ สหสมพันธ์ระหว่างราคายाऊชินิด 5% กับราคายाऊชินิด 10% และ 35%
เท่ากับ 0.93 และ 0.86 ตามลำดับ และสหสมพันธ์ระหว่างราคายाऊชินิด เว้นเลิกกับ
ราคายाऊชินิด 5%, 10% และ 35% เท่ากับ 0.89, 0.90 และ 0.94 ตามลำดับ อิมาโอกะ¹
กล่าวสรุปจากการประมาณการนี้ ความยืดหยุ่นแห่งการทดสอบระหว่างราคายाऊชินิดต่าง ๆ
มีค่าเกือบเท่ากับสองใหญ่ (*infinity*) จนคูณเข้ากันนั่นว่า ขาดนิมิตตาง ๆ เหล่านี้ลักษณะ
เป็นอนันน์อนันเดียวกัน (Imadka, 1977:346-347) อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปดังกล่าว
เป็นข้อกล่าวอ้างที่เกินเลยจากข้อเท็จจริงที่นำเสนอ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า ค่าสหสมพันธ์ระหว่าง
ราคายाऊชินิดต่าง ๆ มีค่าความหมายเกี่ยวกับผลแห่งการทดสอบระหว่างราคายाऊชินิดเหลา
นั้น

ตารางที่ 7-1

ความยึดหยุ่นไขว้ของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวไทยในตลาดโลก
ระหว่างข่าวที่มีคุณภาพต่างกัน
ภาคประมาณการปี 2498 - 2515

ประเภทของความยึดหยุ่นไขว้	ภาคประมาณการ	
	OLS	TSLS
1. ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวคุณภาพดี ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาข่าวคุณภาพปานกลาง	1.269	3.835
2. ความยึดหยุ่นของอุปสงค์ในการเสนอข้อข่าวคุณภาพ ปานกลางที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงราคาข่าวคุณภาพดี	0.696	3.899

ที่มา Supote Chunanuntathum (1977:80)

หมายเหตุ 1. ภาคประมาณการในตารางนี้เป็นภาคประมาณการระยะสั้น

2. OLS = Ordinary Least Squares

TSLS = Two stage Least Squares

3. ข่าวคุณภาพดี หมายถึง ข่าวชนิด 100%

ข่าวคุณภาพปานกลาง หมายถึง ข่าวชนิด 5% - 15%

4. ภาคประมาณการตามวิธี OLS มาจากสมการที่ 9 และ 10 ในภาคผนวก
ที่ 1 ตามลำดับ ส่วนภาคประมาณการตามวิธี TSLS มาจากสมการที่
14 และ 15 ในภาคผนวกที่ 1 ตามลำดับ

บทที่ 8

ความยืดหยุ่นของเงินได้ของอุปสงค์ชาวต่างประเทศในการเสนอขายไทยในตลาดโลก

(Income Elasticity of Foreign Demand For Thai Rice Exports)

ในที่นี้ เราจะพิจารณาผลการศึกษาข้อเท็จจริงในประเด็นว่า ถ้าหากเงินได้ของผู้บริโภคในทางประเทศเปลี่ยนไปแล้ว อุปสงค์ในการเสนอขายไทยในตลาดโลก จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง การศึกษาประเด็นดังกล่าวจะเป็นไปได้ก่อเมื่อสมการอุปสงค์ขายส่งออกของไทยในบรรจุตัวแปรเงินได้ของผู้บริโภคในทางประเทศไว้ด้วย จากการสำรวจงานวิชาการเกี่ยวกับเรื่องนี้ เรายพบว่ามีงานเพียง 4 เรื่อง (14 สมการ) เท่านั้นที่สารสนเทศเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ Chunanuntathum (1977), Suntayodom (1981), พร้อมพรรดา รัตนโกสศ (2520) และ Vesdapunt (1984a; 1984b) ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 8-1 จากสมการอุปสงค์ชาวส่งออกลักษณะดังกล่าว ความสามารถประมาณการคาดคะเนความยืดหยุ่นของเงินได้ของอุปสงค์ชาวต่างประเทศในการเสนอขายไทยในตลาดโลกจากสูตรดังต่อไปนี้

$$E_{yx} = \frac{\% \Delta QX_{it}}{\% \Delta Y_{kt}}$$

$$= \frac{d QX_{it}}{d Y_{kt}} \cdot \frac{Y_{kt}}{QX_{it}} \quad \text{---(1)}$$

ในที่นี้ QX_{it} = ปริมาณขายส่งออกของประเทศ i ในปี t

Y_{kt} = รายได้ของประชาชนในประเทศ k ในปี t โดยที่ k เป็นประเทศสูกค่าของประเทศ i ในตลาดชาวระหว่างประเทศ

หาก E_{yx} มีค่ามากกว่าศูนย์ ย่อมหมายความว่า สำหรับผู้บริโภคในประเทศ k ข้าวเป็นสินค้าสามัญ (superior goods) แต่หาก E_{yx} มีค่าน้อยกว่าศูนย์ ย่อมหมายความว่า ข้าวในหัตถะของผู้บริโภคในประเทศ k เป็นสินค้าวิสามัญ (inferior goods).

ผลการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า ข้าวเป็นสินค้าสำคัญในหัตถะของผู้บริโภคชาวต่างประเทศ ขอสูญน้ำปราบภัยในงานของ ประเสริฐ สันติโยดม ชี้งเห็นว่า ความยึดหยุ่นต่อเงินไหลของ อุปสงค์ของชาวบุโรพัตตันตกและอยู่ใน การเสนอข้อข่าวไทย มีคำเท่ากับ +0.1931 (Suntayodom, 1981) ผลการศึกษาของ พร้อมพรวณ รัตนโกเศศ (2520) ก็ให้ขอสูญเดียวกันสำหรับผู้บริโภคชาวไทยในสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ผลการศึกษาของ เกียรติชัย เวสคาดันต์ ชี้ว่าใช้ดัชนีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย ในโลก (ยกเว้นไทย) เป็นตัวแปรอิสระ ก็ให้ขอสูญเพิ่มอ่อนกัน (Vesdapunt, 1984a; 1984b)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของ สุพจน์ จุโนนันดรธรรมให้ขอสูญที่ผิดแพกออกใบ พงษ์ปราบภัย Chunanunthathum (1977) มิได้ศึกษาอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทยเป็นรายประเทศ หากแต่ศึกษาอุปสงค์การส่งข้าวออกจำแนกตามประเภทของข้าว อย่างไรก็ตาม ในการเลือกใช้ตัวแปรเงินได้ในสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกนั้น สุพจน์ จุโนนันดรธรรม ได้ใช้เงิน-ได้ของประชาชนในช่องทาง สิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศลูกค้ารายสำคัญของไทย ผลการประมาณการได้ขอสูญที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ กล่าวคือ (ดูตารางที่ 8-1)

บริการแรก ในหัตถะของผู้บริโภคชาวในช่องทาง สิงคโปร์ และมาเลเซีย ข้าวคุณภาพดี (ชนิด 100%) มีลักษณะเป็นสินค้าสำคัญ กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคไม่เงินได้เพิ่มขึ้น จะบริโภคข้าวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า ความยึดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์มีความบันดาล ไม่ว่าจะประมาณการโดยวิธี OLS หรือวิธี TSLS แต่ข้าวคุณภาพปานกลาง (ชนิด 5% - 15%) กลับเป็นสินค้าวิสาหกิจ เนื่องจากความยึดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์มีความเป็นลบ เมื่อร่วมข้าวคุณภาพดีกับคุณภาพปานกลางเข้าด้วยกัน เครื่องหมายของค่าประมาณการก็ยังคงเป็นลบอยู่อีก นัยสำคัญของผลการประมาณการนี้ คือ ผู้บริโภคชาวในช่องทาง สิงคโปร์ และมาเลเซีย มีแนวโน้มที่จะบริโภคข้าวคุณภาพดีมากกว่าข้าวคุณภาพปานกลาง เมื่อมีเงินได้เพิ่มขึ้น การบริโภคข้าวคุณภาพปานกลางจะลดลง โดยทันทีบริโภคข้าวคุณภาพดีแทน

บริการที่สอง การใช้เทคนิคการประมาณการที่แตกต่างกันจะให้ผลการประมาณการแตกต่างกัน กล่าวโดยทั่วไปแล้ว วิธีการประมาณการแบบ TSLS จะให้ค่าประมาณการสูงกว่าแบบ OLS แต่ความแตกต่างของผลการประมาณการมีไม่มากนัก เมื่อประมาณการจากสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกรวม และสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกคุณภาพดีรวมกับคุณภาพปานกลาง

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของผลการประมาณการกลับปรากฏอย่างเห็นชัด เมื่อประมาณการจากสมการอุปสงค์ข้าวส่งออกเป็นรายประเทศ กล่าวคือ สำหรับข้าวคุณภาพดี ความยึดหยุ่นต่อเงินได้มีค่าเท่ากับ $+0.443$ เมื่อประมาณการด้วยวิธี OLS และมีค่าสูงถึง $+1.135$ เมื่อประมาณการด้วยวิธี TSLS ในกรณีของข้าวคุณภาพปานกลาง ความยึดหยุ่นต่อเงินได้ประมาณการได้เท่ากับ -0.815 เมื่อประมาณการด้วยวิธี OLS และมีค่าสูงถึง -2.191 เมื่อประมาณการด้วยวิธี TSLS (คุณารางที่ 8-1)

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรเงินได้มีค่า t-statistics คำและค่อนข้างคำเป็นส่วนใหญ่ กรณีมีค่า t-statistics คำมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สมการอุปสงค์ข้าวส่งออกคุณภาพปานกลาง (OLS) ในงานของ สุพจน์ จุนอันดอร์รอน (คุณสมาร์ทายเลช 10 ในภาคผนวกที่ 1) และสมการอุปสงค์ข้าวนำเข้าของมาเลเซียในงานของ พร้อมพร้อม รัตนโกเศศ (คุณสมาร์ทายเลช 11 ในภาคผนวกที่ 2) กรณีมีค่า t-statistics ค่อนข้างคำ ได้แก่ สมการหมายเลช 9, 12, 13, 17 และ 18 ของ สุพจน์ จุนอันดอร์รอน ในภาคผนวกที่ 1 สมการหมายเลช 35 ของ ประเสริฐ สันติโยดม ในภาคผนวกที่ 1 และสมการหมายเลช 9 ของ พร้อมพร้อม รัตนโกเศศ ในภาคผนวกที่ 2 ดังนั้น ค่าประมาณการความยึดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์ข้าวต่างประเทศในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลก ดังที่ประเมินไว้ในตารางที่ 8-1 นี้ หากจะนำไปใช้อ้างอิงก็จัดว่าอ้างอิงด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้เนื่องจากมีภูมิความน่าเชื่อถือของผลการประมาณการ

อ้าง แม้ว่าค่าความยึดหยุ่นต่อเงินได้ของอุปสงค์ดังกล่าวมีจะช่วยให้เราทราบว่า เมื่อผู้บริโภคข้าวในต่างประเทศมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น อุปสงค์ในการเสนอข้อข้าวไทยในตลาดโลกจะเปลี่ยนไปอย่างไรบ้าง แต่ผลการศึกษาดังกล่าวนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ก็ต่อเมื่อมีการศึกษาในรายละเอียดไม่เฉพาะแต่การจำแนกโดยตามชนิดของข้าวเท่านั้น หากยังควรจำแนกโดยเป็นรายประเทศลูกค้าอีกด้วย

ตารางที่ 8-1

ผลการประมาณการความถี่ค่าหมุนต่อเงินได้ของอุปสงค์ชาวต่างประเทศ
ในการเสนอข้อข่าวไทยในตลาดโลก

ผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	ตัวแปรคาดคะมาน	ประมาณการ ความถี่ค่าหมุนต่อเงิน ได้ของอุปสงค์	สมการที่
1. <u>สพจฯ จนอเน็ตธรรม</u> (2498 - 2515)	ปริมาณข่าวส่งออกรวม (OLS) ปริมาณข่าวส่งออกรวม (TSLS) ปริมาณข่าวส่งออกคุณภาพดี(OLS) ปริมาณข่าวส่งออกคุณภาพดี (TSLS) ปริมาณข่าวส่งออกคุณภาพ ปานกลาง (OLS) ปริมาณข่าวส่งออกคุณภาพ ปานกลาง (TSLS) ปริมาณข่าวส่งออกคุณภาพดีรวมกับ คุณภาพปานกลาง (OLS) ปริมาณข่าวส่งออกคุณภาพดีรวมกับ คุณภาพปานกลาง (TSLS)	-0.306 -0.317 +0.443 +1.135 -0.815 -2.191 -0.275 -0.311	13 18 9 14 10 15 12 17
2. <u>ประสิทธิ์ สันติโยค�</u> (2509 - 2521)	ปริมาณข่าวส่งออกที่ไทยขายให้ แกมูโรปตะวันตกและญี่ปุ่น	+0.1931	35
3. <u>พร้อมพรม รัตนโกเศศ</u> (2505 - 2516)	ปริมาณข่านำเข้าที่ประเทศไทย ซื้อจากประเทศไทย (1) สิงคโปร์ (2) มาเลเซีย (3) อินโดนีเซีย	> 0 > 0 > 0	9* 11* 12*

ตารางที่ 8-1 (ต่อ)

ผู้วิเคราะห์ (ช่วงเวลาแห่งการประมาณการ)	ตัวแปรตาม	ค่าประมาณการ ความยึดหยุนต่อเงิน ไดของอุปสงค์	สมการที่
4. เกียรติชัย เวสดาพันธ์ (2510 - 2524)	ปริมาณชาวส่งออกรวม	> 0	42, 43

ที่มา (1) Chunanuntathum (1977)

(2) Suntayodom (1981)

(3) พرومพรรณ รัตนโกสีล (2520)

(4) Vesdapunt (1984a; 1984b)

หมายเหตุ 1. รหัสสมการในตารางนี้เป็นรหัสสมการในภาคผนวกที่ 1 เอกสาร
งานของ พرومพรรณ รัตนโกสีล (2520) เป็นรหัสในภาค
ผนวกที่ 2

2. OLS = Ordinary Least Squares

TSLS = Two-stage Least Squares

บทที่ 9

บทสรุป

(1) งานวิจัยนี้ได้ประมวลสมการอุปสงค์ชาวส่งออกของไทย (Export Demand Function) และสมการการนำเข้าชาวไทยของประเทศต่าง ๆ (Import Demand Function) ที่มีผู้ประมาณการไว้ ผลการสำรวจพบว่ามีงานวิชาการเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างน้อย 31 เรื่อง ที่ปรากฏสู่โลกวิชาการระหว่างปี 2500 – 2528 และมีสมการที่ประมาณการไว้อย่างน้อย 57 สมการ สมการอุปสงค์ชาวส่งออกของไทยปรากฏในงานวิชาการอย่างน้อย 30 เรื่อง (43 สมการ) ส่วนสมการการนำเข้าชาวไทยของประเทศต่าง ๆ ปรากฏในงานวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง (14 สมการ) ทั้งนี้ปรากฏว่ามีงานวิชาการอยู่ 2 เรื่อง ที่นำเสนอผลการประมาณการสมการหั้งส่องลักษณะ

(2) ในการประมาณการสมการอุปสงค์ชาวส่งออกของไทย ตัวแปรค่าตาม (dependent variable) ที่นิยมเลือกใช้ก็คือ ปริมาณชาวส่งออก (13 เรื่อง 25 สมการ รองลงมาได้แก่ การนำเสนอดัชน้ำหนักในรูปแบบ Price Flexibility โดยใช้ราคाऊส์ส่งออกเป็นตัวแปรค่าตาม (10 เรื่อง 14 สมการ) และความตัวแปรใช้ชุดค่าข้าวส่งออก เป็นตัวแปรค่าตาม (4 เรื่อง 4 สมการ) ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่สำคัญก็คือ ราคाऊส์ส่งออก การใช้ตัวแปรราคานั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ ก็คือ รูปแบบที่หนึ่งได้แก่ ราคาน้ำมูลของข้าวส่งออก รูปแบบที่สองได้แก่ ดัชนีราคाऊส์ และรูปแบบที่สามได้แก่ ราคाऊส์สัมพัทธ์ ทั้งนี้ปรากฏว่าในการอิบายอุปสงค์ชาวส่งออกของไทยด้วยราคาน้ำมูลของข้าวส่งออกนั้น งานวิชาการส่วนใหญ่เลือกใช้ราคางานของข้าวชนิด 5% ข้อที่น่าสังเกตก็คือ งานวิชาการส่วนใหญ่ไม่ได้บรรจุตัวแปรนโยบาย (policy variables) ไว้ในสมการอุปสงค์ชาวส่งออก ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลได้เข้าไปมีบทบาทหั้งโดยตรงและโดยอ้อมในการค้าข้าวระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการในงานวิชาการส่วนใหญ่เป็นข้อมูลตามราคากำไร (current prices) ซึ่งทำให้สมการอุปสงค์ชาวส่งออกที่ประมาณการได้มีความเออลกระเหยของภาวะเงินเฟ้อที่มีผลต่ออุปสงค์ชาวส่งออกไว้ด้วย มีงานวิชาการจำนวนไม่นานก็ที่ปรับข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการเป็นข้อมูลตามราคากคงที่ (constant prices) รายละเอียดปรากฏในภาคผนวกที่ 1

(3) ในการประมาณการสมการอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทยของประเทศไทย

ตัวแปรค่าตามที่เลือกใช้ก็คือ ปริมาณข้าวนำเข้าที่แหล่งประเทศไทย ส่วนตัวแปร อัตราดอกเบี้ย ก็คือ ราคาน้ำมันพืชที่ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างราคายาห์ประเทศไทยและราคายาห์จากประเทศไทยกับที่ซื้อจากประเทศอื่น ๆ งานบางเรื่องได้ใช้ราคาน้ำมันญี่ปุ่นเป็นตัวแปรอัตราดอกเบี้ย และก็ได้บรรจุหัวข้อราคายาห์ซึ่งมาจากไทย และราคายาห์ซึ่งจากประเทศไทย ความถูกต้องอย่างไร ตาม "ในปรากฏการณ์เมืองไทยได้กำหนดตัวแปรนี้โดยมาเป็นตัวแปรอัตราดอกเบี้ย"

(4) ผลการประมาณการความยืดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์ในการเสนอขายข้าวส่ง

ออกของไทยในตลาดโลกให้แตกต่างกันมาก ตั้งแต่ -0.269 จนถึงเกิน♾ (infinity) และมีอาจตัดสินใจได้ว่า ผลการประมาณการของงานเรื่องได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ค่ายเหตุนี้เอง เรายังมีอาจทราบการกระจาดภาระเพิ่มขึ้นโดยกระจาดซื้อ อย่างไรก็ตาม การประเมินผลการประมาณการความยืดหยุ่นดังกล่าวที่พึงกระทำทุกความระมัดระวัง ทั้งเพราะเหตุว่า งานเหล่านี้ไม่เพียงแค่จะเลือกตัวแปรความแตกต่างกันเท่านั้น หากทว่ายัง เลือกตัวแปรราคาในรูปลักษณะเดียวกันด้วย นอกจากนี้ความแตกต่างของช่วงเวลาที่ใช้ ประมาณการก็คือ ความแตกต่างของเทคนิควิธีการประมาณการก็คือ ตลอดจนความแตกต่างของรูปแบบสมการก็คือ ล้วนแล้วแต่ยังผลให้การประมาณการที่ได้ไม่ตรงกัน ยิ่งไปกว่านั้น ความนาเชื่อถือ และนัยสำคัญทางสถิติของผลการประมาณการในงานเหล่านี้เรื่องก็ยังแตกต่างกันด้วย

(5) ผลการประมาณการความยืดหยุ่นต่อราคากลางของอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทย

ของประเทศไทย ให้ขอสรุปสำคัญว่า ฐานะการแข่งขันของข้าวไทยในประเทศไทย ไม่อยู่ โดยไม่เท่าเทียมกัน ในกรณีประเทศไทยค้ำประกัน ความยืดหยุ่นดังกล่าวมีความหมายมาก่อนของชาติ แต่ สำหรับประเทศไทยค้ำประกัน ความยืดหยุ่นดังกล่าวมีจังหวัดสูง อย่างไรก็ตาม ความชื่นชมยัง มีอาจกล่าวสรุปเป็นสัญธรรมที่ว่าได้ ทั้งนี้เพราะมีผู้ที่ไม่เป็นจริงในกรณีของสีคิป์ร์ ส่วน ในการซื้อขายมาเลเซียน้ำเงิน เอกชนของงานวิจัยทางนี้ให้ขอสรุปแตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่ สีคิป์ร์และมาเลเซียเป็นคู่ค้าสำคัญของไทยในตลาดข้าวระหว่างประเทศ

(6) การศึกษาความยืดหยุ่นแห่งการทดแทน (elasticity of substitution)

ข้าวไทยในตลาดโลก ยังมีอาจให้ขอสรุปอันนี้เชื่อถือได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีการทำธุรกรรมในการ สร้างสมการ ดังนั้น เรายังพบว่า ผลการศึกษาของงานวิจัยบางเรื่องได้ขอสรุปสอดคล้องกัน

คำทำนายทางทฤษฎี ก้าวคือ ข้าส่งออกจากประเทศต่าง ๆ ที่เป็นคุณภาพของไทย ดังเช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาธิรัฐจีน และสหภาพโซเวียต เป็นสินค้าที่ใช้ทดแทนข้าวไทยในตลาดโลก แต่ผลการศึกษาของงานวิจัยบางเรื่องกลับได้ข้อมูลอันทรงกันขึ้นว่ามีคำทำนายทางทฤษฎี

(7) นอกเหนือจากการทดสอบระหว่างข้าวไทยกับข้าวจากประเทศผู้ผลิตอื่น ๆ แล้ว ผลการทดสอบระหว่างข้าวต่างชนิดต่างๆ ก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่ายังไม่มีผู้ศึกษาประดิษฐ์ได้คัดกรองน้ำมันนัก ขอสรุปเบื้องหนึ่งที่ได้ในขณะนี้ ก็คือ ข้าวชนิดและเกรดต่าง ๆ ของไทยนั้นสามารถใช้ทดแทนกันได้ หากราคาข้าวชนิดหรือเกรดหนึ่งเปลี่ยนไป ผู้บริโภคในต่างประเทศจะปรับพฤติกรรมในการบริโภคด้วย ผลการทดสอบดังกล่าวที่ได้เป็นผลการทดสอบที่สมบูรณ์ไม่

(8) ในการศึกษาความมีค่าหุ้นต่อเงินได้ของอุปสงค์ข้าวต่างประเทศในการเสนอขายข้าวไทยในตลาดโลก ผลการศึกษาอ้อเท็จจริงให้คำตอบที่แตกต่างกันอย่างมาก บางก็พบร้าข้าวไทยเป็นสินค้าสามัญ (superior goods) และบางก็พบว่าเป็นสินค้าวิสามัญ (inferior goods)

ภาคผนวกที่ 1

ผลการประมาณการสมการอุปสงค์ในการเสนอข้อขาวส่งออกของไทย

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการที่
<u>Kerdpibule (1970)</u> 2492 - 2508	$\frac{QXRTT}{POPO} = \frac{22.2118 - 2.4144}{(5.8931)} PRXAST + 2.0977 PRXSB - 0.0424 QPRI$ $R^2 = 0.5349$ $DW = 1.1625$ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (standard errors)	1
<u>Simultaneous Equation</u>		
Model		
OLS		
<u>Ramangkura (1972;1975)</u> 2496 - 2512	$\frac{VXRTT}{PRXIT} = \frac{3269.5-75 + 40.2072 QMRIA}{(2.9185) - (3.1609)} - 3526.7913 \frac{PRXSIT}{PRXSIB}$ $R^2 = 0.5390$ $DW = 1.0434$ $SE = 476.0940$ $F(4,12) = 6.58$	2
<u>Simultaneous Equation</u>		
Model		
OLS		
<u>Daly (1973)</u> 2502 - 2515	$QXRTT_t = 18,255.8 - 0.9359 \left(\frac{PRWXTA}{EUS} \right)_t - 83.446 \frac{QPREA_{t-1}}{POPEA_{t-1}}$ $+ 7.0613 \left[\frac{QSRT_t + QPRT_{t-1}}{POPT_t} \right]$ $- 435.14 \frac{QSRUS_t}{(1.4459)} + 187.21 \frac{DVH_t}{(0.2312)}$	3
<u>Simultaneous Equation</u>		
Model		
OLS		

ชื่อผลงาน
ช่วงเวลาที่ศึกษา
วิธีการประมาณการ

สมการที่ประมาณการ

ผลการ
น

Ramangkura (1976)

2496 - 2516

Simultaneous
Equation Model

OLS

$$\ln \left(\frac{VXRTT}{PRXIT} \right)_t = -4.1323 - 0.8622 \ln \left(\frac{PRXIT}{EUS} \right)_t$$

$$+ 0.8188 \ln \left(\frac{QPRT}{POPT} \right)_{t-1}$$

$$+ 0.6087 \ln \left(\frac{VXRTT}{PRXIT} \right)_{t-1}$$

$$R^2 = 0.7050$$

$$DW = 2.5411$$

$$SE = 0.1177$$

$$F(3, 17) = 16.9295$$

Atikul (1976)

2495 - 2513

$$\frac{VXRTT}{PRXIT} = 1.77488 + 5.85525 QXRIW$$

$$- 0.89038 QXRIOUS$$

$$- 3.21446 \frac{PRXSIT (1+txr)}{PRXSIB}$$

$$R^2 = 0.64398$$

$$DW = 1.49268$$

4

5

Imaoka (1977)

2503 - 2517

Simultaneous Equation
Model

OLS

$$QXRAT_t = 1,375,860.42 + 1,158,685.65 \left(\frac{QSRT_{t-1}}{QPRT_t} \right)$$

$$- 625.69 txr_t - 1,183.21 \left(\frac{PRWXTA}{EUS} \right)_t$$

$$QXRNT_t = 511,667.03 + 2,084,652.17 \left(\frac{QSRT_{t-1}}{QPRT_t} \right)$$

$$- 291.86 txr_t - 188,932.52 \left(\frac{PRWXTA/EUS}{PRXSI} \right)_t$$

$$R^2 = 0.82$$

$$DW = 1.92$$

7

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการ ที่
<u>Wong (1976)</u> 2494 - 2515 Simultaneous Equation Model TSLS	$PRWXTAR_t = 4348.14 - 0.1295 [QXRPU + QXRNJ]_t$ (-1.0983) $- 8.0606 IQPRI_{t-1} + 10.3491 \left(\frac{QXRGT}{QXRTT} \right)_t$ $(-0.6949) (2.0497)$ $+ 333.6040 DVA_t - 0.5462 QXRTT_t$ (1.211) $R^2 = 0.8427$ $DW = 1.3914$	
<u>Chunanuntathum (1977)</u> 2498 - 2515 Single Equation Model OLS	$\ln \left(\frac{QXRHT}{POPT} \right)_t = -0.625 - 2.040 \ln PRHXST_t$ $(-0.164) (-1.842)$ $+ 1.269 \ln PRMXST_t - 0.207 \ln PRXSTS_t$ $(1.500) (-0.671)$ $+ 0.443 \ln \left(\frac{YRSI}{POPI} \right)_t + 0.105 \ln \left(\frac{QPRI}{POPI} \right)_t$ $(1.027) (0.190)$ $+ 0.3377 \left(\frac{QXRHT}{POPT} \right)_{t-1}$ (2.821) $\bar{R}^2 = 0.721$ $DW = 1.88$ $h = 0.28$	9
	$\ln \left(\frac{QXRMT}{POPT} \right)_t = 12.140 - 2.358 \ln PRMXST_t$ $(1.415) (-1.270)$ $+ 0.696 \ln PRHXST_t - 0.5181 \ln PRXSTC_t$ $(0.346) (0.925)$ $- 0.815 \ln \left(\frac{YRSI}{POPI} \right)_t - 0.096 \ln \left(\frac{QPRI}{POPI} \right)_t$ $(-0.815) (-0.082)$ $+ 0.3542 \ln \left(\frac{QXRMT}{POPT} \right)_{t-1}$ (1.856) $\bar{R}^2 = 0.882$ $DW = 2.60$ $h = -2.003$	10

ชื่อผลงาน
ช่วงเวลาที่ศึกษา
วิธีการประมาณการ

สมการที่ประมาณการ

สมการ
ที่

OLS

$$\ln \left(\frac{QXRLT}{POPT} \right)_t = 9.874 - 0.863 \ln PRLXST_t \\ (0.638) (-0.724)$$

$$- 0.636 \ln PRXSTC_t + 0.021 \ln FRI_{t-1} \\ (-0.900) (-0.149)$$

$$- 0.070 \ln XUS_t - 1.538 \ln \left(\frac{QPRI}{POPI} \right)_t \\ (-0.877) (-0.481)$$

$$- 0.748 \ln DVB_t + 0.003 \ln DVC_t \\ (-1.391) (3.321)$$

$$+ 0.210 \ln \left(\frac{QXRLT}{POPT} \right)_{t-1}$$

11

$$R^2 = 0.58$$

$$DW = 2.01$$

$$h = \text{Undefined}$$

OLS

$$\ln \left(\frac{QXRHMT}{POPT} \right)_t = 3.372 - 0.754 \ln PRHMXST_t \\ (1.752) (-1.872)$$

$$- 0.399 \ln PRXSTC_t - 0.275 \ln \left(\frac{YRSI}{POPI} \right)_t \\ (-1.861) (-1.025)$$

$$+ 0.313 \ln \left(\frac{QPRI}{POPI} \right)_t + 0.3288 \ln \left(\frac{QXRHMT}{POPT} \right)_{t-1} \\ (2.145) 12$$

12

$$R^2 = 0.920$$

$$DW = 1.96$$

$$h = 0.107$$

OLS

$$\ln \left(\frac{QXRTT}{POPT} \right)_t = 24.510 - 0.961 \ln PRTXST_t \\ (3.852) (-2.534)$$

$$- 0.246 \ln PRXSTC_t - 0.306 \ln \left(\frac{YRSI}{POPI} \right)_t \\ (-1.320) (-1.001)$$

$$- 0.617 \ln \left(\frac{QPRI}{POPI} \right)_t - 0.053 \ln FRI_{t-1} \\ (-0.720) (1.075)$$

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการ ที่
	$- 0.035 \ln XUS_t - 0.286 \ln DVB_t$ $(-1.780) \quad (-2.087)$ $+ 0.001 \ln DVC_t + 0.1933 \ln \frac{QXRTT}{POPT}$ $(3.066) \quad 13$	
	$R^2 = 0.9228$ $DW = 2.31$ $h = -0.784$	
Simultaneous Equation Model	$\ln \left(\frac{QXRHT}{POPT} \right)_t = -1.564 - 5.955 \ln PRHXST_t$ (-6.770) $+ 3.835 \ln PRMXST_t + 0.069 \ln PRXSTC_t$ (0.436) $+ 1.135 \ln \left(\frac{YRSI}{POPI} \right)_t - 0.243 \ln \left(\frac{OPRI}{POPI} \right)_t$ $(4.813) \quad (-0.873)$ $+ 0.0977 \ln \left(\frac{QXRHT}{POPT} \right)_{t-1}$ 14	
TSLS	$R^2 = 0.933$ $DW = 1.42$ $h = 1.252$	
TSLS	$\ln \left(\frac{QXRMT}{POPT} \right)_t = 20.580 - 5.716 \ln PRMXST_t$ $(1.960) \quad (-1.788)$ $+ 3.899 \ln PRHXST_t - 0.132 \ln PRXSTC_t$ $(1.227) \quad (-0.217)$ $- 2.191 \ln \left(\frac{YRSI}{POPI} \right)_t + 0.634 \ln \left(\frac{OPRI}{POPI} \right)_t$ $(21.517) \quad (0.514)$ $+ 0.2201 \ln \left(\frac{QXRMT}{POPT} \right)_{t-1}$ $(1.055) \quad 15$	
	$R^2 = 0.896$ $DW = 2.61$ $h = -2.464$	

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการ ที่
TSLS	$\ln\left(\frac{QXRLT}{POPT}\right) = 18.920 - 1.793 \ln PRLXST_t$ $(1.279) (-1.518)$ $- 0.449 \ln PRXSTC_t - 0.038 \ln FRI_{t-1}$ $(-0.690) (-0.286)$ $- 0.047 \ln XUS_t - 2.675 \ln\left(\frac{QPRI}{POPI}\right)_t$ $(-0.640) (-0.903)$ $- 0.823 \ln DVB_t + 0.003 \ln DVC_t$ $(-1.677) (3.248)$ $+ 0.3207 \ln\left(\frac{QXRLT}{POPT}\right)_{t-1}$	16
	$R^2 = 0.827$ $DW = 2.03$ $h = -0.811$	
TSLS	$\ln\left(\frac{QXRHMT}{POPT}\right)_t = 6.002 - 0.867 \ln PRHMXST_t$ $(1.727) (-1.489)$ $- 0.354 \ln PRXSTC_t - 0.311 \ln\left(\frac{YRSI}{POPI}\right)_t$ $(-1.286) (1.008)$ $+ 0.313 \ln\left(\frac{QPRI}{POPI}\right)_t + 0.3096 \ln\left(\frac{QXRHMT}{POPT}\right)_{t-1}$	17
	$\bar{R}^2 = 0.909$ $DW = 1.67$ $h = 0.982$	

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการ ที่
TSLS	$\ln \left(\frac{QXRTT}{POPT} \right)_t = 15.220 - 1.062 \ln PRTXST_t$ $(-4.226) \quad (-2.876)$ $- 0.219 \ln PRXSTC_t - 0.317 \ln \left(\frac{YRSI}{POPI} \right)_t$ $(-1.236) \quad (-1.103)$ $- 0.679 \ln \left(\frac{QPRI}{POPT} \right)_t + 0.044 \ln FRI_{t-1}$ $(-0.842) \quad (0.935)$ $- 0.034 \ln XUS_t - 0.297 \ln DVB_t$ $(-1.842) \quad (-2.298)$ $+ 0.001 \ln DVC_t + 0.1885 \ln \left(\frac{QXRTT}{POPT} \right)_{t-1}$ $(3276) \quad (1.428)$	18
	$\bar{R}^2 = 0.9321$	
	$DW = 2.33$	
	$h = -0.811$	
Setthawong (1977; 1978)	$\ln QXRTT = 4.088 - 0.269 \ln \frac{PRWXTA}{EUS}$ (0.208) $+ 0.102 \ln QXRUS - 0.299 \ln QXRRC$ $(0.269) \quad (0.212)$	19
2503 - 2518		
OLS	$\bar{R}^2 = 0.61$	
	ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (standard errors)	
Pobukadee(1977) 2500 - 2518	$\ln \left(\frac{VXRTT}{PRXIT} \right)_t = 5.3618 - 0.2151 \ln \left(\frac{PRXIT}{EUS} \right)_t$ (-1.4695) $- 0.2065 \ln QXRRC_t - 0.0916 \ln dtxr_t$ $(-1.4203) \quad (-0.9799)$ $+ 0.5812 \ln \left(\frac{QPRT}{POPT} \right)_{t-1}$ (1.3726)	20
Simultaneous		
Equation Model		
OLS	$\bar{R}^2 = 0.3886$	
	$SE = 0.2021$	
	$DW = 1.6446$	

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการ ที่
<u>Loohawenchit</u> (1977) 2500 - 2515	$QXRTT_t = 133.937 - 663.978 \left(\frac{(1+txr)}{PRXIW} \right)$ $+ 4.7956 \left(\frac{QPRT_{t-1}}{POPT_t} \right) + 0.3536 QXRW$ $+ 0.7119 (QXRUS + QXRJ)$	
		21
	$R^2 = 0.739$ $DW = 1.547$ $SE = 199.567$	
<u>Wong (1978)</u> 2494 - 2515 Simultaneous Equation Model TSLS	$PRWXTAR_t = 4,333.72 - 0.1290 [QXRUS + QRNJ]_t$ $- 8.0655 IQPRI_{t-1} + 10.1850 \left(\frac{QXRGT}{QXRTT} \right)_t$ $+ 340.2620 DVA_t - 0.5322 QXRTT_t$	22
	ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (standard errors)	
<u>Wattanutchariya</u> (1978) 2500 - 2519 Simultaneous Equation Model 3 SLS	$\left(\frac{PRWXTA}{EUS} \right)_t = 147.8204 - 1.7099 \left(\frac{OPRW}{POPW} \right)_t$ $+ 0.0558 [QXRUS + QRRRC]_t$ $- 0.0364 QXRTT + 0.5131 \left(\frac{PRWXTA}{EUS} \right)_{t-1}$ $R^2 = 0.695$	23
	ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการที่
3 SLS	$\log \left(\frac{\text{PRWXTA}}{\text{EUS}} \right)_t = 0.4804 + 0.9761 \log \left(\frac{\text{QPRW}}{\text{POPW}} \right)_t$ $+ 0.1093 \log [\text{QXRUS} + \text{QXRRC}]_t$ $- 0.5243 \log \text{QXRTT}$ $+ 0.5364 \log \left(\frac{\text{PRWXTA}}{\text{EUS}} \right)_{t-1}$	24
	$R^2 = 0.664$	
	ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	
Konjing (1979) 2507/8 - 2519/20	$\text{PRWXTAR} = 221.89 - 0.66 \text{ QXRTT} + 1.43 \text{ PRWXAR}$ $- 3.36 \text{ QMRA} - 5.96 \text{ T}$	25
Simultaneous	$(-1.3253) \quad (0.15014)$	
Equation Model	$R^2 = 0.9498$	
OLS	$SD = 506.25$	
	$DW = 2.936$	
	$\text{PRWXTAR} = -174.29 - 0.71 \text{ QXRTT} + 1.44 \text{ PRWXAR}$ $(-3.1003) \quad (9.8763)$ $+ 1.09 \text{ T}$ (0.0265)	26
	$R^2 = 0.9388$	
	$SD = 527.09$	
	$DW = 2.495$	

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประเมินผลการ	สมการที่
	$\begin{aligned} PRWXTAR &= 274.65 - 0.65 QXRTT + 1.44 PRWXAR \\ &\quad (-3.2433) \quad (10.9968) \\ &\quad - 0.35 QMRA \\ &\quad (-1.3750) \end{aligned}$ <p>$R^2 = 0.9497$</p> <p>$SD = 477.97$</p> <p>$DW = 2.905$</p>	27
	$\begin{aligned} PRWXTAR &= 176.42 - 0.644 QXRTT + 1.45 PRWXAR \\ &\quad (3.555) \quad (12.393) \\ &\quad + 0.3724 QMRA \\ &\quad (1.6086) \end{aligned}$ <p>$R^2 = 0.95$</p> <p>$SD = 440.518$</p> <p>$DW = 2.78$</p>	28
<u>ไข่ศรี คำจริง</u> <u>(2522; 2523)</u> 2507/8 – 2519/20 Simultaneous Equation Model OLS	$\begin{aligned} PRWXTAR &= 2.7465 - 0.65 QXRTT + 1.44 PRWXAR \\ &\quad (3.2433) \quad (10.9967) \\ &\quad - 0.35 QMRA \\ &\quad (-1.3950) \end{aligned}$ <p>$R^2 = 0.95$</p> <p>$SD = 4.77$</p> <p>$DW = 2.905$</p>	29
<u>Kanivichaporn</u> <u>(1979)</u> 2499 – 2518 Simutaneous Equation Model OLS	$\begin{aligned} PRXIT &= -23.4193 + 0.1451 txr + 0.0026 QXRTT \\ &\quad (1.4041) \quad (3.2692) \quad (0.5292) \\ &\quad + 0.7262 \left[\frac{IPRDT}{WPIT} \right] - 0.0025 [QPMT - QDMRT] \\ &\quad (5.8681) \quad (1.3897) \\ &\quad + 0.3384 PRXIW \\ &\quad (12.3946) \end{aligned}$ <p>$R^2 = 0.9776$</p> <p>$DW = 2.4465$</p>	30

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ สมการประมาณการ	สมการที่
<u>Falcon and Monke (1979/80)</u>	$QXRTT_t = 0.05 + 0.45 DQPRT_{t-1} - 0.54 DVQ_t$ $(0.60) \quad (3.92) \quad (-2.88)$ $- 0.20 \left(\frac{PRWXTA}{EUS} \right)_t$	31
Single Equation Model OLS	$R^2 = 0.69$ $DW = 1.54$ $F(3,12) = 9.08$	
<u>Petcharatana (1980)</u> 2501 - 2520 Simultaneous Equation Model TSLS	$\frac{QXRTT}{POPA} = 4.5390 - 0.0002 \left(\frac{VXRTT}{QXRTT} \right)$ (0.0001) $+ 0.0043 IPAXW - 0.0364 \left(\frac{QPRRC + QPRTW}{POPA} \right)$ $(0.0014) \quad (0.0180)$ $- 0.0109 \left(\frac{QPRAN}{POPA} \right) - 0.3161 \left(\frac{QPRUS}{POPA} \right)$ $(0.0185) \quad (0.2135)$ $S.E. = 0.266$	32
TSLS	$QXRTT = 1348.5652 + 3.4018053 \left(\frac{VXRTT}{QXRTT} \right) \left(\frac{1}{CPIT} \right)$ (1.4992) $- 1.9636846 \left(\frac{PRDWTA}{CPIT} \right) - 4.556345 \left(\frac{dtxr}{CPIT} \right)$ $(1.2576) \quad (1.7573)$ $+ 28.355196 \left(\frac{QXRGT}{QXRTT} \right) - 4.3753757 RRLT$ $(16.4350) \quad (2.0500)$ $S.E. = 583.0134$	33
ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการที่
<u>Meenaphant (1981)</u> 2505 - 2519 Simultaneous Equation Model TSLS	$\frac{VXRTST}{QXRRT} = 718.56 + 0.24001 QXRRT - 0.13409 QXRPUT$ $(2.797) \quad (-2.8137) \quad (-1.3433)$ $+ 10.938 [QXRW - QXRRT - QXRPUT]$ (0.3347) $\bar{R}^2 = 0.3548$ $SE = 85.055$ $DW = 1.6536$	34
<u>Suntayodom (1981)</u> 2509 - 2521 Single Equation Model OLS	$\log QXRJET = 3.735 - 7.038 \log \left(\frac{PRXJEST}{PRXJESTC} \right)$ (3.051) $+ 0.1931 \log YRJE$ (1.012) $\bar{R}^2 = 0.747$ $DW = 2.34$	35
<u>Stephenson and Itharattana (1982)</u> 2505 - 2517 Simultaneous Equation Model OLS	$QXRRT_t = -3,397.596 - 0.144 \left(\frac{VXRTT}{QXRRT} \right)_t$ $(-1.574) \quad (-1.403)$ $+ 0.402 QXRRT_{t-1} + 0.792 \left(\frac{VXRTT}{QXRRT} \right)_{t-1}$ (3.004) $- 2786.198 DVD_t$ (-3.380) $\bar{R}^2 = 0.634$ $DW = 1.708$	36
<u>Blakeslee, et al (1982)</u> 1958/59 - 1976/77 Simultaneous Model OLS	$QXRRT = 744.9 - 2.033 PRDWIB + 3.363 \left(\frac{VXRTT}{QXRRT} \right)$ $(-1.99) \quad (2.26)$ $- 4.302 dtxr - 5.914 RRLT + 0.1187 QPRT$ $(-2.43) \quad (-2.25) \quad (1.10)$ $\bar{R}^2 = 0.59$ $SE = 545.1$	37

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการที่
<u>Tolley, Thomas and Wong (1982)</u> Simultaneous Equation Model TSLS	$\text{PRWXTAR}_t = 4,333.72 - 0.1290 [\text{QXRPU} + \text{QRN}J]_t$ $- 8.0655 \text{ IQPRI}_{t-1} + 10.1850 \left(\frac{\text{QXRGT}}{\text{QXRTT}} \right)_t$ $(11.6027) \quad (5.0565)$ $+ 340.2620 \text{ DVA}_t - 0.5322 \text{ QRRTT}_t$ (275.7180)	38
	ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	
<u>Yarnnon (1983)</u> 2499 - 2523 Simultaneous Equation Model TSLS	$\text{PRWXTAR}_t = 2826.67 - 0.0121519 \text{ QPRWD}_t$ (-1.00809) $- 0.0971869 [\text{QXRPU} + \text{QRN}J]_t$ (-0.435941) $+ 0.724348 \text{ PWW}_t + 0.036347 \text{ QRRTT}_{t-1}$ $(1.86483) \quad (0.123669)$ $- 0.305675 \text{ QRRTT}_t$ (-0.902144) $R^2 = 0.4206$ $F(5,19) = 2.75848$ $DW = 1.8947$ $SE = 643.547$	39
<u>Siamwalla and Haykin (1983)</u> Single Equation Model OLS	$\text{QRRTT} = 2,694.55 - 2.691 \left(\frac{\text{PRWXTAR}}{\text{EUS}} \right)_t$ (-3.09) $+ 0.207 \text{ TVT} - 0.203 \text{ CDXT}$ $(1.23) \quad (-1.55)$ $R^2 = 0.61$ $\bar{R}^2 = 0.52$ $DW = 1.82$ $F(3,14) = 7.16$	40

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาศึกษา วิธีการประมาณการ	สมการที่ประมาณการ	สมการที่
<u>Sangsiri (1983)</u> 2493 - 2523 Simultaneous Equation Model	$PRHXST = 11.04653 + 0.45297 \frac{PREWTA}{EUS}$ (-2.099) $- 0.05892 QPRMP + 7.35649 DVT$ $(-1.850) \quad (2.960)$ $R^2 = 0.7920$	41
<u>Vesdapunt</u> (1984a; 1984b) 2510 - 2524	$QXRRT = - 590 - 0.62 \frac{PRWXTA}{EUS}$ (1.17) $- 12.2 \frac{OPRW - OPRT}{POPW - POPT}$ (38.2) $- 0.15 (QXRRC - QXRUS)$ (0.24) $+ 27.1 YWI + 1.50 QXRGT$ $(14.6) \quad (0.34)$	42
	$QXRRT = - 4330 - 3.16 \frac{PRWXTA}{EUS}$ (1.28) $+ 62.6 YWL$ (12.1)	43

- หมายเหตุ
1. ตัวเลขในวงเล็บให้สมมรร์สินธ์ของตัวแปรค่าทาง ๑ คือ t-statistics
 Wenakkal จะระบุเป็นอย่างอื่น
 2. OLS = Ordinary Least Squares
 - TSLS = Two-stage Least Squares
 - 3 SLS = Three-stage Least Squares

ภาคผนวกที่ 2

ผลการประมาณการสมการอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทยของประเทศไทย ๗

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณ	สมการที่ประมาณการ	รหัส
Kanivichaporn (1979) 2495 - 2518 Simultaneous Equation Model CORC	$\ln QMRTID_t = 22.3795 + 0.3452 \ln QMRTID_{t-1}$ $~~~~~ (0.9199) (1.7008)$ $~~~~~ + 1.2413 \ln QMRID_t$ $~~~~~ (1.1291)$ $~~~~~ - 10.1368 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ $~~~~~ (2.7017)$ $~~~~~ + 4.1260 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ $~~~~~ (1.1524)$	1
	$R^2 = 0.642$ $DW = 1.690$	
2499 - 2518 OLS	$\ln QMRTIS_t = -2.1916 + 0.3553 \ln QMRTIS_{t-1}$ $~~~~~ (0.3245) (1.7233)$ $~~~~~ + 0.5133 \ln QMRIS_t$ $~~~~~ (2.0167)$ $~~~~~ - 0.5931 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ $~~~~~ (1.5552)$ $~~~~~ + 1.0700 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ $~~~~~ (1.0903)$	2
	$R^2 = 0.6700$ $DW = 2.0120$	
2495 - 2518 OLS	$\ln QMRTJ_t = -1.9661 + 0.7204 \ln QMRJ_t$ $~~~~~ (1.4591) (13.8760)$ $~~~~~ - 1.0363 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ $~~~~~ (1.4538)$ $~~~~~ + 1.5721 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ $~~~~~ (2.7116)$	3
	$R^2 = 0.9090$ $DW = 1.6030$	

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณ	สมการที่ประมาณมาจากการ	รหัส
2497 - 2518 OLS	$\ln QMRTMS_t = -0.8618 + 1.2510 \ln QMRMS_t$ $(0.3319) (8.8778)$ $- 0.5823 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ (1.4317) $+ 0.3263 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ (0.9288)	4
	$R^2 = 0.824$ $DW = 1.8874$	
2495 - 2518 OLS	$\ln QMRTPH_t = 7.6806 + 1.2778 \ln QMRPH_t$ $(0.2148) (9.6713)$ $- 8.4989 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ (1.4216) $+ 5.9945 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ (1.2391)	5
	$R^2 = 0.835$ $DW = 2.3170$	
2497 - 2518 CORC	$\ln QMRTHK_t = 0.4756 + 0.7743 \ln QMRHK_t$ $(0.2107) (4.8944)$ $- 0.7122 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ (1.9437) $+ 0.7697 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ (2.7522)	6
	$R^2 = 0.653$ $DW = 2.3310$	

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาที่ศึกษา วิธีการประมาณ	สมการที่ประมาณการ	รหัส
2499 - 2518 OLS	$\ln QMRTSP_t = 7.2982 + 0.6629 \ln QMRSP_t$ $(2.3208) (3.2493)$ $- 1.2958 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ (2.9033) $+ 0.0435 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ (0.1271)	7
	$R^2 = 0.6970$ $DW = 2.4310$	
2498 - 2518 OLS	$\ln QMRTROW_t = 3.5492 + 0.2159 \ln QMRTROW_{t-1}$ $(1.1856) (1.2329)$ $+ 0.2948 \ln QMRROW_t$ (1.2503) $- 1.3845 \ln \left(\frac{PRXSIT}{PRXSITC} \right)_t$ (2.7796) $+ 1.1598 \ln \left(\frac{NPXT}{NPXTC} \right)_t$ (2.5073)	8
	$R^2 = 0.5350$ $DW = 1.8960$	
พร้อมพรม รัตนโกสินทร์ (2520)	$QMRTSP = 446.2672 - 251.7430 \left(\frac{PRXST}{PRXSTC} \right)$ (-1.48) $- 51.3227 RPRWXSP - 2.2559 IFPSP$ $(-0.87) (-0.80)$ $+ 228.4588 YPSP - 12.9273 T$ $(1.45) (0.49)$	
2505 - 2516 Single Equation Model OLS	$R^2 = 0.5317$	9

ชื่อผลงาน
ช่วงเวลาที่ศึกษา
วิธีการประมาณ

สมการที่ประเมินก้าว

รหัส

$$QMRTHK = 361.4000 - 126.5087 \left(\frac{PRXST}{PRXSTC} \right) \\ (-0.43)$$

$$- 2.8371 RPRWXHK - 188.1365 IFPHK \\ (-1.35) \quad (-0.27)$$

$$- 6.5873 T \\ (-0.83)$$

10

$$R^2 = 0.3469$$

$$QMRTMS = 729.5538 - 208.2960 \left(\frac{PRXST}{PRXSTC} \right) \\ (-1.10)$$

$$- 10.0272 RPRWXMS - 4.1191 IFPMS \\ (-0.23) \quad (-1.31)$$

$$+ 169.8663 YPMS - 10.2473 T \\ (0.73)$$

11

$$R^2 = 0.8354$$

$$QMRTIS = - 566.5413 - 9.7415 \left(\frac{PRXST}{PRXSTC} \right) \\ (-0.03)$$

$$+ 4.6207 IFPIS + 19.4184 YPIS \\ (0.38) \quad (2.08)$$

$$- 30.2763 T \\ (-1.38)$$

12

$$QMRTSA = - 683.5478 - 5.1216 \left(\frac{PRXST}{PRXSTC} \right) \\ (-0.14)$$

$$+ 5.0980 RPRWXSA + 7.6170 IFSA \\ (0.17) \quad (1.15)$$

$$- 6.999 T$$

13

$$R^2 = 0.3012$$

ชื่อผลงาน ช่วงเวลาศึกษา วิธีการประมาณ	สมการที่ประมาณการ	รหัส
Hideki Imacka (1977) ม.ค.2513 - ม.ย.2515 Single Equation Model OLS	$\log QMRTHK_t = -38.43 + 1.60 \log PRXTHK_t$ (-0.55) $- 2.77 \log PRXTHK_{t-1}$ (-1.12) $+ 1.47 \log PRXCHK_t$ (0.86) $+ 2.71 \log PRXCHK_{t-1}$ (1.91) $- 1.09 \log PRXBHK_t$ (-1.59) $+ 2.15 \log PRXBHK_{t-1}$ (-2.83) $- 0.69 \log PRXAHK_t$ (0.64) $+ 0.73 \log PRXAHK_{t-1}$ (0.85) $+ 0.63 Z_1 + 0.25 Z_2 - 0.10 Z_3$ $(1.34) \quad (0.49) \quad (-0.20)$	14

หมายเหตุ 1. CORC = Cochrane-Orcutt Iterative Method

OLS = Ordinary Least Squares Method

2. ตัวเลขในคลาสมีผลลัพธ์ของตัวแปรต่าง ๆ คือ ก่า t-statistics

ภาคผนวกที่ 3

สัญลักษณ์ตัวแปรค่าและความหมาย

- CDXT = ผลรวมสะสม (cumulative sum) ของปริมาณข้าวส่งออกสุทธิของไทย
หักด้วย TVT เริ่มต้นด้วย 0 ในปี 2504 ในที่นี้ TVT คือปริมาณข้าวที่ผลิตได้จริง
หักด้วยปริมาณข้าวที่ใช้บริโภคในประเทศไทย
- CPIT = ดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย
- DQPT = ส่วนเบี่ยงเบนจาก logarithmic trend ของการผลิตข้าวภายในประเทศ
- dtxr = อัตราพรีเมียมข้าวและอากรข้าวข้าวออกถ้วนเฉลี่ย
- DVA = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) ชี้งสะหอนถึงภาวะผิดปกติในระหว่างที่
ประเทศไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา ปี 2494-2498 = 1
ปีอื่น ๆ เท่ากับศูนย์
- DVB = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) ชี้งแสดงถึงการห้ามน้ำเข้าข้าวของรัฐบาล
อินโดนีเซียในปี 2508 หันปี 2508 = 1 ส่วนปีอื่น ๆ เท่ากับศูนย์
- DVC = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) ชี้งหมายถึงปริมาณข้าวส่งออกที่ไทยขาย
ให้แก่ตลาดจรา
- DVD = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) ชี้งสะหอนถึงภาวะแห้งแล้งปี 2516
ปี 2516 มีค่าเท่ากับ 1 ปีอื่น ๆ เท่ากับศูนย์
- DVH = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) ชี้งแสดงถึง hostility shifter
ปี 2510-2516 = 1 ปีอื่น ๆ เท่ากับศูนย์
- DVQ = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) ชี้งสะหอนถึงนโยบายการกำหนด quota ข้าว
ส่งออก ปี 2510-2511 และ 2516-2518 มีค่าเท่ากับหนึ่ง ปีอื่น ๆ เท่ากับศูนย์

- DVT = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) ชี้สังข์ทอนถึงวิกฤติการณ์นำ้มันปี 2516
โดยปี 2516-2523 = 1 ปีอื่น ๆ เท่ากับศูนย์
- DVW = ตัวแปรคัมมี่ (dummy variable) เพื่อสะท้อนถึงภาวะสังคมในเวียดนาม
ปี 2508-2512 = 1 ปีอื่น ๆ เท่ากับศูนย์
- EUS = อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับдолลาร์อเมริกัน (บาทต่อดอลลาร์อเมริกัน)
- FRI = เงินสำรองทางประเทศเมืองสีนี เฉลี่ยต่อประชากร 1 คน ของอินโดนีเซีย
- IFPHK = ค่านิผลผลิตอาหารต่อหัวในช่องกอง ปี 2508-2512 = 100
- IFPIS = ค่านิผลผลิตอาหารต่อคนในอินโดนีเซีย ปี 2508-2512 = 100
- IFPMS = ค่านิผลผลิตอาหารต่อคนในมาเลเซีย ปี 2508-2512 = 100
- IFSA = ค่านิผลผลิตอาหารต่อคนในชาติอาระเบีย ปี 2508-2512 = 100
- IFPSP = ค่านิผลผลิตอาหารต่อคนในประเทศไทย ปี 2508-2512 = 100
- IPAXW = ค่านิมูลค่าต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ที่มีปัจจัยส่งออกของสหประชาติ ปี 2513 เท่ากับ 100
- IPRDT = ค่านิราคายาส่งของขาวสารชนิด 5% ณ กรุงเทพฯ
- IOPRI = ค่านิร่วงนำ้หนักของผลผลิตขาวเปลือกต่อหัวของประเทศไทยเข้าที่สำคัญ 6
ประเทศไทย อันได้แก่ ศรีลังกา อินเดีย อิรุน มาเลเซีย พิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย
(กิโลกรัมต่อหัว)
- NPXT = ค่านิการแข่งขันค่านิ่นที่ไม่ใช่ค่าราคายาของขาวส่งออกของไทย (non-price
competitiveness index)
- NPXTc = ค่านิการแข่งขันค่านิ่นที่ไม่ใช่ค่าราคายาของประเทศไทยในตลาดขาว
ระหว่างประเทศ

PFRTT = ราคายาส่งถ้วนเดลี่ของข้าวเปลือกหันหนึ่ง ขันสอง และขันสามในกรุงเทพ
(บาทต่อตัน)

POPA = จำนวนประชากรในประเทศไทย ๗ ในเอเชีย (ไมรวมประเทศไทย)

POPEA = จำนวนประชากรในประเทศไทยอาเซียนตะวันออก ยกเว้นประเทศไทย

POPI = จำนวนประชากรรวมของประเทศไทยนำเข้าข้าว

POPO = จำนวนประชากรของประเทศไทยผู้ชื่อชาวจากไทย มาเลเซีย พิลิปปินส์ และ
อินโดนีเซีย

POPT = จำนวนประชากรของประเทศไทย

POPW = จำนวนประชากรของโลก

PRDWTA = ราคายาส่งในตลาดกรุงเทพ ของข้าวสารชนิด ๕% (บาทต่อตัน)

PRDWTB = ราคายาส่งในตลาดกรุงเทพของข้าวสารชนิด ๑๐% (บาทต่อตัน)

PRHMXST = ราคายาคุณภาพดีและคุณภาพปานกลาง (ชนิด 100% และชนิด 5-15%)
ที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ คิดเป็นเหรียญอเมริกัน

PRHXST = ราคายาชนิด 100% ที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ คิดเป็นเหรียญอเมริกัน

PRLXST = ราคายาชนิดตั้งแต่ 20% ขึ้นไป ที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ คิดเป็นเหรียญ
อเมริกัน

PRMXST = ราคายาชนิด 5% - 15% ที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ คิดเป็นเหรียญอเมริกัน

PRTXST = ราคายาส่งออกของไทย ถ้วนเดลี่ของข้าวส่งออกทุกประเภท คิดเป็นเหรียญอเมริกัน

PRWXAR = ราคายาในตลาดโลก อันเป็นราคามูลค่าเฉลี่ยไม่ทางน้ำหนักของข้าวส่งออกของ
ประเทศไทยส่งออกสำคัญ อันประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาธิรัฐ
พม่า และปากีสถาน ปรับค่าวิกฤตภาษีราคา (บาทต่อตัน)

PRWXTA	= ราคา F.O.B. ณ ท่าเรือกรุงเทพฯ ของข้าวสารชนิด 5% ที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ (นาหดอตัน)
PRWXTAR	= ราคา F.O.B. ณ ท่าเรือกรุงเทพฯ ของข้าวสารชนิด 5% ที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ ปรับด้วยค่าน้ำรากา (นาหดอตัน)
PRXAHK	= ราคา C.I.F. ของข้าวชนิด 15% ที่ห้องคงซึ่งจากสหรัฐอเมริกา (หรืออยู่ห้องคงต่อตัน)
PRXAST	= ราคاخ้าวส่งออกของไทย คำนวณจากราคาข้าวชั้น 1 ในตลาดกรุงเทพฯ รวมกับภาษีอากร ก็จะเป็นหรือเทียบได้กับราคานี้
PRXBHK	= ราคา C.I.F. ของข้าวสารที่ห้องคงซึ่งจากมา (หรืออยู่ห้องคงต่อตัน)
PRXCHK	= ราคา C.I.F. ของข้าวสารที่ห้องคงซึ่งจากสาธารณรัฐประชาชนจีน (หรืออยู่ห้องคงต่อตัน)
PRXIW	= ค่าน้ำรากาของโลก
PRXJEST	= ราคاخ้าวที่ไทยขายให้แก่ญี่ปุ่นโดยต่อวันตากและถ้วน (คอลลาร์อเมริกันต่อเมตริกตัน)
PRXJESTC	= ราคاخ้าวถ้าเฉลี่ยต่อวันนำหน้าที่คุ้นเคยของไทยขายให้แก่ญี่ปุ่นโดยต่อวันตากและถ้วน (คอลลาร์อเมริกันต่อเมตริกตัน)
PRXSB	= ราคاخ้าวส่งออกของมา ก็จะเป็นหรือเทียบได้กับราคานี้
PRXSI	= ราคاخ้าวส่งออกของอิตาลี ชนิด Originario 5% ก็จะเป็นหรือเทียบได้กับราคานี้
PRXSIB	= ค่าน้ำรากาของข้าวส่งออกของมา จัดทำจากราคาข้าวส่งออกในรูปหรือเทียบได้กับราคานี้
PRXSIT	= ค่าน้ำรากาของข้าวส่งออกของไทย จัดทำจากราคาข้าวส่งออกในรูปหรือเทียบได้กับราคานี้

PRXSITC	= ดัชนีราคาข้าวส่งออกของประเทศไทยในตลาดข้าวระหว่างประเทศ จัดทำจากราคาข้าวคิดเป็นเหรียญอเมริกัน
PRXST	= ราคาข้าวส่งออกกว่าเฉลี่ยของไทย (เหรียญอเมริกันต่อตัน)
PRXSTC	= ราคาข้าวส่งออกกว่าเฉลี่ยของประเทศไทยในตลาดข้าวระหว่าง ประเทศ (เหรียญอเมริกันต่อตัน)
PRXTHK	= ราค a. i. f. ของข้าวสารชนิด 100% ที่สองกงซื้อจากไทย (เหรียญซองกงต่อตัน)
PWW	= ราคาข้าวสาลีระหว่างประเทศ
QDMRT	= ปริมาณข้าวสารที่บริโภคภายในประเทศ
QMRA	= ปริมาณข้าวนำเข้าของประเทศไทยรายสำคัญในอาเซียน อันได้แก่ ช่องกง อินโดนีเซีย มาเลเซีย
QMRHK	= ปริมาณข้าวนำเข้าทั้งหมดทางยื่องกง
QMRIA	= ดัชนีปริมาณข้าวนำเข้าของประเทศไทยในอาเซียน ปี 2505 = 100
QMRID	= ปริมาณข้าวนำเข้าทั้งหมดของอินเดีย
QMRIS	= ปริมาณข้าวที่นำเข้าทั้งหมดของอินโดนีเซีย
QMRJ	= ปริมาณข้าวนำเข้าทั้งหมดของญี่ปุ่น
QMRMS	= ปริมาณข้าวนำเข้าทั้งหมดของมาเลเซีย
QMRPH	= ปริมาณข้าวนำเข้าทั้งหมดของฟิลิปปินส์

- QMRROW = ปริมาณข้าวนำเข้าหั้งหมดของประเทศไทย ๆ ยกเว้น อินเดีย อินโดนีเซีย
ญี่ปุ่น มาเลเซีย พลิบปินส์ ช่องกง และสิงคโปร์
- QMRSP = ปริมาณข้าวนำเข้าหั้งหมดของสิงคโปร์
- QMRTHK = ปริมาณข้าวที่ช่องกงซื้อจากไทย
- QMRTID = ปริมาณข้าวที่อินเดียซื้อจากประเทศไทย
- QMRTIS = ปริมาณข้าวที่อินโดนีเซียซื้อจากประเทศไทย
- QMRTJ = ปริมาณข้าวญี่ปุ่นซื้อจากไทย
- QMRTMS = ปริมาณข้าวที่มาเลเซียซื้อจากไทย
- QMRTPH = ปริมาณข้าวที่พลิบปินส์ซื้อจากไทย
- QMRTROW = ปริมาณข้าวที่ประเทศไทย ซื้อจากไทย ยกเว้นอินเดีย อินโดนีเซีย
ญี่ปุ่น มาเลเซีย พลิบปินส์ ช่องกง และสิงคโปร์
- QMRTSA = ปริมาณข้าวที่ชาติอิหร่านซื้อจากไทย
- QMRTSP = ปริมาณข้าวที่สิงคโปร์ซื้อจากไทย
- QPMT = ปริมาณข้าวสารที่ประเทศไทยผลิตได้
- QPRAN = ปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทย ๆ ในเอเชีย ยกเว้นไทย
สาธารณรัฐประชาชนจีน และไต้หวัน
- QPREA = ปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทยในอาเซียนตะวันออก ยกเว้นประเทศไทย
- QPRI = ปริมาณการผลิตข้าวของประเทศไทยนำเข้าข้าว
- QPRMP = ปริมาณการผลิตข้าวถัวเฉลี่ยต่อหัวของสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน
และพม่า

QPRRC	= ปริมาณการผลิตข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีน
QPRT	= ปริมาณการผลิตข้าวเปลือกของไทย
QPRTW	= ปริมาณการผลิตข้าวของไทร์วน
QPRUS	= ปริมาณการผลิตข้าวของสหรัฐอเมริกา
QPRW	= ปริมาณการผลิตข้าวของโลก
QPRWD	= ส่วนเบี่ยงเบนจากแนวโน้มปริมาณการผลิตข้าวของโลก
QSRT	= ปริมาณสต็อกข้าวในประเทศไทยเมื่อหนึ่งปี
QSRUS	= ปริมาณอุปทานข้าวที่มีสำหรับการส่งออกและการเก็บสต็อกเมื่อหนึ่งปี การคล้ายของสหรัฐอเมริกา (กันยายน ปีจันจุนถึง สิงหาคมปีต่อไป)
QXRAT	= ปริมาณข้าวที่ไทยส่งไปขายแก่ประเทศไทยก่อนอาเจีย
QXRGT	= ปริมาณข้าวส่งออกของไทยตามสัญญาการค้าข้าวระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล
QXRHMT	= ปริมาณข้าวคุณภาพดีและปานกลาง (ชนิด 100% และชนิด 5 - 15%) ที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ
QXRHT	= ปริมาณข้าวคุณภาพดีที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ ข้าวคุณภาพดี หมายถึง ข้าวชนิด 100%
QXRIUS	= คัดซึ่งปริมาณข้าวส่งออกของสหรัฐอเมริกา ปี 2505 = 1.09
QXRIW	= คัดซึ่งปริมาณข้าวส่งออกของโลก ปี 2505 = 1.00
QXRJ	= ปริมาณข้าวส่งออกของญี่ปุ่น
QXRJET	= ปริมาณข้าวที่ไทยขายให้แก่ญี่ปุ่นคงที่วันต่อวันญี่ปุ่น

- QXRLT = ปริมาณข้าวคุณภาพคำที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ ข้าวคุณภาพคำ หมายถึง
ข้าวชนิดคงแต่ 20% ขึ้นไป
- QXRMT = ปริมาณข้าวคุณภาพปานกลางที่ไทยส่งไปขายต่างประเทศ ข้าวคุณภาพปานกลาง
หมายถึง ข้าวชนิด 5% - 15%
- QXRNJ = ปริมาณข้าวส่งออกสู่ห้องข้อมูลน้ำ
- QXRNT = ปริมาณข้าวที่ไทยส่งไปขายแก่ประเทศไทยก่อนออกหัวเป้าเรีย
- QXRPU = ปริมาณข้าวส่งออกของศรีลังกาตาม PL 480
- QXRRC = ปริมาณข้าวส่งออกทั้งหมดของสาธารณรัฐประชาชนจีน
- QXRTT = ปริมาณข้าวส่งออกทั้งหมดของประเทศไทย
- QXRUS = ปริมาณข้าวส่งออกทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา
- QXRW = ปริมาณข้าวส่งออกของโลก
- RPRWXHK = อัตราส่วนระหว่างราคากลางไทยกับราคากลางสำหรับส่งออกนำเข้า
- RPRWXMS = อัตราส่วนระหว่างราคากลางไทยกับราคากลางสำหรับส่งออกนำเข้า
- RPRWXSA = อัตราส่วนระหว่างราคากลางไทยกับราคากลางสำหรับส่งออกนำเข้า
โดยคำนึงถึงการค้าระหว่างประเทศ
- RPRWXSP = อัตราส่วนระหว่างราคากลางไทยกับราคากลางสำหรับส่งออกนำเข้า
โดยคำนึงถึงการค้าระหว่างประเทศ
- RRLT = การระหว่างผลการขาดทุนในการสำรองข้าวของพาดังส่งออกไทย ซึ่งมีสภาพ
เนื่องจากภัยธรรมชาติที่ไม่คาดคิด
- T = ตัวแปรชี้แจงคงทิ้งแนวโน้ม (trend term)

- TVT = ปริมาณข้าวที่ผลิตได้จริง หักด้วยประมาณการข้าวที่ใช้บริโภคในประเทศไทย
- TXR = อัตราพรีเมียมข้าวถ้าเฉลี่ยห้ารัฐบาลไทยเรียกเก็บจากข้าวส่งออก
- VXRTST = มูลค่าข้าวส่งออกห้าหมวดของไทย (คอลลาร์อเมริกัน)
- VXRTT = มูลค่าข้าวส่งออกห้าหมวดของไทย (บาท)
- WPIT = ดัชนีราคาข้ายส่งในประเทศไทย
- XUS = ปริมาณข้าวนำเข้าเฉลี่ยต่อประชากร 1 คน ที่อินโดนีเซียซึ่งมาจากสหรัฐอเมริกา
ภายใต้
- YPIS = รายได้ประชาชาติดือหัวของอินโดนีเซีย
- YPMS = รายได้ประชาชาติดือหัวของมาเลเซีย
- YPSP = รายได้ประชาชาติดือหัวของสิงคโปร์
- YRJE = รายได้ประชาชาติถ้าเฉลี่ยต่อหัวตามราคากองที่ของยุโรปตะวันตกและ
อเมริกัน (คอลลาร์อเมริกัน)
- YRSI = รายได้ประชาชาติในรูปทรัพยากรของประเทศไทยนำเข้า คิดเป็นเหรียญ
อเมริกัน (รวมเฉพาะช่องทาง สิงคโปร์ และมาเลเซีย)
- YWI = ดัชนีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย ในโลก ยกเว้น
ไทย ($1970 = 100$)
- z_1, z_2, z_3 = ตัวแปรค่านี้ โดยที่ $z_j = i w_j \log QMRHK_{t-1}$
ในที่นี้ $w_j (i) = \text{Lagrange extrapolation polynomial}$
- QMRHK = ปริมาณข้าวห้าหมวดที่ซองคงนำเข้าจากต่างประเทศ